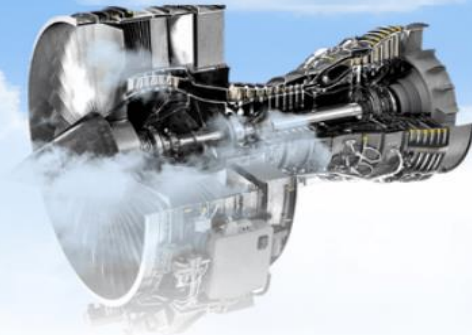

TURBOMECANICA

TURBOMECANICA
QUALITY. CAPABILITY. FLEXIBILITY

RAPORT ANUAL
TURBOMECANICA
2021

CUPRINS

MESAJUL PREȘEDINTELUI – DIRECTOR GENERAL.....	4
RAPORT ANUAL AL CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE.....	5
INTRODUCERE	5
DESPRE TURBOMECANICA.....	5
ANUL 2021 - EVENIMENTE, INVESTITII ȘI INDICATORI.....	7
REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII	7
INDICATORI ECONOMICI-FINANCIARI	8
INDICATORI MACROECONOMICI	8
CONTEXTUL ORGANIZAȚIEI ȘI PĂRȚILE INTERESATE	9
MODELUL DE BUSINESS	10
IMPACTUL SITUAȚIEI ECONOMICE GLOBALE.....	11
ACTIVITATEA COMERCIALĂ	11
MEDIUL DE AFACERI	11
VÂNZĂRI	12
FABRICAREA DE ECHIPAMENTE DE ÎNALTĂ TEHNOLOGIE ȘI DE ÎNALTĂ CALITATE.....	13
SISTEMUL INTEGRAT DE ASIGURARE A CALITĂȚII ȘI MEDIULUI	14
ATENUAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE PRIN ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI DE MEDIU ȘI PREVENIREA POLUĂRII.....	19
PROTECȚIA NUCLEARĂ.....	21
RESURSA UMANĂ.....	22
CODUL DE CONDUITA ȘI ETICĂ – PRINCIPII ȘI VALORI.....	22
PERSONALUL NOSTRU.....	23
INSTRUIRI PERSONAL.....	25
ORGANIZAREA INTERNĂ & STRUCTURA ORGANIZATORICĂ	29
CONDUCEREA TURBOMECANICA.....	29
STRUCTURA ORGANIZATORICĂ.....	30
ACȚIONARII TURBOMECANICA	31
PRINCIPALII ACȚIONARI	31
GUVERNANȚA CORPORATIVĂ.....	31

SISTEMUL DE GESTIUNE ȘI CONTROLUL INTERN.....	33
JUSTA MOTIVARE ȘI RECOMPENSE ȘI MOTIVARE.....	33
DECLARAȚIA NEFINANCIARĂ.....	34
CONFORMAREA CU CERINȚELE DE RAPORTARE NON-FINANCIARĂ.....	34
CONFORMAREA CU CERINȚELE REGLEMENTĂRILOR.....	34
DEZVOLTARE DURABILĂ & UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR	35
MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR	37
SITUAȚIA FINANCIARĂ PENTRU ANUL 2021	42
DESCRIEREA PROCESULUI FINANCIAR.....	42
SITUAȚIA ACTVELOR CORPORALE.....	43
REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE	44
REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL	44
ANEXĂ - DECLARAȚIA PRIVIND CONFORMITATEA CU CODUL DE GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ	45
Situația individuală a poziției financiare	51
Situația individuală a profitului și a pierderii	52
SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL LA 31 DECEMBRIE 2021	55
SITUAȚIA POZITIE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2021	56
SITUAȚIA FLUXURILOR DE NUMERAR LA 31 DECEMBRIE 2021	57
SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII	58
NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021 POZITIE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2021	60
DECLARAȚIA CONDUCERII	110

MESAJUL PREȘEDINTELUI – DIRECTOR GENERAL

Stimați acționari,

Sunt mândru de realizările companiei noastre și angajații noștri. În anul 2021 am obținut rezultate financiare bune, într-una dintre cele mai incerte perioade pe care piața internă și internațională a aviației a experimentat-o vreodată. Rezultatele noastre reflectă dedicarea și munca asiduă a celor peste 500 de oameni talentați și experimentați, care în ciuda tuturor provocărilor actuale, au rămas concentrați pe crearea de valoare adăugată, rezultat important pentru clienți, acționari și toți ceilalți parteneri.

Informațiile din acest raport sunt despre ce am realizat anul trecut și vi le prezentăm cu transparență și determinare.

În 2021, am înregistrat venituri totale de 135,3 milioane lei (4,9% creștere față de 2020), o cifră de afaceri de 131,3 milioane de lei (5,7% creștere față de 2020) și un profit net de 11,7 milioane de lei (11,9% vs. 2020), precum și o marjă de profit net de 9%. 43% din cifra de afaceri pentru întregul an a fost generată în T4, accentuând astfel ciclicitatea pe care o experimentăm în fiecare an și a cărei înțelegere o considerăm fundamentală pentru investitorii astfel încât să poată evalua corect evoluția afacerii noastre pe parcursul anului.

După 2 ani de pandemie, previziunile pentru anul 2022 - 2024 indicau un trend de revenire a activității din domeniul aeronautic. Însă pe 24 februarie, în urma invadării Ucrainei de către Rusia, incertitudinea din domeniul aviației civile este din nou la cote înalte.

Privind în perspectivă TURBOMECANICA își manifestă încrederea că va continua să ofere produse de calitate atât pentru aviația civilă, cât și pentru cea militară la un preț competitiv, susținând astfel aviația României.

RAPORT ANUAL AL CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE

INTRODUCERE

Prezentul Raport anual la 31.12.2021 al societății TURBOMECANICA S.A. este întocmit în conformitate cu Legea 24/2017 și Regulamentul nr. 5/2018 al Autorității de Supraveghere Financiară (ASF) privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață.

Raportul Administratorilor la 31.12.2021 este însoțit de Situațiile financiare individuale ale TURBOMECANICA S.A., cu scopul de a informa investitorii și părțile interesate cu privire la modificările în poziția și performanța societății pentru anul 2021, precum și cu privire la situația de pe piața industriei de aviație și apărare.

Raportul cuprinde, de asemenea, Declarația cu privire la aspectele de raportare non-financiară, declarația "Aplici sau Explici", de conformare la Codul de Governanță Corporativă al Bursei de Valori București și sunt atașate ca anexă la Raportul Administratorilor.

TURBOMECANICA întocmește situațiile financiare individuale în conformitate cu standardele internaționale de raportare financiară IFRS, în baza Ordinului 2844/2016.

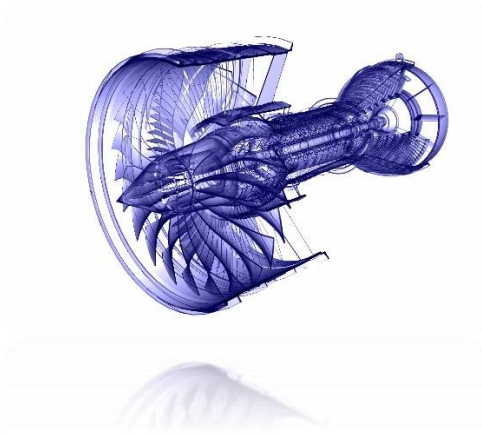
DESPRE TURBOMECANICA

TURBOMECANICA

Turbomecanica este o Societate românească, cu tradiție de peste 45 de ani în industria aeronautică, și este parte din industria națională de apărare în conformitate cu legea 232/2016.

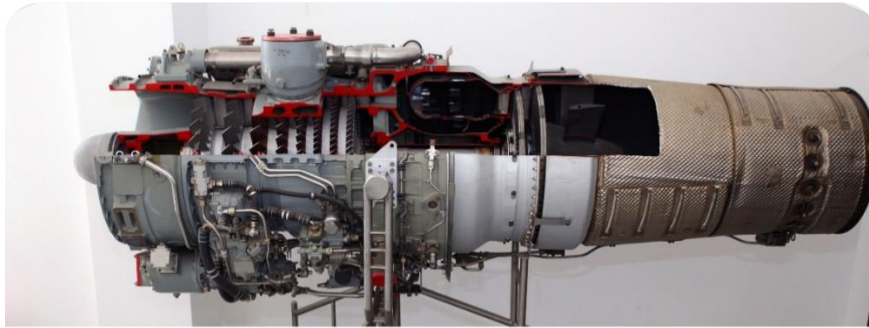
Misiunea noastră a început odată cu Uzina TURBOMECANICA, în 1975 ca **unic fabricant** de motoare cu turbină și ansamble mecanice pentru elicoptere (IAR PUMA 330L), cât și de motoare pentru aeronavele de fabricație românească (IAR 99) care intră în dotarea Ministerului Apărării Naționale și Serviciului Român de Informații.

Principalele activități derulate în prezent sunt:

- Întreținerea/mentenanța echipamentelor sub licență
- Fabricarea de componente pentru aviația civilă
- Fabricarea de componente pentru domeniul energiei

În prezent, Turbomecanica continuă să mențină cu responsabilitate capacitățile naționale de zbor pentru elicopterele PUMA IAR-330 și avioanele de școală IAR 99/ ȘOIM din dotarea **MApN (SMFA, SMFN) și SRI** efectuând activități de întreținere produs.

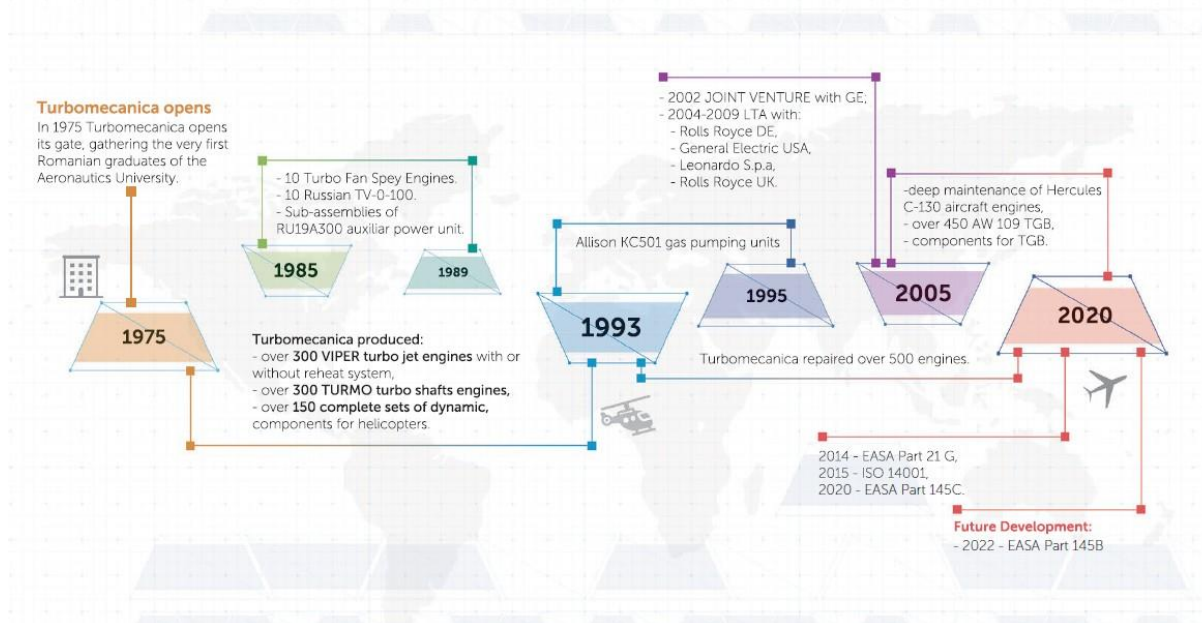
Pe piața externă, Societatea a continuat și în anul 2021 să livreze componente și subansamble pentru motoare de aviație civilă. Aceste programe și-au continuat desfășurarea în pofida dificultăților existente pe piața mondială. În paralel s-a continuat și activitatea de fabricație componente pentru turbine de gaz.

Astfel, Turbomecanica continuă tradiția de colaborare cu nume importante de pe piața internațională a aviației, precum Rolls-Royce, Witzmann și Leonardo, sau GE Ungaria în domeniul energiei, precum și alți clienți cu ponderi mai mici în cifra de afaceri a Societății.

Conform clasificării activităților din economia națională, obiectul principal de activitate al TURBOMECANICA este fabricarea de aeronave și nave spațiale - cod CAEN 3030.

Codul de identificare unic al companiei la nivel european (EUID) este ROONRC.J40/533/1991, iar codul de identificare ca entitate juridică (LEI) este 529900O5AIXHHACIZH85.

Website-ul companiei este www.turbomecanica.ro.

ANUL 2021 - EVENIMENTE, INVESTITII ȘI INDICATORI

În anul 2021 Societatea a negociat cu una din băncile finanțatoare (Banca Transilvania) și a demarat activitățile cu privire la diminuarea garanțiilor mobiliare. În acest sens, pentru terenul de aproximativ 12.000 mp, liber de clădiri și aflat în spatele bancurilor de încercare motoare, s-a ridicat ipoteca.

Ca urmare a deciziilor AGOA din anul 2019 și 2020, prin care s-a hotărât nedistribuirea profitului către acționari, Turbomecanica a constituit depozite bancare în valoare de 15.000.000 Lei. La data acestei raportări, totalul depozitelor constituite însumează valoarea de 22.000.000 Lei. Obiectivul Societății este de a asigura disponibilități bănești în valoare totală de 30.000.000 Lei, echivalent a 6.000.000 Eur în cursul anului 2022.

Având în vedere obiectivul aprobat de AGOA în anul 2020, de diversificare a activității Societății prin implementarea întreținerii motoarelor de aviație civilă, utilizarea acestei sume va fi hotărâtă de către AGA la momentul stabilirii pachetului de soluții în vederea demarării proiectului.

REALIZAREA PLANULUI DE INVESTIȚII

Societatea continuă să depună eforturile pentru a dezvolta capacitățile și capabilitățile, iar în anul 2021 pe linie de investiții în capacități de producție s-a asigurat achiziția unui centru de lucru în 5 axe pentru rectificare/frezare verticală de ultimă generație, acesta fiind necesar pentru asigurarea dezvoltării programelor de fabricație a componentelor de aviație. Valoarea acestuia reprezintă aproximativ 40% din totalul investițiilor aprobate pentru creșterea capacităților de producție.

Tot în acest sens au fost continuate activitățile de modernizare a capacităților de execuție a tratamentelor chimice, obligatorii în acest domeniu de activitate. Un număr de 5 băi au fost modernizate în cursul anului 2021.

În ceea ce privește instalația de metalizat având o pondere de aproximativ 45% din planul de investiții aprobat pentru anul 2021, fiind necesară dezvoltării procesului de întreținere a motoarelor civile, această investiție nu s-a realizat. Instalația de metalizare utilizată în prezent este suficientă pentru derularea activității curente.

În zona de Laboratoare s-au finalizat achizițiile echipamentelor de spălat sticlărie și lustruit probe metalografice, iar în vederea achiziționării echipamentului de magnetizare MPI, Societatea a plătit avansul de 25% din valoarea echipamentului, restul urmând să se achite după punerea în funcțiune a acestuia.

Investițiile în IT au fost realizate 100%, fiind de importanță strategică pentru asigurarea stocării, siguranței și a back-up-ului datelor. Acest aspect a fost dezvoltat de asemenea și la capitolul de identificare riscuri.

S-au amânat îmbunătățirile pe linie de situații de urgență, trasee, circulații între secții și platforme depozitare deșeuri din cauza reorganizării secției de montaj-încercare pentru alinierea activității cu cerințele Europene de Aeronavigabilitate Militară. (EMAR/RMAR).

Se estimează finalizarea reorganizării în cursul anului 2022.

În ceea ce privește spațiile verzi, Societatea plantează pe proprietate anual un număr aproximativ de 6 copaci.

INDICATORI ECONOMICI-FINANCIARI

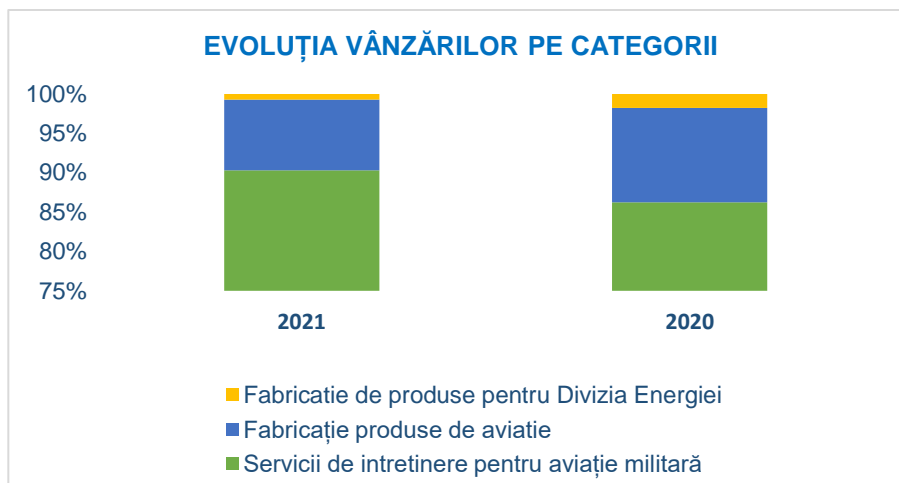
	2021	2020
Lichiditatea curentă	2.29	1.98
Gradul de îndatorare	2.94	6.72
Viteza de rotație a debitorilor – cl	45.36	24.70
Viteza de rotație a activelor imobiliare	2.04	1.71
Rata solvabilității generale	3.12	3.26
Rata rentabilității financiare	9.74	12.32
Rata profitului NET	8.95%	10.67%
Trezoreria netă	30.914 mii lei	24.750 mii lei

INDICATORI MACROECONOMICI

	2021	2020
Inflația	5.1	2.6
Curs mediu de schimb €	4.92	4.83
Curs mediu de schimb \$	4.16	4.24
Curs mediu de schimb £	5.72	5,44

EVOLUȚIA VÂNZĂRILOR PE CATEGORII

CATEGORII	2021	2020
Servicii de întreținere pentru aviație militară	120.108.276	107.767.343
Fabricație produse de aviație	10.317.084	15.030.321
Fabricație de produse pentru Divizia Energiei	905.804	2.191.373

CONTEXTUL ORGANIZAȚIEI ȘI PĂRȚILE INTERESATE

Analiza contextului în care activează Turbomecanica a relevat **aspectele externe și interne** semnificative pentru scopul și direcția sa strategică care îi influențează capabilitatea.

Acestea vizează:

- aspectele legale - legislația comercială, fiscală, legislația muncii, legislația în domeniul mediului, cerințele de reglementare ale autorităților, incluse în reglementările aplicabile;
- clienții și reglementările specifice acestora;
- piața și competitorii ce activează în această piață;
- apariția unor noi tehnologii;
- valorile, cultura și cunoștințele personalului;
- media de vârstă a personalului și disponibilitatea resurselor umane în piața muncii.

Informațiile despre aceste aspecte externe și interne și modul în care sunt monitorizate și analizate sunt documentate în reglementările interne specifice.

Părțile interesate au fost identificate tot în cadrul analizei conformării sistemului de management a calității și mediului cu cerințele standardelor de referință după cum urmează: Clienți, Autoritățile de reglementare, Furnizorii, acționarii, comunitatea și personalul Societății.

MODELUL DE BUSINESS

Turbomecanica crează valoare prin 3 categorii de activități de bază și anume:

- Întreținere/mentenanță la motoare și ansamble mecanice TURMO IVCA/C (cutie de viteză principală, cutii de viteze intermediare și de spate, cap rotor principal) pentru elicoptere PUMA și motoare VIPER 632-41R/M pentru avioanele de antrenament IAR 99 SOIM („produse tradiționale”);

- Fabricarea de echipamente de înaltă tehnologie și de înaltă calitate (aviație și energie), componente și piese de TGB (cutii de transmisie spate) și MGB (cutii de transmisie principale) din noua generație de motoare de elicopter de aplicații civile, pentru AW109 și A119 - AW119MKII LEONARDO HELICOPTER - Italia, de înaltă complexitate componente de motor pentru clienții General Electric, Rolls-Royce, HONDA Aero, AVIO;

- O gamă extinsă de servicii independente: tratamente termice, procese chimice, sudură, ecrusare și testări Non-Distructive - NDT pentru diferite tipuri de piese și materiale, fabricație de componente unicate, servicii de control.

Modelul are la bază responsabilitățile Societății ca parte din industria națională de apărare și a fost extins la începutul anilor '90 prin dezvoltarea fabricației de componente de aviație pentru producătorii internaționali. Ulterior, gama variată de echipamente și procese chimice și termice folosite în Turbomecanica a început să creeze valoare prin atragerea comenzilor de servicii din partea clienților satisfăcuți de capacitățile specifice și calitatea serviciilor livrate către aceștia.

Notele la Situațiile financiare descriu modul în care raportarea financiară reflectă modelul de afaceri adoptat de societate, conform standardelor IFRS.

IMPACTUL SITUAȚIEI ECONOMICE GLOBALE

La începutul anului 2021 se previziona ca influența crizei sanitare provocate de Coronavirus va împinge economia mondială într-una dintre cele mai grave crize economice de la Marea Criză (1929-1933). În acest context, am asistat la măsuri financiare luate la nivel european pentru perioada 2021-2027 care permit astfel previziuni de redresare / revenire pe termen mediu și lung a economiei.

Ca urmare, economia românească a fost afectată și în anul 2021 datorită a dependenței de mecanismele economice globale și integrarea ei în lanțurile de valoare europene și mondiale. TURBOMECANICA s-a confruntat pe parcursul anului 2021 cu mai multe provocări:

- criza sanitară. Managementul Societății a adoptat hotărâri prompte și eficiente față de pentru a onora corespunzător comenzile clienților și a atinge cifra de afaceri programată;
- continuarea activității cu măsuri sporite de precauție pentru diminuarea riscurilor asupra resursei umane;
- întreruperi temporare sau modificarea modalității de desfășurare a activității profesionale (vezi programele de telemuncă în anumite zone de lucru);
- finanțarea formării unor stocuri de materii prime și materiale critice, care să asigure o anumită independență pe termen scurt-mediu;
- programare judicioasă a tuturor resurselor financiare, materiale și umane;
- aplicarea unei politici ce a vizat permanent asigurarea continuității afacerii companiei, inclusiv în situația potențială și mai ales imprezvizibilă a continuării crizei sanitare;
- creșterea costurilor la materiile prime, a celor legate de transport, energie și gaze. Efectul acestora a fost resimțit în a doua parte a anului și va continua să pună presiune pe costurile companiilor și în anul 2022;
- cadrul legislativ instabil a afectat mediul de afaceri și a creat lipsă de predictibilitate pe zone extrem de importante pentru mediul de afaceri, precum protecția socială, interzicerea unor activități sau continuarea lor în forma modificată semnificativ, dispunerea unor măsuri cu impact asupra partenerilor de afaceri.

Asadar, anul 2021 a fost un an dificil, în care Turbomecanica a reușit să își atingă integral obiectivele strategice privind vânzările companiei și depășind chiar cuantumul cifrei de afaceri prognozate la începutul anului.

ACTIVITATEA COMERCIALĂ

MEDIUL DE AFACERI

Societatea își desfășoară activitatea într-un mediu puternic concurențial după principiile larg recunoscute ale guvernantei corporative, în conformitate cu legislația română, legislația Uniunii Europene și cu practicile internaționale furnizând pe piețele interne și externe produse și servicii atât în domeniul apărării cât și în domeniul aviației civile.

Modelul de afaceri este puternic influențat de privilegiile și obligațiile Societății ce reies din statutul de apartenență a acesteia în categoria industriei naționale strategice de apărare, fiind de altfel recunoscută de către Ministrul Economiei ca furnizor unic în România pentru serviciile de fabricație și întreținere a motoarelor și ansamblelor mecanice ce echipează elicopterul IAR PUMA 330 L și motoarele VIPER ce echipează avionul IAR 99.

Pentru a echilibra riscul generat de concentrarea activității pe linie de mentenanță specifică echipamentelor ce înzestreză flota națională, Turbomecanica este în permanență preocupată de diversificarea portofoliului de servicii, concentrându-și eforturile pe crearea de noi parteneriate cu parteneri internaționali.

Ultima decizie în acest sens a fost adoptată de către AGOA și presupune dezvoltarea activității de întreținere pentru a deservi componente de aviație civile.

La data raportării, Turbomecanica este deja certificată pentru realizarea de lucrări de întreținere aferente componentelor de motoare civile, mai exact CFM 56-7B, motor ce echipează flotele naționale și internaționale de avioane BOEING 737 NG.

VÂNZĂRI

ACTIVITATEA DE ÎNTREȚINERE/MENTENANȚĂ

S-a concretizat în anul 2021 prin următoarele programe de reparații / întreținere / fabricație ce au vizat colaborări în cadrul programelor de aviație pentru:

- modernizare elicoptere PUMA – SOCAT;
- modernizare elicoptere PUMA – NATO;
- reparații capitale și curente a tehnicii de aviație - motoare TURMO IVC/CA și ansamble mecanice de elicopter PUMA IAR 330 pentru programele NAVAL și SRI;
- lucrări de mentenanță pentru motoarele VIPER 632-41R/M ce echipează aeronavele IAR 99 STANDARD / SOIM, contractate direct cu MAPN, Avioane Craiova S.A., respectiv Centrul de Încercări în Zbor Craiova;
- programele de fabricație motoare și ansamble mecanice destinate SMFA (prin IAR Brasov);
- alte colaborări.

În condițiile actuale, luând în considerare și poziția României ca țară membră NATO și contextul geopolitic actual, Turbomecanica își va menține importanța strategică ca unic furnizor de servicii de mentenanță pentru flota de elicoptere PUMA și aeronave IAR 99 STANDARD / SOIM ale MAPN. Astfel, piața internă va constitui și în anul 2022 principalul pilon de consolidare a cifrei de afaceri a companiei datorită următoarelor aspecte:

- continuarea programelor de înzestrare ale SMFA privind mentenanța tehnicii de luptă existente;
- continuarea programelor de modernizare elicoptere din Programul NATO. Este important de avut în vedere faptul că (în total) există contractate cu IAR Brasov pentru un număr de 15 elicoptere NATO până în anul 2023;
- continuarea programelor de reparații capitale și curente a tehnicii de aviație pentru Programele NAVAL și SRI;

- contractarea reparațiilor capitale de ansamble mecanice pentru mentenanța elicopterelor IAR 330 tip SM aparținând flotei Pakistaneze, prin IAR Brasov;
- continuarea programelor de mentenanță aferente flotei de avioane IAR 99 ȘOIM prin participarea Companiei la programul de modernizare a 20 de avioane, prin revitalizarea și reparația capitală a motoarelor motoare VIPER 632-41M.

FABRICAREA DE ECHIPAMENTE DE ÎNALTĂ TEHNOLOGIE ȘI DE ÎNALTĂ CALITATE

Activitatea de fabricație a Societății a continuat să fie reprezentată și în anul 2021 în principal de execuția **componentelor și subansamblelor pentru motoare de aviație**. Aceste programe, în profida dificultăților existente pe piața mondială, au reușit să mențină un trend acceptabil, existând în paralel și o continuare a vânzărilor de componente **pentru turbine de gaz**.

Impactul negativ venit din piața externă s-a reflectat concret în acest an prin măsurile pe care o parte dintre clienții TBM au fost nevoiți să le ia din punct de vedere financiar, nu numai prin imposibilitatea de acceptare a unor majorări de prețuri solicitate de TBM pentru anul 2021, dar chiar prin cerințe ferme de reduceri de prețuri (suportate cu dificultate de către TBM), așa cum a fost cazul programelor LEONARDO HELICOPTERS, Italia și WITZENMANN, Germania – unde s-au solicitat de către CLT reduceri ale prețurilor practicate (pentru LEONARDO HELICOPTERS nu s-au acceptat reduceri în 2021, iar pentru WTZ s-a acceptat numai un discount de 1,5%).

Este de menționat faptul că în cursul anului 2021 s-au menținut **relațiile de colaborare cu partenerii ce prezintă un potențial semnificativ de afaceri pe piața internațională** (în principal relația de afaceri cu **Rolls-Royce Germania, Witzenmann Germania, Astrofein Germania, Seko Aerospace Cehia, GE Ungaria în domeniul Energy**, alți clienți cu ponderi mai mici în cifra de afaceri a companiei).

Ponderea programelor de export în anul 2021 este detaliată în principal astfel:

- Leonardo Helicopters, Italia: 4,00 %
- Programe RR (RR + Witzenmann + Astrofein): 3,88%
- Programe GE_ENERGY(GE Power & Water Ungaria): 0,71%
- Honda Aero: 0,11%

SISTEMUL INTEGRAT DE ASIGURARE A CALITĂȚII ȘI MEDIULUI

Sistemul de management a calității și mediului este fundamentat pe baza modelului procesual. Procesele **SMQ&M** sunt proiectate pentru a asigura cadrul de reglementare necesar realizării controlate a produselor/serviciilor Turbomecanica și a asigura evaluarea și evitarea riscurilor de neîndeplinire a obiectivelor privind calitatea și mediul.

Obiectivele managementului calității și mediului în **TBM** sunt:

- ✓ asigurarea capabilității Societății de a furniza clienților săi, în mod consecvent, produse și servicii conforme cu cerințele și așteptările lor și cu cele legale și de reglementare și cu respectarea prevederilor standardului de mediu **SR EN ISO 14001**;
- ✓ îndeplinirea obligațiilor de conformare;
- ✓ creșterea performanței de mediu;
- ✓ facilitarea identificării oportunităților de creștere a **satisfacției clienților săi** prin îmbunătățirea continuă a proceselor sale;
- ✓ identificarea și gestionarea riscurilor și implementarea oportunităților asociate contextului și obiectivelor societății.

Manualul Calitatii și Mediului este structurat pe secțiuni în conformitate cu prevederile standardelor de referință **SR EN 9100, SR EN ISO 9001** și este corelat cu **SR EN ISO 14001** prin procedurile specifice acestui domeniu.

Pe parcursul anului 2021 în domeniul asigurării calității s-au întreprins următoarele acțiuni:

Pentru a se **alinia cerințelor standardelor de referință, autorităților de reglementare și ale clienților săi** și pentru a implementa modificările organizatorice aplicate în acest an în TBM, entitățile structurale TBM au intervenit asupra următoarelor documente ale sistemelor de management al calității și de management al mediului:

În anul 2021 s-au elaborat/revizuit 197 reglementări astfel:

CATEGORIE REGLEMENTARE	2021	2020
Proceduri Generale inclusiv Anexe Independente	80	37
Standarde de Firma inclusiv Anexe Independente	50	31
Instrucțiuni de Lucru specifice inclusiv Anexe Independente	49	64
Regulamente inclusiv Anexe Independente	9	6
Strategia de asigurare resurse umane cu 1 Anexa Independentă	1	-
Planuri Calitate	3	5
Politica Salarială	1	1
Manualul Calității și Mediului*	1	2
Memorii de Prezentare	3	4

**Nota: În anul 2020 Manualul Calității și Manualul Mediului constituiau reglementări distincte, ulterior integrării s-a transformat într-un document integrat*

Directia Calitate și Organizare a actionat în 2021 în sensul aplicării unei îmbunătățiri continue a modului de organizare și proiectare a sistemului de management al calității.

Pentru a dovedi conformarea cu cerințele clienților săi, Turbomecanica a susținut **audituri de secundă parte** efectuate de aceștia, așa cum este prezentat în continuare:

În august 2021, **Rolls-Royce** a efectuat un audit de calificare a **procesului de îndoire țevi rigide neondulate** conform cerințelor specificației client **RRP59011**. În auditul derulat online, **Rolls-Royce** a constatat 2 neconformități minore pentru care s-au stabilit 3 acțiuni corective, fiind acordată calificarea pentru acest proces.

Pentru dovedi conformarea cu cerințele clienților săi, TBM a susținut **auditori de terță parte** efectuate de către autorități/organisme de certificare/supraveghere, așa cum este prezentat în continuare:

În ianuarie 2021, **RO-NANDTB** a efectuat un audit de autorizare a **centrului TBM de instruire și examinare a personalului NDT din domeniul aeronautic** conform cerințelor RO-NANDTB 04 și EN 4179. În auditul derulat, RO-NANDTB a constatat 1 neconformitate pentru care s-a stabilit 1 acțiune corectivă (finalizată), iar centrul TBM de instruire și examinare a personalului NDT din domeniul aeronautic a fost autorizat din februarie 2021 și expiră în 01.02.2024.

În martie 2021, **Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR)** a efectuat în TBM un audit programat pentru evaluarea inițială și aprobarea autorizării organizației de întreținere Turbomecanica S.A. conform prevederilor Regulamentului EU nr.1321/2014, Anexa II (Partea 145), Subpartea A. În urma auditului, AACR nu a constatat neconformități, acordând autorizarea TBM ca organizație de întreținere **RO.145.051** din 15.03.2021.

În aprilie 2021, **AEROQ** a efectuat în TBM un audit reprogramat (din noiembrie 2021) pentru recertificarea sistemului de management calitate și mediu TBM conform prevederile standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015. În urma auditului, AEROQ nu a constatat neconformități (Proces Verbal din 19.04.2021), acordând certificările pentru sistemul de management calitate și mediu TBM, certificatele AEROQ fiind emise în aprilie 2021 și expiră în 09.11.2023.

În noiembrie 2021, **AEROQ** a efectuat în TBM un audit pentru supravegherea sistemului de management calitate și mediu TBM conform prevederile standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015. În urma auditului, AEROQ nu a constatat neconformități (Proces Verbal din 03.11.2021), menținând certificările pentru sistemul de management calitate și mediu TBM (emise în aprilie 2021 și valide până în 09.11.2023).

În noiembrie 2021, **Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR)** a efectuat în TBM un audit pentru supravegherea continuă a organizației de producție Turbomecanica S.A. conform prevederilor Regulamentului EU nr. 748/2012 (Part 21), Subpartea G. În urma auditului, AACR nu a constatat neconformități, menținând autorizarea TBM ca organizație de producție (emisă în decembrie 2014 și ajunsă la rev. 2 în august 2020).

În noiembrie 2021, **TUV Nord** a efectuat în TBM un audit pentru supravegherea sistemului de management calitate TBM conform prevederile standardelor ISO 9001:2015 și EN 9100:2018. În urma auditului, TUV Nord nu a constatat neconformități, menținând certificările pentru sistemul de management calitate TBM (emise în februarie 2020 și valide până la 22.02.2023).

Pentru a garanta conducerea TBM, clienților și organismelor de certificare corecta implementare a cerințelor sistemului de management al calității / management al mediului și menținerea eficienței și eficacității acestora, Direcția Calitate și Organizare a derulat în 2021 audituri interne / externe așa cum se prezintă în continuare:

Audituri interne sistem management calitate și sistem management mediu

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management calitate s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TBM 2021 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2 și ed. 3, aprobat de Directorul General.

În anul 2021 s-au efectuat 25 audituri SMQ în care s-au constatat 48 neconformități pentru care s-au stabilit 103 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 88,3% (91 finalizate și 12 în derulare sau programate pentru anul 2022).

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management mediu s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TBM 2021 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2 și ed. 3, aprobat de Directorul General.

În anul 2021 s-a efectuat 3 audituri SMM în care s-a constatat 3 neconformități pentru care s-a stabilit 4 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

Audituri interne produs

Derularea auditurilor interne pentru produse s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TBM 2021 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2 și ed. 3, aprobat de Directorul General.

În anul 2021 s-au efectuat 10 audituri produs în care s-au constatat 20 neconformități pentru care s-au stabilit 29 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

Audituri interne proces

Derularea auditurilor interne de proces s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TBM 2021 ed. 1, evoluat ulterior la ed. 2 și ed. 3, aprobat de Directorul General.

În anul 2021 s-au efectuat 18 audituri proces în care s-au constatat 5 neconformități pentru care s-au stabilit 12 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

Audituri externe la furnizori

În anul 2021 nu au fost planificate și efectuate audituri externe la furnizorii TBM.

Pentru asigurarea monitorizării performanței proceselor TBM în scopul creșterii satisfacției clienților cu privire la calitatea produselor/serviciilor livrate și sporirii atractivității acestor produse/procese pe piața sectorului aeronautic, în anul 2021 s-au derulat următoarele acțiuni:

Prin procedura generală PG SMQ-05 "Analiza managementului" sunt stabiliți indicatorii necesari atingerii obiectivelor strategice și de calitate și care influențează nivelul de satisfacție client. Evoluția acestor indicatori în 2021 este prezentată în continuare:

- **Indicatorul strategic I1** (gradul de respectare a programului de producție) are un trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de minim 97%, având o valoare globală de 99,61%. Acest fapt relevă că este respectat programul de producție, iar nerealizările sunt foarte mici.

- **Indicatorul strategic I2** (gradul de respectare a planului de vânzare) are un trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de minim 97%, având o valoare globală de 97,22%. Acest fapt relevă că este respectat planul de vânzări, cu existența unor întârzieri ale TBM în livrările pentru clienții externi Leonardo Helicopters și Witzenmann, dar și pentru clientul intern IAR.

- **Indicatorul strategic I211g+I212g** (procentul cantitativ global) are trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 3%, având o valoare globală de 2,78% (din care TBM are 2,56% și clienții au 0,21%).

- **Indicatorul strategic I3** (gradul de nerespectare a cerințelor documentației tehnice de execuție - neconformități și rebuturi) are un trend descrescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 0,75%, având o valoare globală de 0,09%. Acest fapt relevă că în TBM sunt respectate cerințele documentației, iar abaterile (transpuse în neconformități și rebuturi) au o pondere mică.

- **Indicatorul strategic I4** (gradul de neasigurare a conformității produselor/serviciilor livrate - reclamații) are un trend descrescător și nu se încadrează în obiectivul propus de maxim 1,0%, dar este foarte aproape având o valoare globală de 1,03%; dacă se exclud reclamațiile neconfirmate/respinse, indicatorul ajunge la valoarea globală de 0,85%, încadrându-se în obiectivul propus (maxim 1,0%). Acest fapt relevă că TBM asigură conformitatea produselor/serviciilor livrate iar reclamațiile au o pondere mică.

- **Indicatorul strategic I5** (costurile non-calității) are un trend crescător și se încadrează în obiectivul propus de maxim 600.000 ron/an, având o valoare globală de 368.201 ron în anul 2021. Acest fapt relevă că TBM ține sub control costurile non-calității iar pierderile sunt în limitele admise.

- **Indicatorul strategic I6** (realizare cifră de afaceri aferentă perioadei de raportare) se va calcula la 28.02.2022 și se va raporta în următoarea ședință de analiză a managementului.

- **Indicatorul strategic I7** (grad de realizare marjă profit net) se va calcula la 28.02.2022 și se va raporta în următoarea ședință de analiza a managementului.

În domeniul **proceselor speciale și al activității laboratoarelor de calitate** și în anul 2021 s-a continuat **politica de satisfacere a cerințelor clientului**, cât și creșterea nivelului de atractivitate prezentat de societate pentru potențialii clienți activi în domeniul industriei aeronautice prin următoarele acțiuni:

Accreditare procese speciale

Evenimentele cu cea mai puternică semnificație privind creșterea nivelului de atractivitate a TBM în piața industriei aeronautice rămân acreditările **NADCAP** ale proceselor speciale instalate.

În anul 2021 s-au reacreditat următoarele procese speciale:

În martie 2021, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor chimice TBM** conform cerințelor AC7108. În auditul derulat, Nadcap a constatat 7 neconformități (1 majoră și 6 minore) pentru care s-au stabilit 22 acțiuni corective (toate finalizate), iar procesele chimice TBM au fost incluse în **Program de Merit** pentru 18 luni, reacreditarea fiind acordată până la 30.11.2022.

În martie 2021, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor CND TBM** conform cerințelor AC7108. În auditul derulat, Nadcap a constatat 2 neconformități (1 majoră și 1 minoră) pentru care s-au stabilit 4 acțiuni corective (toate finalizate), iar procesele CND TBM au fost incluse în Program de Merit pentru 18 luni, reacreditarea fiind acordată până la 31.05.2022.

În mai 2021, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **proceselor tratamente termice TBM** conform cerințelor AC7102. În auditul derulat, Nadcap a constatat 4 neconformități minore pentru care s-au stabilit 14 acțiuni corective (toate finalizate), iar procesele tratamente termice TBM au fost incluse în Program de Merit pentru 24 luni, reacreditarea fiind acordată până la 31.08.2023.

În noiembrie 2021, **Nadcap** a efectuat un audit de supraveghere a **procesului ecruisare TBM** conform cerințelor AC7117. În auditul derulat, Nadcap a constatat 4 neconformități minore pentru care s-au stabilit 26 acțiuni corective (11 finalizate, 15 în derulare), iar procesul ecruisare TBM a fost recertificat până la 30.11.2022.

Certificări de procese de secundă parte

Certificări Leonardo Helicopters

În anul 2021 s-au menținut calificările proceselor speciale TBM obținute anterior aplicabile articolelor **Leonardo Helicopters** și s-au prelungit calificările următoarelor procese speciale:

- Chromate Conversion Treatment of Aluminium Alloys (IT12/0476/01: valabil până la 23.03.2024);
- Magnetic Flaw Detection (IT12/01996/04: valabil până la 03.08.2024);
- External Rolled Thread (IT12/0256/05: valabil până la 20.09.2024);
- Assembling Thermal Fits (IT12/0458/02: valabil până la 28.09.2024).

Certificări PZL Swidnik

În anul 2021 s-au menținut calificările proceselor speciale TBM obținute anterior aplicabile articolelor **PZL Swidnik** și nu s-au inițiat recalificări.

Certificări General Electric

În anul 2021 s-au menținut certificările de procese speciale și de laborator obținute anterior de TBM din partea **General Electric Aviation** și s-au prelungit certificările de procese reacreditate de NADCAP (pentru procesele evaluate NADCAP se emit certificate GT193 pentru perioada în care se menține acreditarea NADCAP - Procese Chimice, Control Nedistructiv, Tratamente Termice, Brazare).

Certificări Rolls-Royce

În august 2021, **Rolls-Royce** a efectuat un audit de calificare a **procesului de indoire tevi rigide neondulate** conform cerințelor specificației client **RRP59011**. În auditul derulat online, **Rolls-Royce** a constatat 2 neconformități minore pentru care s-au stabilit 3 acțiuni corective (2 finalizate, 1 în derulare), fiind acordată calificarea pentru acest proces.

În octombrie 2021 **aprobările** obținute anterior de TBM din partea **Rolls-Royce UK (2017)** și **Rolls-Royce Deutschland (2019)** au fost unificate, iar **Rolls-Royce Civil & Defense Aerospace** a acordat **Certificate of Approval for Quality Management System & Processes** (fără termen de expirare).

Certificări Avio Aero

În anul 2021 s-au menținut calificările proceselor speciale TBM obținute anterior aplicabile produselor **Avio Aero** și s-au prelungit calificările următoarelor procese speciale:

- Gas Nitriding of Steel Parts and Relevant Heat Treatments (valabil până la 31.08.2023);
- Etch Inspection on Steel Parts to Detect Surface Abnormalities (valabil până la 30.11.2022).

Introducere de repere noi în producție

Pentru clientul **Leonardo Helicopters (Italia)** s-au întocmit **13 dosare FAI (3 repere TGB și 10 repere MGB)** care au fost aprobate de client. Prin integrarea acestora în TBM continuă asimilarea reperelor pentru Cutia de Transmisie Spate și pentru Cutia de Transmisie Principală a elicopterelor **Leonardo**.

Pentru clientul **Witzenmann (Germania)** s-au întocmit **3 dosare FAI** care au fost aprobate de client. Prin integrarea acestora în TBM continuă asimilarea reperelor solicitate de clientul **Witzenmann**.

ATENUAREA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE PRIN ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI DE MEDIU ȘI PREVENIREA POLUĂRII

Turbomecanica a obținut **Autorizația Integrată de Mediu** Nr. 05/2016 revizuită în 21.02.2020 valabilă până în 2026.

Pentru conformarea deplină cu prevederile autorizației integrate de mediu s-au stabilit o serie de obiective și acțiuni, majoritatea acestora au fost realizate, iar cele nerezolvate au fost cuprinse în Programul Sistemului de Management al Mediului al TBM și în Planul de Investiții.

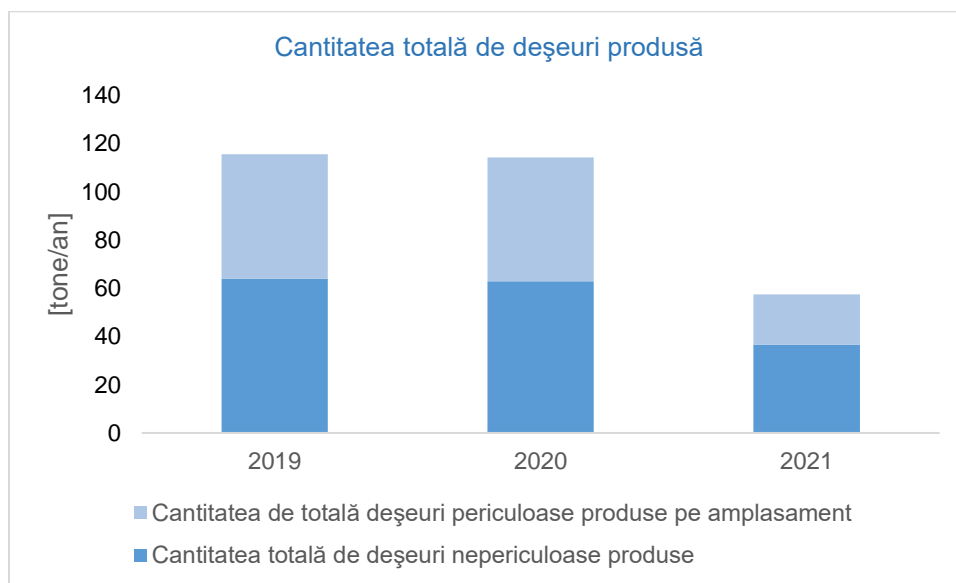
Autorizația Integrată de Mediu și Autorizația de Gospodărire Ape permit funcționarea în condiții de deplină legalitate a instalațiilor, echipamentelor și proceselor existente în TURBOMECANICA SA.

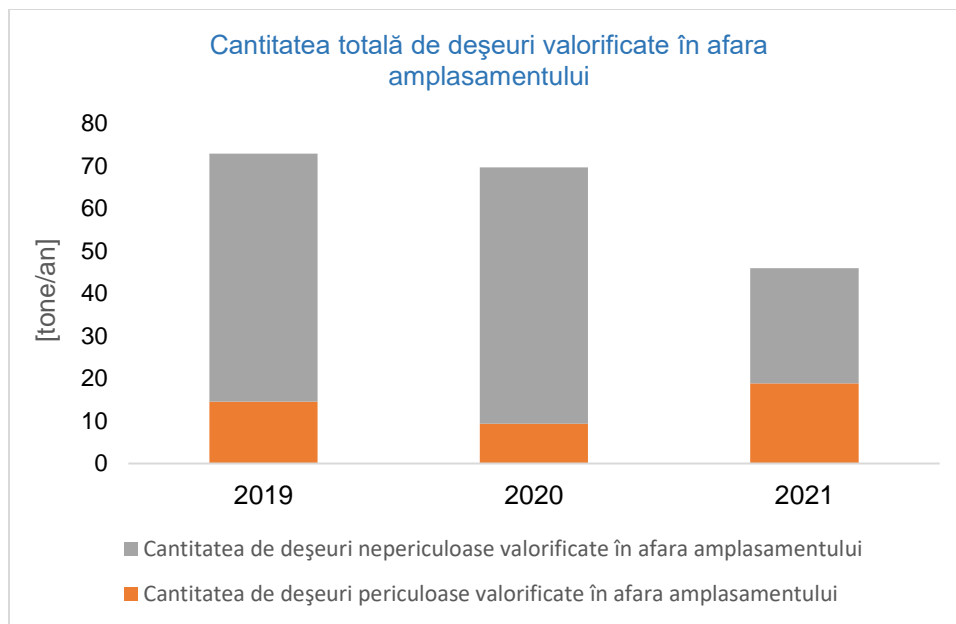
În anul 2021, nu s-au înregistrat incidente de mediu.

În urma controalelor Gărzii Naționale de Mediu efectuate în 2021, Societatea a realizat acțiuni de conformare prin realizarea măsurilor specifice impuse prin raport.

Turbomecanica este în permanență preocupată de protejarea mediului și este angajată ca în măsura în care activitatea o permite, să reducă generarea de deșeuri periculoase și nepericuloase.

În anul 2021, Turbomecanica a demonstrat că acțiunile cu privire la **reducerea cantității de deșeuri periculoase** au fost eficiente. Totodată, ponderea deșeurilor re-utilizabile a crescut comparativ cu anii precedenți.

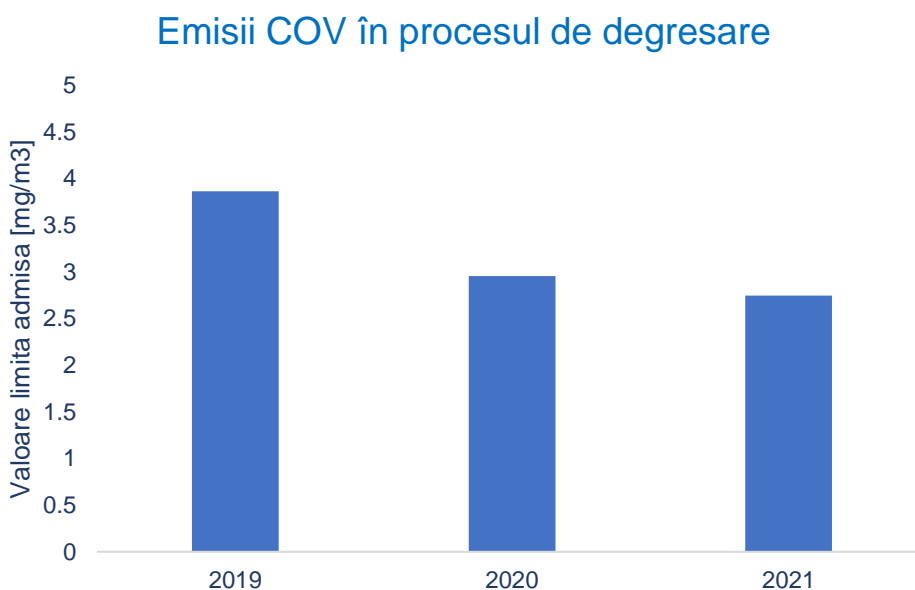

În cursul anului 2021, Turbomecanica a implementat două măsuri cu **impact major asupra îmbunătățirii performanței de mediu și prevenire a poluării** după și anume :

S-a agreat în cadrul contractelor cu furnizorii de deșeuri periculoase predarea înapoi către furnizor a recipientelor goale în vederea refolosirii acestora pentru livrări ulterioare.

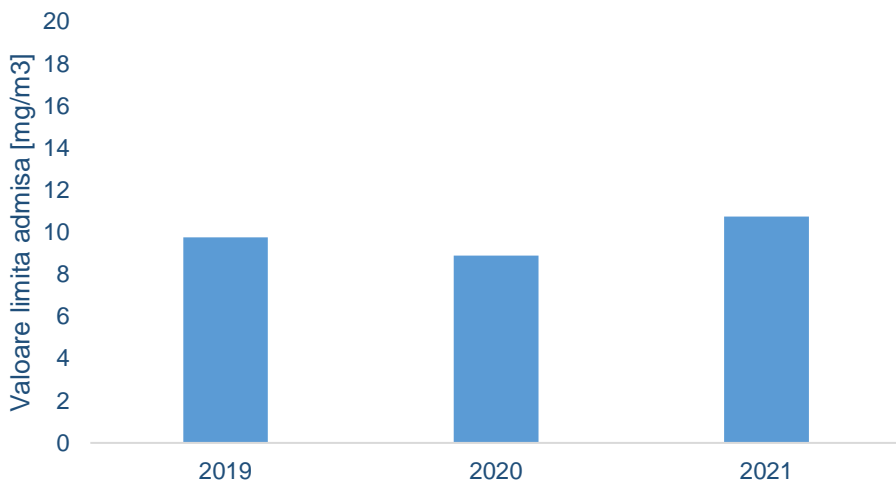
S-a hotărât diminuarea cantității de deșeuri provenite din absorbția deșeurilor periculoase (ex : lavete) prin angajarea unui furnizor autorizat pentru curățarea acestora în vedere refolosirii.

Înregistrările cu privire la consumul de emisii a Compusilor Organici Volatili („COV„) demonstrează că activitatea Societății generează emisii COV la valori reduse comparativ cu valorile limită impuse după cum urmează :

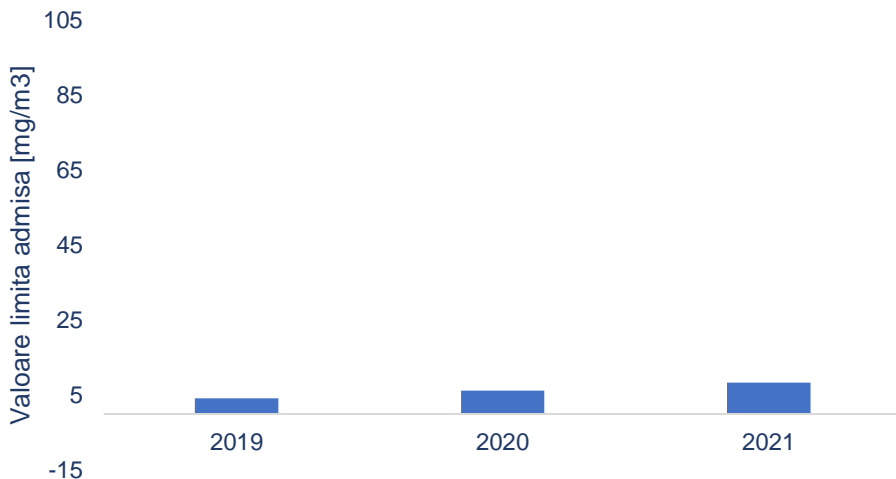
Îmbunătățirile sistemului de ventilație și modernizarea băilor, activități cuprinse în planurile de investiții pe ultimii ani, au generat înregistrări diminuate a emisiilor COV.

Emisii COV Atelier Vopsitorie

Totuși, trebuie avut în vedere că înregistrările emisiilor și cantitățile de deșeuri sunt dependente de nivelul de activitate specific.

Emisii COV Laborator analize chimice

Turbomecanica, prin măsurile adoptate are în vedere limitarea impactului asupra mediului și eliminarea proportionalității dintre creșterea activității și impactul asupra mediului.

PROTECȚIA NUCLEARĂ

Turbomecanica s-a angajat într-un plan de **transfer materiale nucleare** MSRR8014 pe 10 ani în vederea diminuării materialului radioactiv existent. Transferul se realizează către RATEN - Institutul de Cercetări Nucleare –Pitești.

În anul 2021, din punct de vedere al protecției nucleare, au fost desfășurate următoarele acțiuni:

- a fost continuat programul pe 10 ani, desfășurat împreună cu Institutul de Cercetări Nucleare (ICN) v- Pitești pentru transferul unei cantități de 3751 kg material nuclear MSRR 8014, având în compoziție 2,5±4% Thorium, fiind transferată în prima parte a anului 2021, cea de-a doua tranșă de material nuclear reprezentând 10% din întreaga cantitate;
- este în lucru dosarul pentru aprobarea de către CNCAN a Autorizației pentru Transferul la ICN Pitești a celei de-a treia tranșe de 10% din cantitatea de materiale radioactiv deținută, urmând ca până în mai 2022 să se efectueze efectiv transferul.

CONFORMAREA CU REGULAMENTUL REACH

Conform Regulamentului 1907/2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), Turbomecanica este încadrată ca utilizator în aval de substanțe în stare pură și amestecuri de substanțe.

Substanțele sunt utilizate în procesul de acoperiri metalice de suprafață a pieselor realizate de TBM, în condiții de siguranță privind sănătatea lucrătorilor și a protecției mediului.

Totii furnizorii de substanțe chimice și de amestecuri de substanțe chimice de la care TBM aprovizionează substanțele și amestecurile de substanțe sunt autorizați de către Agenția Europeană pentru produse chimice (ECHA).

Furnizorii pun la dispoziția TBM toate informațiile privind substanța chimică/amestecul prin Fișa cu date de securitate material.

TBM ține evidența strictă a substanțelor chimice și amestecurilor de substanțe chimice identificare REACH și instruește în mod continuu oameni implicați în procesul de acoperiri metalice de suprafață privind modul de utilizare și manipulare a substanțelor și/sau amestecurilor de substanțe, conform prevederilor fișei cu date de securitate a substanței/amestecului pentru a preveni producerea de accidente de orice natură.

Societatea pune la dispoziția furnizorilor de substanțe, informații privind apariția anumitor factori de risc ale substanței/amestecurilor în momentul utilizării acestora, ce pot influența sănătatea omului, precum și apariția unor situații nefavorabile asupra mediului.

Aceste informații ajutând furnizorul în realizarea unor noi scenarii de expunere ale substanțelor chimice pentru prevenirea oricăror situații nedorite sau încadrarea substanței chimice într-o clasă cu risc mai ridicat decât era inițial.

La cererea clienților săi, TBM furnizează toate informațiile cu privire la cantitatea de substanță chimică identificată REACH cu care piesele sunt îmbogățite, precum și gradul risc care poate afecta sănătatea oamenilor care intră în contact cu piesa.

RESURSA UMANĂ

CODUL DE CONDUITA ȘI ETICĂ – PRINCIPII ȘI VALORI

Conducerea Turbomecanica și-a asumat ca principiu fundamental în desfășurarea activității principii și valori care determină crearea unui parteneriat strategic între conducere, management și angajați prin:

- ✓ Conducere bazată pe obiective strategice și operaționale clare;
- ✓ Dezvoltarea unui profil profesional și personal al angajaților corespunzător celor mai înalte standarde de etică profesională și pregătire tehnică;
- ✓ Instruirea permanentă și motivarea pe termen lung a angajaților, asigurând satisfacția în muncă și loialitatea față de companie;
- ✓ Managementul carierei și managementul performanței;
- ✓ Crearea unui climat intern modern și adecvat afirmării spiritului de echipa;
- ✓ Etică în afaceri și în echipă, onestitate;
- ✓ Lipsa toleranței față de încălcarea drepturilor omului;
- ✓ Lipsa toleranței față de discriminare și hărțuire;
- ✓ Lipsa toleranței față de corupție, dare de mită și spălare de bani;

Aceste **principii și valori sunt integrate în sistemul de management al calității și mediului**, prin Regulamentul intern care este instruit angajaților Turbomecanica anual.

Regulamentul intern prevede capitole distincte și specifice cu privire la poziția Societății în ceea ce privește principiile enumerate.

Contractul Colectiv de Munca 2020-2021 prevede linii directoare cu privire la standardele Societății în ceea ce privește codul de conduită și etică.

Societatea descurajează conflictele de interese și impune angajaților să evite orice situație care poate afecta capacitatea acestora de a acționa în interesul societății.

Datorită expunerii la nivel internațional, Turbomecanica are în vedere **politicile anticorupție existente la nivel internațional și de asemenea impuse sau recomandate de către partenerii de afaceri**. În anul 2021, Turbomecanica nu a înregistrat niciun caz de corupție, spălare de bani, dare de mită și nu a fost parte în nicio acțiune judiciară pentru comportamente neetice sau corupte.

PERSONALUL NOSTRU

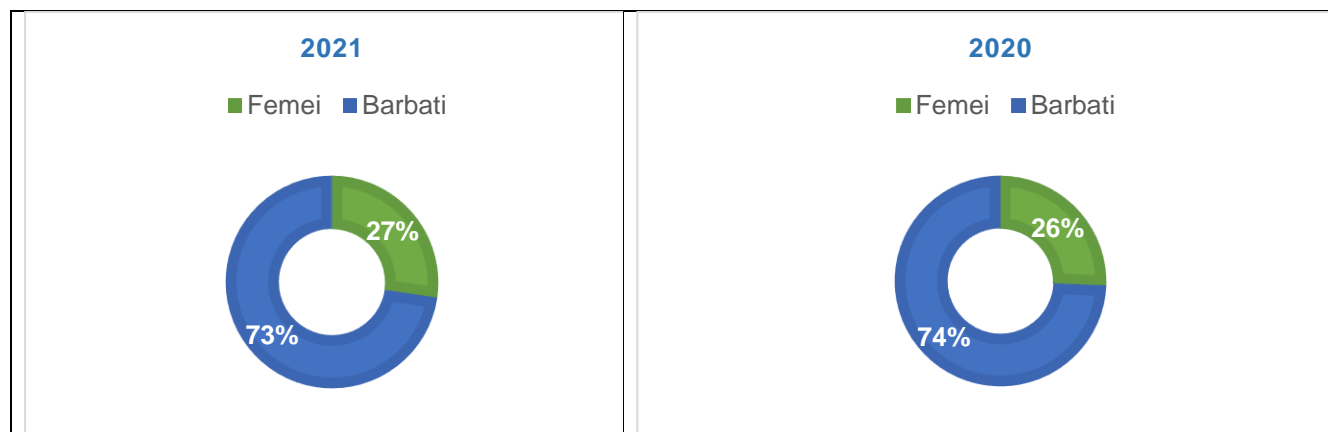
Managementul societății a asigurat desfășurarea activităților de Producție, Tehnic și Conformitate, Calitate și Organizare, Resurse Umane, Financiar - Contabilitate, Juridic, Marketing și Vânzări.

Totalul personalului TBM la data de 31.12.2021 a fost de 501 salariați în scădere față de anul trecut cu 27 de persoane.

Vârsta medie a personalului la data de 31.12.2021 a fost de 48,12 ani.

Asigurăm diversitatea printr-un echilibru a repartizării între sexe și ținând cont de specificul activității astfel structura personalului este următoarea:

În perioada ianuarie - decembrie 2021, au plecat din societate un număr de 83 salariați (dintre care 8 pensionați) și au fost angajate 58 persoane.

Total cheltuieli cu salariile și beneficiile angajaților, efectuate în anul 2021, a fost în suma de 53.408.568 lei, din care:

CHELTUIELI	2021	2020
cheltuieli cu salarii:	47.034.576	45.943.738
cheltuiala cu tichetele acordate salariaților	4.091.470	1.813.930
cheltuieli privind contribuția asiguratorie de muncă	1.058.426	1.033.877
alte cheltuieli privind asigurările și protecție socială (ajutoare)	253.900	217.200
cheltuieli cu contribuția societății la asigurări de sănătate alte cheltuieli (CCM)	970.196	776.131

Ponderea cheltuielilor cu personalul în cifra de afaceri realizată pe anul 2021 a fost de 40,67% înregistrând o creștere de 0,84 % față de anul 2020.

Costurile implicate în procesul de recrutare au fost de aproximativ 52.061 lei reprezentând costurile achiziției de servicii de recrutare și abonamente la site-uri specializate.

În ceea ce privește gradul de sindicalizare al societății, 53.69% dintre salariații societății sunt membrii de sindicat.

Referitor la nivelul de pregătire și specializare a personalului, situația se prezintă astfel:

PREGĂTIRE ANGAJAȚI	2021	2020
studii superioare	31.34 %	31.38%
salariați cu studii liceale și postliceale	40.32 %	41.40%
salariați absolvenți de școală profesională	23.35 %	22.49%
salariați absolvenți de școală generală	4.99 %	4.73%

Raporturile dintre administrație și salariați sunt reglementate în baza Contractului Colectiv de Munca pe anii 2020-2021. Climatul socio-profesional este monitorizat permanent, existând un sistem de comunicare între partenerii sociali care să nu permită apariția de stări conflictuale, care de altfel în 2021 au fost inexistente.

INSTRUIRI PERSONAL

Politica de personal a societății cu privire la pregătirea profesională a personalului a fost bine susținută în ceea ce privește pregătirea internă. Instruirile s-au derulat în conformitate cu Planului de Instruire Periodică Personal aprobat pentru anul 2021.

Turbomecanica are personal atestat pentru efectuarea cursurilor.

În cursul anului 2021, în cadrul Turbomecanica s-a realizat pregătirea specifică pentru asigurarea mentinerii competențelor necesare operatorilor, inspectorilor și laboranților pentru procese speciale și laboratoare.

Pregătirea s-a desfășurat conform Planului anual de Pregătire Profesională. Astfel, în cadrul Cursurilor de Atestare/Autorizare, Cursurilor de calificare profesională interne și externe precum și prin alte Instruiri au fost pregătiți 522 de salariați, numărul total de ore alocate fiind de 16.809. Unele dintre cursuri având durată mare de derulare vor continua și în anii 2022 și 2023.

Pentru pregătirea salariaților care au participat la cursuri de calificare profesională externe, s-a cheltuit suma de 88.002 lei.

Pregătirea specifică pentru asigurarea mentinerii competențelor necesare operatorilor, inspectorilor și laboranților pentru procese speciale și laboratoare, desfășurată conform Planului anual de Pregătire Profesională în anul 2021, este structurată astfel :

TIP CURS	Nr. ore	Nr. Participanti
Curs Atestare/Autorizare	1.283	405
Curs Calificare Interna	12.470	27
Curs Calificare Externa/Instruiri	3.056	88
Curs Calificare Externa	n/a	2
TOTAL	16.809	522

EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ

Securitatea și sănătatea în muncă în cadrul Turbomecanica reprezintă o prioritate în politica societății.

Întreaga activitate a Societății are la bază principiul îmbunătățirii continue a condițiilor de producție, cu efecte directe în creșterea securității și sănătății în muncă.

Permanent, atât prin activitățile desfășurate de lucrătorii din cadrul FSSM, cât și prin conducerile operative de la nivelul fiecărui compartiment, sunt monitorizate condițiile de realizare a activității de producție, astfel încât să fie respectate condițiile de securitate a activității întregului personal.

În anul 2021, s-au continuat investițiile începute în perioada anterioară pe direcția îmbunătățirii condițiilor de muncă și re tehnologizării, astfel:

Au continuat lucrările de modernizare tehnologică, și anume:

- În cadrul secției de procese speciale SPSP (cu spațiile de producție: TT, AS și Vopsitorie) au fost efectuate lucrări pentru îmbunătățirea microclimatului de lucru, prin modernizarea instalațiilor de ventilație și evacuare/tratare noxe;

De asemenea, în Zona Climatizare din corp clădire C2 parter a fost realizat un circuit suplimentar al instalației de ventilație/răcire.

- Modernizarea spațiilor destinate depozitării materiilor prime, materialelor și produselor finite prin îmbunătățirea microclimatului. Au fost montate și/sau după caz înlocuite aparatele de climatizare și au fost montate de termometre pentru menținerea climatului specific de depozitare.
- Au fost finalizate lucrările la extinderea spațiilor de producție și depozitare în cadrul Secției Montaj Încercări (SMI) – realizare compartimentări depozitare, precum și la Centrul de Întreținere pompă de ulei din corp clădire C2 cu toate utilitățile aferente, inclusiv dotări SSM.

Au fost reamenajate spații de lucru/birouri pentru personalul coordonator din secții: Șef de secție, ingineri coordonatori, maiștri etc. cu respectarea regulilor impuse de pandemia COVID 19 (respectiv asigurarea distanțării fizice în timpul lucrului la calculator).

Înainte de începerea perioadelor cu temperaturi extreme au fost luate măsuri corespunzătoare pentru asigurarea unui mediu de lucru corespunzător, prin controlul și întreținerea instalațiilor de apă-canal și a celor de climatizare, asigurându-se funcționarea la parametrii normali.

În toate spațiile Societății – spații de producție, administrative, magazii etc au fost efectuate verificări periodice privind funcționarea în condiții optime a sistemelor de detecție și alarmare la incendiu.

Prin programul de securitate și sănătate în muncă pentru anul 2021, s-au desfășurat toate activitățile necesare pentru respectarea cerințelor prevăzute de Legea Securității și Sănătății în muncă nr. 319/2006 și a normelor metodologice de aplicare, precum și a celorlalte acte legislative din domeniu, în vigoare, prin luarea următoarelor măsuri:

- evaluarea riscurilor pentru securitatea și sănătatea în muncă la toate locurile de muncă;
- în baza evaluării riscurilor s-au luat măsuri de prevenire care să asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor;
- s-au completat permanent materialele de SSM, conform legislației actuale, care se utilizează la efectuarea instructajelor periodice de SSM pentru angajați precum și pentru stabilirea măsurilor necesare desfășurării în condiții de securitate a proceselor tehnologice;
- s-a continuat achiziția de echipament de lucru pentru tot personalul TBM, atât pentru cel existent, cât și pentru cel nou angajat;
- s-a asigurat aprovizionarea cu materiale igienico-sanitare (creme de protecție, pastă curățare mâini etc.) în conformitate cu prevederile din Normativul intern;
- au fost achiziționate truse medicale noi pentru înlocuirea celor deteriorate din zonele/spațiile de lucru existente precum și pentru dotarea spațiilor de lucru din extinderea realizată la corp clădire C3 – secția Ansamble Mecanice. De asemenea au fost achiziționate materiale pentru completarea truselor medicale de prim ajutor și au fost asigurate medicamente de uz general pentru prima urgență (inclusiv spray împotriva arsurilor pentru posturile de lucru unde se lucrează cu temperaturi ridicate: sudură și debitare în jet de plasmă etc.);
- au fost achiziționate periodic soluții de spălare urgentă a ochilor pentru personalul din secțiile SPSP: Galvanizare, Stocare-Ambalare și Vopsitorie și măști de protecție respiratorie pentru personalul din cadrul SPSP, Laboratorul de control nedistructiv, din cadrul colectivului de Tăiere cu jet de plasmă, precum și pentru personalul care desfășoară activități de șlefuire și ajustură;
- a continuat achiziția de măști noi, conform cu ultimele cerințe în domeniu, pentru sudori;

- pentru personalul ale cărui activități se desfășoară în mediu toxic, a fost achiziționat, periodic, conform normativelor în vigoare, antidot/alimentație de protecție constând în lapte praf și apă minerală;
- s-au prelungit autorizațiile instalațiilor de ridicat și instalațiilor sub presiune deținute de Societate (în conformitate cu prescripțiile CNCIR);

Au fost efectuate modernizări privind protecția la incendiu, și anume:

- În toate clădirile din TBM – spații de producție, administrative, magazii etc au fost montate sisteme de alarmare la incendiu și au fost achiziționate stingătoare de incendiu, suplimentar celor existente.

Măsuri speciale de securitate și sănătate în muncă pe perioada pandemiei COVID 19 :

Și în anul 2021 au continuat măsurile aplicate pentru asigurarea protecției împotriva contaminării cu SARS-CoV2, și anume :

- termometre medicale laser pentru verificarea temperaturii fiecărui salariat, precum și montarea de termoscanere la cele doua porți de acces în TBM;
- asigurarea de echipamente individuale de protecție (mănuși de unica folosinta, măști de protecție a respirației, echipament de lucru), purtarea măștilor de protecție fiind obligatorie pe intreg perimetrul companiei, pentru toți salariații precum și pentru vizitatori/colaboratori ;
- teste antigen rapid pentru detectarea contaminării cu virusul SARS-CoV2 ;
- igienizarea spațiilor și a suprafețelor de lucru, dotarea fiecărei zone/sectii/spatiu de lucru cu dezinfectant spray atât pentru mâini cât și pentru suprafețe ;
- covorașe la toate intrările din clădiri, umezite la fiecare 3 ore cu soluție dezinfectantă bazată pe clor ;
- dozatoare cu dozatoare cu dezinfectant pentru mâini, prevazute cu senzor, la toate intrările din clădiri/spații de lucru;
- dezinfectarea la intervale regulate de 2 ore a tuturor zonelor de utilizare comună: grupuri sanitare, săli de mese, holuri de acces ;
- reamenajarea spatiilor de lucru/birourilor în secțiile de producție și spațiile administrative, în vederea respectării reglementărilor stabilite pe perioada stării de alertă și/sau urgență cu privire la asigurarea distanțării fizice în timpul desfășurării activităților;
- organizarea activității programului de lucru decalat în cadrul spațiilor administrative/birouri și secții de producție astfel încât să nu se creeze aglomerări ale personalului;
- Pictograme/semnalizare SSM, dispoziții ale conducerii cu privire la măsurile aplicate în TBM pentru prevenirea contaminării cu SARS-CoV2.

SUPRAVEGHEREA STĂRII DE SĂNĂTATE A SALARIAȚILOR ȘI A APTITUDINII ÎN MUNCĂ

Investigațiile anuale obligatorii de medicina muncii/control medical periodic pentru personalul TBM s-au desfășurat în doua etape: în luna martie pentru o parte din salariați și respectiv în perioada septembrie-octombrie 2021 pentru majoritatea salariaților.

Din Raportul de evaluare medicală întocmit de medicul de medicina muncii, s-a concluzionat faptul că nu au fost semnalate boli profesionale la angajații examinați.

De asemenea, în perioada septembrie-octombrie s-a efectuat și controlul medical pentru practicanții care efectuează stagiul de practică în Turbomecanica.

Personalul nou angajat a fost evaluat prin efectuarea controlului medical de angajare iar personalul contaminat cu SARS-COV 2 a fost monitorizat și evaluat periodic, conform rapoartelor medicale.

În cursul anului 2021, în Societate nu s-a înregistrat niciun accident de muncă.

Instruirea în domeniul Securității și Sănătății în Muncă (SSM) și Situații de Urgență (SU):

1. Instruirea introductivă generală în domeniile SSM și SU a noilor angajați
2. Instruirea periodică a personalului în domeniile SSM și SU;
3. Instruirea colectivă (SSM +SU) pentru colaboratori și vizitatori;
4. Instruirea elevilor care efectuează stagiul de practică în TBM, începând cu luna februarie 2021, de la următoarele instituții de învățământ:
 - Colegiu Tehnic Carol I, specializarea: Strungar;
 - Liceul Tehnologic I.C. Bratianu, specializările: Frezor-Rabotor-Mortezor și Mecanic de Mecanica Fină;
 - Liceul Tehnologic Dinicu Golescu, specializarea: Operator la mașini comandă numerică;
 - Colegiul Tehnic Aeronautică Henri Coandă, specializarea: Mecanic aeronave.

Elaborare Instrucțiuni de lucru noi și revizii ale documentelor existente privind securitatea și sănătatea în muncă (SSM) și situațiile de urgență (SU).

ORGANIZAREA INTERNĂ & STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

CONDUCEREA TURBOMECHANICA

Modul de administrare al societății este în sistem unitar.

Președintele Consiliului de Administrație este și Directorul General al societății și asigură conducerea executivă.

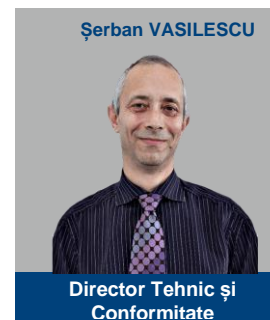
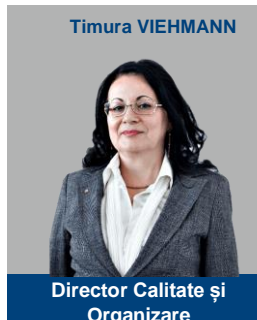
Modul de organizare al sistemului de management Turbomechanica este definit de conducerea operativă care asigură realizarea responsabilităților și obiectivelor în baza unei organizări de tip divizionar, Managementul la nivel operațional este asigurat de către Directorii celor 4 direcții, care formează Consiliul Director.

Fiecare department operativ are în subordine structuri specifice.

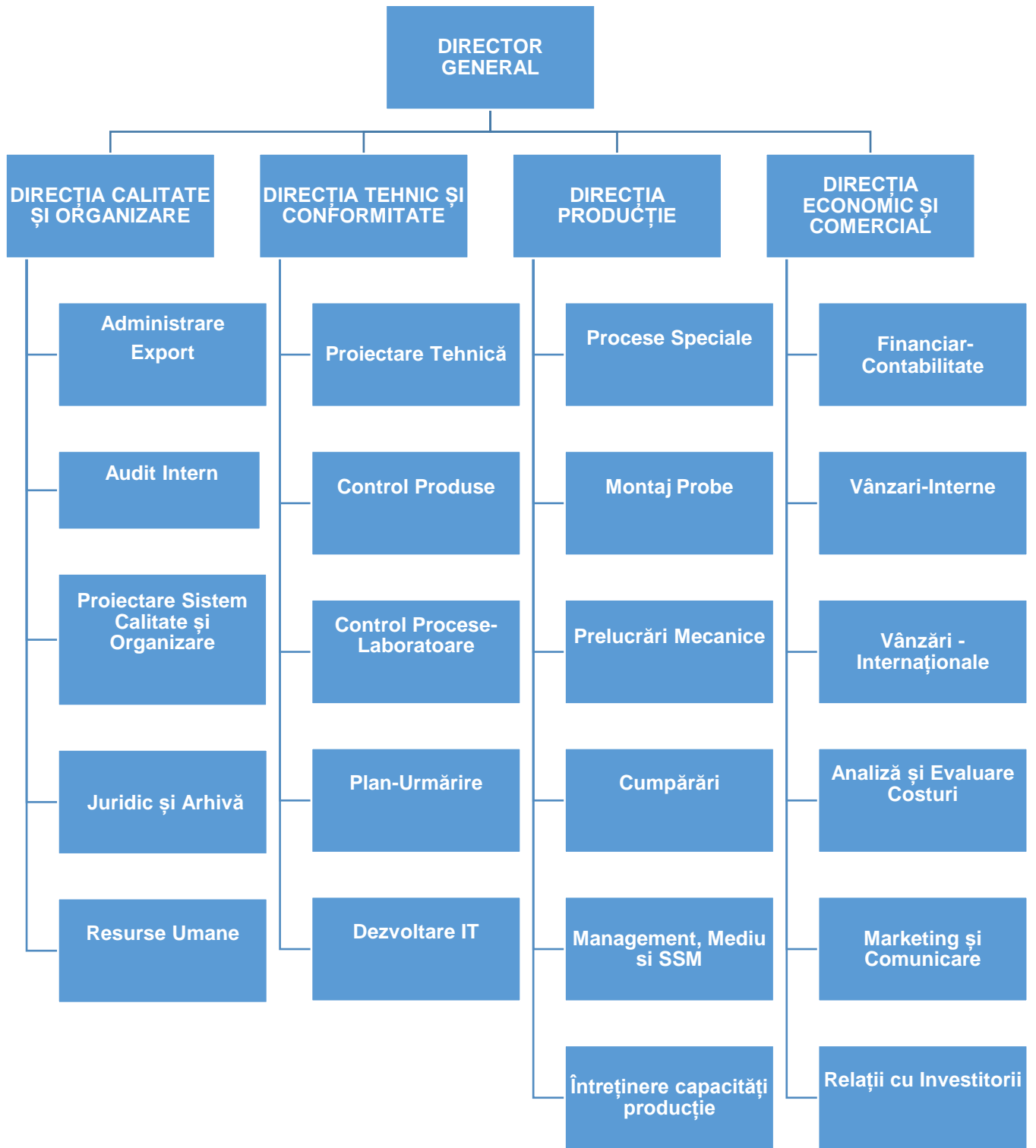
Nu au existat modificări în această structură în anul 2021.

La 31.12.2021 structura de conducere ne-executivă care asigură derularea curentă a activităților are următoarea componență:

NUME SI PRENUME	FUNCTIA
VIEHMANN Radu	Președinte și Director General
ANGHEL Claudia	Director Economic și Comercial
VIEHMANN Timura Wendy	Director Calitate și Organizare
TICĂ Sorin Daniel	Director Producție
VASILESCU Șerban-Ion	Director Tehnic și Conformitate

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

ACȚIONARIII TURBOMECANICA

Turbomecanica funcționează în conformitate cu Legea societăților comerciale nr. 31/1990, modificată și completată. Societatea a făcut parte din oferta publică inițiată de Guvernul României în anul 1995, sub denumirea de “Program de Privatizare în Masă”. În urma acestui program Societatea a îndeplinit condițiile de listare pe piața reglementată Bursa de Valori București (BVB), unde a fost listată în data 07.10.1998.

În calitate de emitent Societatea se conformează prevederilor Legii 24/2017, privind piața de capital, și a regulamentelor specifice emise de Comisia Națională de Valori Mobiliare (CNVM) în baza numitei legi.

Valoarea nominală a unei acțiuni este de 0,1 Lei.

PRINCIPALII ACȚIONARI

Structura acționariatului cuprinde la sfârșitul anului 2021 un număr total de 6.048 acționari, persoane fizice și juridice.

Structura sintetică a acționariatului Turbomecanica publicată la 31.12.2021 pe site-ul Bursei de Valori București în conformitate cu datele primite de la Depozitarul Central prezintă principalii acționari după cum urmează:

	Număr acțiuni deținute	% Capital Social
Viehmann Radu	95,758,800	25.9198 %
Ciorapciu Dana Maria	56,003,876	15.1590 %
Alți acționari	217,679,649	58.9211 %

În anul 2020, TBM nu a acordat dividende.

GUVERNANȚA CORPORATIVĂ

Turbomecanica este o societate care funcționează în conformitate cu Legea societăților comerciale nr. 31/1990, modificată și completată. Societatea a făcut parte din oferta publică inițiată de Guvernul României în anul 1995, sub denumirea de “Program de Privatizare în Masă”. În urma acestui program Societatea a îndeplinit condițiile de listare pe piața reglementată **Bursa de Valori București (BVB)**, unde a fost listată în data 07.10.1998.

În calitate de emitent Societatea se conformează prevederilor Legii 24/2017, privind piața de capital, și a regulamentelor specifice emise de Comisia Națională de Valori Mobiliare (CNVM) în baza numitei legi.

Societatea este administrată de un Consiliu de Administrație, alcatuit din 5 (cinci) administratori, numiți de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor din data de 25.04.2020 pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși. Dintre acești membri numiți de Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor, membrii consiliului vor alege un Președinte și un Vicepreședinte. Președintele este și Directorul General al Societății.

Consiliul de Administrație este condus de Președinte, sau, în lipsa acestuia, de către Vicepreședinte, având aceleași drepturi ca Președintele în funcție.

Dintre cei 5 membri ai Consiliului de Administrație unul este și administrator executiv – președintele Director General – iar restul sunt neexecutivi. DI Radu Ovidiu Sârbu s-a declarat administrator independent îndeplinind criteriile precizate de CGC al BVB la punctele A41-A49.

Administratorii în funcție la data de 31.12.2021:

Nume	Funcția	Anul primei alegeri	Anul expirării prezentului mandat
Radu Viehmann	Președinte, Director General	2000	2024
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	2006	2024
Radu Ovidiu Sârbu	Administrator neexecutiv independent	2016	2024
Niculae Havrilet	Administrator neexecutiv	2021	2024
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	2008	2024

Obligațiile și răspunderile administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele special prevăzute în materie de societăți comerciale. În plus față de aceasta, Societatea adoptă Regulamentul de funcționare al CA în care se detaliază principalele atribuții, modul de organizare, comitetele ca și politicile ce trebuie implementate și supravegheate în aplicare de către CA.

Regulamentul CA prevede regulile aplicabile de către CA în vederea gestionării conflictelor de interese în Capitolul F al Regulamentului CA.

Membrii Consiliului de Administrație, inclusiv Președintele, pot delega puterile de reprezentare/și sau decizie către Directori ai societății, numiți dintre administratori sau din afara Consiliului.

Membrii CA au **adoptat voluntar și autoimpus** Codul de Guvernanță Corporativă al BVB, au aprobat regulamentul de Guvernanță Corporativă, care se găsește pe pagina web a societății www.turbomecanica.ro și raportează către BVB stadiul conformării cu Codul de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București.

TBM a depus și va depune eforturile profesionale, legale și administrative necesare pentru a asigura alinierea la prevederile noului Cod de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori București și prezentarea transparentă a acestor rezultate.

Competențele și responsabilitățile CA sunt cele prevăzute în Regulament de Guvernanță Corporativă și în Regulamentul de funcționare al Consiliului de administrație. Președintele CA deține și funcția de director general al Societății.

Au fost formate trei comitete de lucru de către CA, după cum urmează: comitet de audit, comitet de nominalizare și comitet de remunerare. Majoritatea acestor comitete sunt formate din membrii neexecutivi ai CA.

Calificarea și experiența profesională a administratorilor este prezentată în CV-urile care pot fi accesate pe pagina web a Societății www.turbomecanica.ro.

Regulamentul de Guvernanță Corporativă este disponibil tuturor părților interesate pe pagina oficială a Societății www.turbomecanica.ro, secțiunea *Relația cu investitorii – Guvernanța Corporativă*

PARTICIPAREA ADMINISTRATORILOR LA CAPITALUL SOCIAL TBM LA 31.12.2021

Nume	Funcția	Nr. Acțiuni	% Capital Social
Radu Viehmann	Președinte, Director General	95,758,800	25.9198 %
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	65,003,876	15.1590 %
Radu Ovidiu Sârbu	Administrator neexecutiv independent	-	-
Niculae Havrilet	Administrator neexecutiv	-	-
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	610,000	0.1626 %

În cursul anului 2021, CA s-a întrunit în 5 ședințe, cel puțin 1 ședință pe fiecare trimestru, în prezența a 4-5 dintre membrii săi – și a adoptat decizii care îi permit să își îndeplinească atribuțiile de o manieră efectivă și eficientă. Astfel, la întrunirile sale, CA a analizat rezultatele financiare obținute în perioada de raportare și cumulat de la începutul anului, ca și performanța economică în raport cu bugetul și cu perioada similară a anului trecut.

Politica de remunerare a administratorilor aplicată pâna în prezent este bazată pe legislația națională în vigoare. Administratorii au încheiat contracte de mandat, în care este stabilită o indemnizație fixă.

Modelul de contract se poate accesa pe pagina web a societății www.turbomecanica.ro. Nu există o componentă variabilă de remunerare sau alte forme de recompensare pentru administratori. În vederea remunerării pe principii de eficiență și performanță a membrilor conducerii executive a fost creat un Comitet de Remunerare în cadrul CA.

SISTEMUL DE GESTIUNE ȘI CONTROLUL INTERN

În conformitate cu prevederile legale, situațiile financiar-contabile și cele privind operațiunile TBM sunt auditate de ERNST & YOUNG ASSURANCE SERVICES S.R.L., auditor financiar independent, numit de adunarea generală a acționarilor din 27.04.2021 pentru o perioadă de 3 ani.

Gestiunea riscului și controlul intern s-au realizat până în acest moment direct de către departamentul specializat din cadrul Societății și de către CA.

Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat. Societatea a realizat toate aspectele legate de gestiunea conflictelor de interese, publicitatea tranzacțiilor, auditul, tratamentul egal al acționarilor în cadrul activității curente a Societății, aprobarea tranzacțiilor cu acționarii de către CA sub supravegherea CA și în stricta conformitate cu prevederile legale aplicabile societăților ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată.

De asemenea, în ceea ce privește auditul intern, Societatea a implementat politicile și condițiile prevăzute de lege.

JUSTA MOTIVARE ȘI RECOMPENSE ȘI MOTIVARE

Având în vedere dimensiunea corporativă a Societății până la această dată, politica de remunerare a fost adoptată, dar, având în vedere faptul că remunerația membrilor CA a fost stabilită de către Adunarea Generală la un nivel similar celor existente pe piață, aceasta nu a adus modificări.

ADĂUGÂND VALOARE PENTRU RELAȚIILE CU INVESTITORII

Societatea deține o pagină de internet cu secțiune dedicată relației cu investitorii al cărei conținut urmează a fi actualizat conform prevederilor Regulamentului CA și al Codului de Governanță Corporativă.

Societatea publică pe pagina sa de internet toate informațiile cu privire la adunările generale, condițiile de participare, documente, etc, rapoartele curente, evenimentele corporative, inclusiv plata dividendelor.

Societatea nu a adoptat până în acest moment o politică de plata a dividendelor, dar a demonstrat constanță și previzibilitate în ceea ce privește plata acestora.

Secțiunea dedicată, conține informații cu privire la conducerea societății, membrii Consiliului de Administrație, datele de contact ale persoanei responsabile de relațiile cu investitorii.

Societatea invită la cerere, specialiști, consultanți sau experți ca jurnaliști acreditați la ședințele AGA, în măsura în care Președintele Consiliului va considera adecvat și organizează două întâlniri cu analiștii și investitorii în fiecare an.

DECLARAȚIA NEFINANCIARĂ

În conformitate cu reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin ORDINUL nr. 1802 din 29 decembrie 2014 pentru aprobarea situațiilor financiare anuale, entitățile care, la data bilanțului, depășesc criteriul de a avea un număr mediu de 500 de salariați în cursul exercițiului financiar au responsabilitatea de a include în raportul administratorilor o **declarație nefinanciară**.

Turbomecanica, a înregistrat în cursul anului 2021 un număr mediu de 501 salariați, în consecință, Consiliul de Administrație al Companiei a **hotărât prezentarea informațiilor nefinanciare** sub forma unei declarații financiare, anexata la Raportul Consiliului de Administrație.

CONFORMAREA CU CERINȚELE DE RAPORTARE NON-FINANCIARĂ

CERINȚE DE RAPORTARE	CAPITOLUL DIN RAPORTUL ANUAL 2021	PAGINA
Modelul de afaceri, Contextul organizației și părțile interesate	Contextul organizației și părțile interesate	9
Politica privind aspectele de calitate și mediu	Sistemul integrat de asigurare al calității și mediului	14
Îmbunătățirea performanței de mediu	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanței de mediu și prevenirea poluării	19
Îmbunătățirea performanței în domeniul prevenirii poluării	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanței de mediu și prevenirea poluării	19
Atenuarea schimbărilor climatice	Atenuarea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanței de mediu și prevenirea poluării	19
Utilizarea durabilă a resurselor	Dezvoltarea durabilă și utilizarea durabilă a resurselor	36
Principiile și valorile Turbomecanica Codul de conduită și etică	Codul de conduită și etică - principii și valori	22
Dezvoltare durabilă	Declarația nefinanciară Dezvoltarea durabilă și utilizarea durabilă a resurselor	35
Responsabilitate sociala	Declarația nefinanciară	35
Aspecte sociale și de personal	Resursa umană	23
Promovarea diversității	Resursa umană	24
Drepturile omului și lupta împotriva corupției și a spălării de bani	Resursa umană	23
Guvernanța corporativă	Guvernanța corporativă	33
Managementul riscului și al oportunităților	Guvernanța corporativă	31
	Managementul riscurilor și oportunităților	37

CONFORMAREA CU CERINȚELE REGLEMENTĂRILOR

Activitatea Companiei se desfășoară în conformitate cu următorul cadru de reglementare:

- ✓ SMQ&M – Sistemul de Management al Calității și Mediului. În anul 2021 compania a adoptat sistemul de management integrat calitate-mediu în conformitate cu ISO 9001, ISO 14001, AS EN 9100, AQAP 2110

- ✓ Cerințele de aeronavigabilitate emise de către EASA (European Aviation Safety Authority) prin AACR (Autoritatea Aeronautică Civilă Română)
- ✓ Cerințele specifice ale clienților Turbomecanica
- ✓ Manualul de politici contabile întocmit în conformitate cu cadrul de reglementare contabil național și cu standardele internaționale de raportare financiară (“IFRS”)
- ✓ Regulamentul de guvernare corporativă
- ✓ Ghidul Comisiei Europene privind raportarea informațiilor nefinanciare (2017/C215/01)
- ✓ Principiile și recomandările ISO 26000
- ✓ Regulamentul CNVM nr. 1 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare

Turbomecanica se conformează tuturor cerințelor de reglementare și raportare, adoptând întotdeauna cele mai bune practici în domeniu, cu scopul de a asigura informarea corectă, completă și transparentă a tuturor părților interesate.

Compania raportează de cel puțin 5 ani o parte semnificativă a recomandărilor privind informațiile raportabile în Declarația nefinanciară, ca parte integrată în Raportul anual al Consiliului de Administrație.

În ceea ce privește responsabilitatea socială, Turbomecanica urmărește ca linie de orientare cele 7 principii ale standardului ISO 26000 corelate cu standardele și reglementările naționale și internaționale dedicate, în ceea ce privește: cerințele de mediu, de etică, a activității sindicale, a practicilor comerciale corecte, a combaterii corupției și dării de mită, a părților interesate și a grijei față de comunitate.

DEZVOLTARE DURABILĂ & UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR

Eforturile noastre continue și susținute cu privire la dezvoltarea durabilă a Societății nu au pierdut din vedere eficientizarea managementului deșeurilor și investițiilor în capacitățile proprii de producție pentru asigurarea conformării la standardele impuse în domeniul aviației.

Conform Regulamentului de Guvernare Corporativă, conducerea executivă este asigurată prin Directorul Executiv care monitorizează atent activitatea celor 4 direcții (Financiar și Comercial, Producție, Tehnic și Conformitate, Calitate și Organizare) care sunt responsabile cu asigurarea strategiei de dezvoltare durabilă a activităților sociale, economice și de mediu. Directorul General informează, în consecință, Consiliul de Administrație ori de câte ori este cazul cu privire la aceste aspecte.

Propunerea strategiei de **dezvoltare durabile** și asigurarea managementului performanțelor împreună cu planificarea resurselor și termenelor de realizare sunt stabilite de către Consiliul Director prin asumarea obiectivelor strategice pentru anul în curs, aprobate de Directorul General.

Responsabilitățile sunt împărțite în funcție de structura organizațională astfel:

- Activități dedicate relației comerciale, asigurarea practicilor comerciale corecte, asigurarea resurselor financiare și analiza oportunităților de dezvoltare, **asigurarea comunicării transparente cu părțile interesate, evitarea spălării de bani, conformarea cu regulamentul de guvernare corporativă** sunt în sarcina Departamentului Economic și Comercial.
- Activități dedicate analizei cerințelor clienților, a elaborării de tehnologii, a planificării producției, a dezvoltării de software-uri ERP pentru planificarea resurselor de producție, a gestiunii arhivei tehnice sunt în sarcina Departamentului Tehnic și Conformitate.
- Activități dedicate **mediului, sănătate și securitate în muncă, utilizare durabilă a resurselor** prin reducerea consumului de utilități, mentenanța echipamentelor, asigurarea aprovizionării sunt în sarcina Departamentului de Producție.
- Activități dedicate de conformare a **sistemului de management al calității și mediului cu standardele specifice și cu cerințele client, activități de responsabilitate socială, de personal, lupta împotriva**

discriminării, Managementul Riscului, activități de audit proces și produs, **aspecte de conformare juridică privind drepturile omului, combaterea corupției și a dării de mită**, activități de arhivare în conformitate cu legea arhivelor naționale sunt în sarcina Departamentului Calitate și Organizare.

Fiecarei responsabilități îi este atribuit un responsabil de activitate. În anumite circumstanțe unele acțiuni pot fi direct în responsabilitatea Consiliului Director.

Având obiective a căror îndeplinire depinde de activități interdepartamentale, acestea sunt alocate în procente pe fiecare departament implicat în îndeplinirea lor funcție de proporția de implicare.

Toate acțiunile corective, stabilite în urma identificării unor abateri de la proces sunt bazate pe analize de cauzalitate pentru identificarea cauzei rădăcină.

Raportarea performanței procesuale, a gradului de realizare a obiectivelor, a stadiului de îndeplinire a acțiunilor corective se realizează de către responsabili, lunar/trimestrial/semestrial funcție de definiția indicatorului de proces. Semestrial se raportează în analiza de management rezultatele pe jumătate de an.

La ședințele de raportare participă directorii tuturor departamentelor împreună cu șefii entităților structurale raportoare.

Echipa Turbomecanica urmărește un obiectiv comun și anume dezvoltarea companiei prin penetrarea pieței de servicii de întreținere pentru aeronave civile și militare cât și pentru creșterea portofoliului cu clienții existenți. În acest sens ne concentrăm permanent pe optimizarea performanței proceselor de alocare și consum de resurse și suntem permanent angajați în identificarea de soluții pentru reducerea impactului asupra mediului, prin înlocuirea unor substanțe periculoase, creșterea calității aerului și nu în ultimul rând reciclare.

Turbomecanica se angajează să dezvolte și să-și îmbunătățească continuu sistemele de management, calitate și mediu implementate astfel încât să-și desfășoare activitatea la cel mai înalt nivel conform standardelor aplicate.

În acest sens Turbomecanica își asumă prin politica de calitate și mediu să **contribuie la dezvoltarea durabilă**, prin:

- ✓ asigurarea comunicării, înțelegerii și aplicării politicii referitoare la calitate și mediu;
- ✓ asigurarea instruirii periodice și conștientizarea tuturor angajaților organizației privind importanța respectării cerințelor privind calitatea și mediu;
- ✓ asigurarea creșterii eficacității sistemului de management al calității și mediului, astfel încât să ofere garanția furnizării de produse și servicii conforme și sigure, asigurând în același timp și îmbunătățirea performanței de mediu prin promovarea de soluții tehnice și tehnologii cât mai sigure pentru mediu;
- ✓ asigurarea conformării cu legislația în vigoare și cu reglementările privind calitatea și protecția mediului;
- ✓ asigurarea identificării și analizei riscurilor aferente proceselor derulate și monitorizarea acestora în scopul menținerii acestora în limitele acceptate;
- ✓ gestionarea aspectelor de mediu în procesele derulate astfel încât să minimizeze impactul generat asupra mediului;

În consecință, suntem în continuare implicați în **protejarea mediului și utilizarea durabilă a resurselor** prin:

- Comunicarea politicii de calitate și mediu către toate părțile interesate;
- Asigurarea tuturor cerințelor legale și cu privire la reglementare;
- Asigurarea eliminării deșeurilor periculoase prin mijloace certificate;
- Creșterea proporției de deșeuri reutilizabile;
- Diminuarea cantității de deșeuri periculoase;
- Reducerea emisiilor de gaz cu efect de seră;

Suntem convingși că prin conștientizarea importanței adoptării unui **comportament etic de către fiecare angajat** și prin permanenta preocupare pentru asigurarea siguranței, vom reuși să creștem satisfacția clienților și să reducem impactul asupra mediului înconjurător.

RESPONSABILITATE SOCIALĂ

Turbomecanica cultivă, încă de la începuturi, ideologia transmiterii meseriei din tată la fiu, ideologie în urma căreia Compania beneficiază de o societate internă bazată pe familiaritate și respect.

Din punct de vedere al comunicării cu comunitatea locală, Turbomecanica este reprezentată de către Directorul de Calitate și Organizare în postul de **Președinte al Învățământului dual**, prin care se dedică timp și efort în pregătirea tinerelor generații de specialiști în industria aeronautică.

Totodată păstrăm o legătură strânsă cu Facultățile de Inginerie Aerospațială și Ingineria Materialelor din cadrul Universității Politehnice din București.

Ajutorul financiar distribuit comunității în anul 2021 prin strategia de sponsorizare a avut în vedere 3 obiective principale: Educație & Social, Mediu și Medical. Printre cele mai mari proiecte se numără contribuția la renovarea școlilor din mediul rural pentru susținerea învățământului, lupta împotriva abandonului școlar urmat de proiectul de împădurire, unde chiar dacă nu am contribuit cu voluntari pentru activitățile de plantare din cauza crizei sanitare, am reușit să asigurăm plantarea a 130 de puieți.

MANAGEMENTUL RISCURILOR ȘI OPORTUNITĂȚILOR

Managementul riscurilor implementat în TBM ține cont de contextul relevant pentru activitatea Societății atât în ceea ce privește aspectele interne, cât și cele externe, părțile interesate și cerințele lor, în conformitate cu prevederile **Manualului Calității**.

În acest proces de planificare organizațională sunt determinate riscurile și oportunitățile ce pot afecta următoarele:

- Capacitatea **sistemului de management al calității și mediului** de a garanta obținerea rezultatelor intenționate;
- Amplificarea efectelor așteptate;
- Prevenirea sau reducerea efectelor nedorite;
- Realizarea îmbunătățirilor;

În acest context, Societatea planifică acțiunile aferente monitorizării acestor riscuri și oportunități și monitorizează atât implementarea acestor acțiuni în procesele/subprocesele/activitățile sale, cât și eficacitatea acțiunilor stabilite. Acțiunile stabilite sunt, de regulă, proporționale cu impactul asupra conformității produselor/serviciilor livrate de către Societate.

Planificarea modului de tratare a riscurilor și a oportunităților se realizează în baza Planului de Continuitate a Afacerii. Acest Plan creează o imagine completă a manifestării estimate a factorilor de risc identificați și stabilește acțiunile necesare pentru diminuarea/utilizarea lor și funcțiile responsabile.

Prin **Planul de Continuitate a Afacerii** sunt identificate, analizate, evaluate și stabilite/actualizate anual, acțiuni/planuri de intervenție pentru diminuarea efectelor factorilor de risc care acționează asupra TBM precum:

- ⇒ factorii de risc asociați clienților/furnizorilor;
- ⇒ factorii de risc de mediu;
- ⇒ factorii de risc social;
- ⇒ factorii de risc asociați resursei umane;
- ⇒ factorii de risc de dezastru/calamitate ce pot afecta continuitatea activității în ceea ce privește:
- ⇒ stocuri;
- ⇒ sistemul informatic;
- ⇒ activele societății (capacități de producție, clădiri, know-how, sisteme de alimentare cu apă, gaze, electricitate, căldură, etc.);
- ⇒ sistemele de comunicare (telefon, e-mail, fax. etc..).

Consiliul Director analizează și stabilește prin Decizie, **Procesele Cheie** ale **sistemului de management al calității și mediului** care au o mare importanță în crearea valorii adăugate și în realizarea obiectivelor strategice privind calitatea și mediul, cu impact asupra satisfacției clienților și implicit asupra situației financiare a TBM.

Obiectivele strategice privind calitatea și mediul derivă din strategia TBM pe termen scurt și mediu ce vizează menținerea sau dezvoltarea business-ului și creșterea cifrei de afaceri.

Pentru aceste procese sunt stabiliți indicatori strategici a căror variație față de target este identificată, monitorizată și dacă este cazul corectată/diminuată.

Certificarea sistemului Sistemului integrat de Management al Calității și Mediului în conformitate cu ultimele ediții ale standardelor SR EN ISO 9001, AS 9100, AQAP 2110, SR EN ISO 14001 oferă asigurarea părților interesate asupra implicării conducerii TBM în analiza, implementarea și monitorizarea riscurilor.

Ultima ediție a Planului de Continuitate a Afacerii analizează riscurile aferente următoarelor 9 activități: Resursa Umană, Aprovizionare, Producție, Control Conformitate, Control Procese Speciale, Vânzari, Sistem informatic/Control date și nu în ultimul rând, Situații de Urgență, Mediu.

Gestionarea riscului identificat în managementul mediului

Analiza de risc aferenta managementului mediului este reglementată de procedurile interne specifice “Managementul Mediului” și “Gestionarea Deșeurilor” și este monitorizată lunar în baza indicatorilor cheie de proces stabiliți conform acestor proceduri interne și în conformitate cu legislația aplicabilă.

Rezultatele eficacității acțiunilor stabilite de Managementul TBM în vederea diminuării riscului aferent activității de management al mediului au fost prezentate în Capitolul: **“Atenuarea Schimbărilor Climatice Prin Îmbunătățirea Performanței De Mediu Și Prevenirea Poluării”**.

TBM demonstrează și în perioada 2020-2021 conformitatea activității cu cerințele legale prin obținerea Autorizației Integrate de Mediu Nr. 05/2016 revizuită în 21.02.2020 valabilă până în 2026.

Autorizația Integrată de Mediu și Autorizația de Gospodărire Ape permit funcționarea în condiții de deplină legalitate a instalațiilor, echipamentelor și proceselor existente în TURBOMECANICA SA.

Cu toate acestea managementul TBM este în permanență preocupat de îmbunătățirea indicatorilor măsurați și de creșterea a colectării deșeurilor periculoase.

Principalele riscuri identificate în Planul de continuitate al afacerii și gestionarea acestora

RISCURI EXTERNE

Aceste riscuri sunt legate de factori externi și afectează TURBOMECANICA prin modificarea cererii de servicii oferite de aceasta, a mediului concurențial sau a costului unor produse, care nu pot fi controlate de Companie cum sunt, de exemplu, prețurile la materiile prime (oțel, nichel, magneziu, aluminiu, etc.)

Problemele macroeconomice la nivel mondial (disfuncționalitățile lanțurilor de aprovizionare, evoluția prețurilor pe piața energetică și la materiile prime, etc.) și european (inflația euro, dezechilibrele economice din Uniunea Europeană, în special din zona Euro, etc.), coroborate cu problemele geopolitice din zonă (războiul din Ucraina, crizei imigranților din Belarus, problemele din Orientul Mijlociu, etc.) creează presiuni suplimentare asupra industriei aviatice și a celor conexe.

Criza sanitară din ultimii 2 ani a diminuat numărul de ore de zbor, ceea ce a afectat mai întâi companiile aeriene din întreaga lume - un sector care operează cu o marjă de profit redusă (în medie 2-3%), iar apoi întreaga aviație, inclusiv producătorii de aeronave, componente și MRO-urile.

Riscul aferent mediului economic

La începutul acestui an, Fondul Monetar Internațional și-a revizuit în sens negativ previziunea referitoare la dezvoltarea economiei mondiale, estimând că economia mondială va înregistra o creștere de 4,4% în 2022, față de o expansiune de 4,9% previzionată în octombrie, din cauza perspectivelor mai slabe din SUA și China, și a inflației persistente, conform raportului World Economic Outlook privind proiecțiile economice globale, publicat în luna ianuarie. De asemenea, FMI a înrăutățit previziunile pentru zona euro, care ar urma să crească cu 3,9% anul acesta, față de un nivel de 4,3% previzionat anterior, iar în 2023 creșterea va încetini la 2,5%. În plus, Fondul anticipează că varianta Omicron va afecta evoluția economiei doar în primul trimestru din 2022, urmând ca impactul negativ să se atenueze începând din trimestrul doi, dacă va scădea numărul de infecții pe plan global și nu vor fi adoptate restricții severe.

În ceea ce privește România, în prognoza de iarnă publicată pe 11 februarie 2022, Comisia Națională de Strategie și Prognoză estimează creșterea PIB-ului la 4,3% în 2022 și 5,1% în 2023.

După recenta izbucnire a războiului din Ucraina, nu au fost publicate noi previziuni macroeconomice nici pentru România, nici la nivel global. Totuși, potrivit analiștilor Fondului Monetar Internațional consecințele macroeconomice ale acestui conflict, se vor resimți ca o undă de șoc la nivel global.

Riscul legat de dezvoltarea pieței

În 2021, industria mondială a transportului aerian civil a continuat revenirea lentă, estimările IATA fiind de revenire la valorile de trafic pre-pandemice în anul 2024. În acest context, revenirea aviației în ansamblu urmează aproximativ același trend.

În ceea ce privește piața MRO a aviației militare, aceasta a avut evoluții diferite de la o țară la alta în contextul pandemic. Această piață era estimată la o valoare de 22,9 miliarde USD în 2018 și se estimează că va crește cu un CAGR de 2,60% până în 2028 la valoarea de 29,6 miliarde USD. Piața MRO militar este formată din cinci segmente: Multi-role Aircraft MRO, Transport Aircraft MRO, Multi-mission Helicopter MRO, UAV MRO și Transport Helicopter MRO, iar estimările indică o cotă de piață MRO de 10,4% pentru elicopterele de tip multi-rol.

TURBOMECANICA activează fără concurență pe piața internă de MRO a motoarelor de elicoptere militare. Totodată, a fost demarată trecerea treptată și pentru MRO civil adresată atât pieței interne, cât și celei internaționale, pe care activează mai mulți jucători mari (Safran, MTU, Lufthansa Technik, etc.), dar și companii medii (Aero Norway, GA Telesis, etc.) unde va putea atrage cotă de piață datorită tradiției experienței de cinci decenii pe segmentul militar.

În ceea ce privește piața de fabricație de componente pentru aviația civilă și militară, concurența este puternică, fiind influențată de diversitatea de jucători de pe piață. TURBOMECANICA performează cu succes pe această piață, permanentizându-se de decenii ca furnizor pentru mari producători de motoare și ansamble mecanice precum Rolls Royce, Leonardo, GE, etc.

Dezvoltarea pieței are impact asupra asigurării continuității afacerii determinat în exclusivitate de dependența aprobării bugetului de stat și realizarea alocărilor bugetare în vederea încheierii contractelor cu structurile de apărare în domeniul aviației militare.

Riscul aferent continuității activității a determinat acțiunea de diversificare a activității și penetrarea pieței de întreținere a motoarelor civile, acțiune care a fost estimată cu termen lung de finalizare și este urmată de asigurarea certificării EASA și a sistemului de management al calității și în domeniul militar prin dobândirea certificării AANM/RMAR.

Riscul legislativ – se referă la potențialele schimbări de legislație, care ar putea avea un impact negativ asupra Societății.

Acest risc se află în acest moment sub control datorită eficacității acțiunilor stabilite și a analizei curente prin sistemele de monitorizare a modificărilor legislative.

Riscul informatic/ control date este gestionat prin analiză continuă a performanțelor sistemelor de prelucrare și stocare date. În acest sens, conform planului de investiții aprobat pentru anul 2021 s-a realizat upgrade-ul clusterului de servere din Data Center pentru a asigura compatibilitatea cu ultima versiune de software.

S-a realizat update-ul Checkpoint-ului pentru asigurarea redundantă a Core Firewall-ului astfel încât în cazul apariției unei defecțiuni să se poată prelua sarcina de procesare de la dispozitivul defect.

În anul 2020 a fost reanalizat riscul aferent situațiilor de urgență care cuprinde acțiunile stabilite în cazul producerii de evenimente extraordinare precum incendii în zone cu specific de risc, oprire furnizare energie electrică, epidemie/pandemie.

Datorită reacției rapide de evaluare și stabilire a acțiunilor aferente impactului pandemiei Covid 19, Societatea a parcurs perioada pandemică din perioada 2020-2021 fără impact major în continuitatea activității. S-au înregistrat realocări semnificative între trimestrele de raportare, dar la sfârșitul fiecărei perioade de raportare Societatea și-a îndeplinit într-o proporție semnificativă proiecțiile bugetare și obligațiile contractuale.

Din punct de vedere financiar se identifică și se monitorizează 3 riscuri principale, și anume: riscul de lichiditate, riscul de credit și riscul de piață.

Riscul de credit se manifestă prin expunerea semnificativă pe care societatea o are față de principalii colaboratori care concentrează o proporție semnificativă din cifra de afaceri.

În acest sens, Serviciul Financiar Contabil monitorizează trimestrial raportările financiare ale acestuia și determină necesitatea utilizării instrumentelor specifice de diminuare a acestui risc (aplicare avansuri, scrisori de garanție etc.). Pentru perioada de raportare 2020-2021 nu s-a identificat necesitatea folosirii acestora, totuși expunerea semnificativă rămâne în monitorizare.

Riscul de preț

În desfășurarea activității curente, TURBOMECANICA este expusă unui risc ridicat legat de prețul pe piață al materiilor prime. Fluctuațiile semnificative pot avea un impact asupra rezultatului Companiei prin prisma produselor fabricate de Companie, dar mai puțin asupra produselor aferente activității principale de întreținere și reparații. Prețul materiilor prime reprezintă cel mai dificil element de prognozat dintre toate costurile Companiei. TURBOMECANICA nu s-a implicat în operațiuni de hedging pe prețul materiilor prime, fabricația având la bază

comenzile clienților, care pot fi pentru componente produse din diferite materii prime (nichel, otel, aluminiu, etc.), dar se analizează posibilitatea folosirii acestui tip de instrument financiar în viitor, dacă această variantă va deveni viabilă.

Până în prezent, în TURBOMECANICA metoda prin care s-a realizat, în principal, contracararea efectului creșterii prețului materiilor prime a fost prin analiza continuă a cerințelor clientului cu scopul de a cuantifica modificările de preț a materialelor aprovizionate și îmbunătățirile aduse procesului tehnologic, cu scopul revizuirii prețurilor agreate.

Riscul valutar analizat prin ponderea valutei în cifra de afaceri nu este semnificativ, aproximativ 90% din cifra de afaceri este raportată la moneda națională, precum și liniile de credit aferente capitalului de lucru fiind angajate tot în Lei.

Riscul de Inflație

În contextul datelor disponibile și al reglementărilor în vigoare, BNR estimează o înrăutățire a perspectivei inflației, aproape exclusiv pe termen scurt, anticipând că rata anuală a inflației este așteptată să-și accentueze puternic creșterea în trimestrul II 2022, până la 11,2% în iunie. Banca Națională a subliniat că responsabile de noua înrăutățire considerabilă a perspectivei inflației continuă să fie exclusiv șocurile adverse pe partea ofertei, îndeosebi externe. Având în vedere relația directă pe care o are cu inflația, analiștii din piață se așteptă ca ROBOR să crească până va atinge un prag la care urmează să se mențină o perioadă îndelungată.

Riscul ratei dobanzilor

Riscul generat de rata dobânzii este riscul variației în timp a costurilor cu dobânzile. Acest risc corespunde unei creșteri a costurilor cu finanțarea societății prin liniile de credit, fiind determinat de evoluția ROBOR pe piață.

ROBOR reprezintă rata medie a dobânzii la care băncile românești se împrumută între ele, în lei. Evoluția ROBOR este influențată de mai mulți factori dintre care cei mai importanți se referă la politica monetară a BNR, lichiditatea de pe piață, inflația și politica fiscală.

ROBOR a cunoscut o creștere semnificativă în ultimul an. Astfel, la începutul lunii martie 2022 a atins 4,25% pe an, nivel care nu a mai fost atins din 2013. La începutul lui 2020, indicele ROBOR la 3 luni era 3,19% pe an, iar la începutul anului 2021 se situa la 1,98%.

RISCURI INTERNE

Riscul contractual aferent angajării Societății în obligații contractuale este monitorizat prin aplicarea procedurii interne de analiză a clauzelor contractuale.

Riscul aferent resursei umane este exprimat prin mobilitatea forței de muncă pentru care managementul a stabilit monitorizarea printr-un indicator cheie de proces. Evoluția indicatorului este pozitivă, dar nu se situează în target. Industria aviației implică gestionarea unei resurse umane înalt calificate, iar nivelul de experiență joacă un rol important în activitățile de întreținere și reparații. Prin desființarea după 1990 a mai multor instituții care formau personal calificat în aviație, precum și prin exodul forței de muncă calificate, este dificil de identificat personal calificat pe piața muncii. Angajarea unor oameni cu salarii mai mici, dar care nu sunt calificați aduce fie costuri mai mari cu non-calitatea, fie costuri suplimentare de training. Măsurile întreprinse de societate vizează rafinarea procesului de recrutare, asigurarea postului prin investirea în educație, dezvoltarea viitorilor specialiști prin grija și educația tinerilor înscriși în programul de învățământ dual, colaborarea cu companii de recrutare pentru poziții cheie. Managementul are în vedere planul individual de dezvoltare profesională și sprijină inițiativele personale. În aceeași măsură se monitorizează și riscurile sociale cu privire la accidente la locul de muncă sau violența, comportament etic, hărțuire fizică sau morală. Toate aceste aspect sunt definite în Regulamentul Intern și monitorizate prin sistemul integrat de management al calității, mediului și securității muncii. Monitorizarea se

realizează de către reprezentanții desemnați din cadrul fiecărei structuri operative care raportează compartimentului de securitate și sănătate în muncă.

Riscul operațional este tratat în principal prin asigurarea planului de mentenanță preventivă. Estimăm finalizarea în anul 2022 a acțiunii de punere în funcțiune a sursei secundare de alimentare cu energie electrică. Continuăm monitorizarea recurenței defectelor accidentale și asigurarea eliminării cauzelor rădăcină, precum și finalizarea modernizării a cinci băi din zona de procese speciale, conform planului de investiții aprobat pentru anul 2021.

SITUAȚIA FINANCIARĂ PENTRU ANUL 2021

	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Capital subscris varsat	36.944.248	36.944.248
Cifra de afaceri	131.331.165	124.989.037
Vânzări Export	11.222.755	13.096.170
% Vânzări Export în CA	8,7%	11,2%
Nr. mediu de personal	501	495
Profit Brut	14.203.709	16.504.022
PROFIT NET	11.749.227	13.342.726
Cash Flow	18.961.360	5.148.791
Lichiditate generală	1,99	1,48
Investiții	3.215.903	3.271.800
% Investiții din CA	2,4%	2,6%

DESCRIEREA PROCESULUI FINANCIAR

Politicile, standardele și procedurile contabile interne sunt parte a sistemului de management al calității și mediului și respectă reglementările specific naționale și internaționale.

Întreaga activitate financiar-contabilă are permanent în vedere **respectarea următoarelor principii**:

- principiul prudenței;
- principiul permanenței metodelor;
- principiul continuității activității;
- principiul independenței exercițiului;
- principiul intangibilității bilanțului de deschidere a exercițiului;
- principiul necompensării;
- principiul prevalenței economicului asupra juridicului.

Contabilitatea Societății este principalul instrument de cunoaștere, gestiune și control al patrimoniului, asigură înregistrarea cronologică și sistematică a informațiilor, prelucrarea și păstrarea acestora, oglindind situația reală a patrimoniului și a rezultatelor obținute.

TBM conduce contabilitatea în partidă dublă, întocmește rapoarte lunare, trimestriale, la finele anului prezentând bilanț contabil.

Înregistrările contabile se fac cronologic și sistematic potrivit planului de conturi și normelor în vigoare, orice operație patrimonială fiind consemnata într-un document justificativ.

În plus Serviciul Financiar Contabilitate este astfel organizat încât să permită obținerea unui proces de raportare financiară de înaltă calitate. Rolurile și responsabilitățile sunt definite în mod specific și este aplicat un proces de control în scopul asigurării corectitudinii și exactității procesului de raportare financiară.

Gestiunile de valori materiale sunt organizate în funcție de natura acestora pe categorii și locuri de depozitare sau folosință astfel:

- mijloacele fixe sunt organizate cantitativ – valoric;
- materii prime, obiecte de inventar, materiale consumabile sunt organizate pe magazine la nivelul societății prin metoda cantitativ valorică.

Contabilitatea valorilor materiale se ține prin folosirea inventarului permanent, iar controlul este exercitat în conformitate cu O.M.F.P. nr. 2861/2009.

SITUAȚIA ACTVELOR CORPORALE

Facilitățile și capacitățile de producție ale Turbomecanica sunt înregistrate la sediul din București, unde este și sediul social al societății, la adresa Bd. Iuliu Maniu nr. 244, Sector 6, 061126, România.

Societatea nu deține sedii secundare sau alte puncte de lucru.

Turbomecanica are construite toate tipurile de spații necesare bunei desfășurări a activității de producție, prestarea de servicii de întreținere și execuția proceselor chimice și termice, conform obiectului de activitate.

Facilitățile de producție cuprind hale industriale, bancuri de probă, hale de tratamente chimice și termice, zone destinate magaziiilor funcție de specificul activității și spații pentru activitățile administrative și sociale. Toate facilitățile societății sunt menținute în bune condiții. Suprafața construită a clădirilor este de aproximativ 14.068 mp.

Facilitățile și capacitățile de producție ale societății se conformează cu prevederile instituite în sistemul de management al sănătății, securității și mediului, respectând legislația și regulamentele aplicabile privind siguranța ocupațională, ca și norme de protecție și siguranță ale proprietății.

La 31 decembrie 2021, Turbomecanica are în proprietate active corporale în valoare brută de 70.880.221 lei, unde sunt cuprinse: terenuri, clădiri, construcții speciale, instalații, echipamente tehnologice, mijloace de transport:

ACTIVE CORPORALE	Valoare brută (Lei)	Grad uzură (%)	Durata de viață utilă estimate (ani)
Terenuri	16.642.911	0%	
Construcții	13.739.711	4.25%	3 - 50 ani
Instalații tehnice, din care:	39.969.476	22.98%	1 –15 ani
- Echipamente tehnologice	32.350.498	20.67%	1 - 15 ani
- Mijloace de transport	2.033.510	32,09%	1 –10 ani
Alte active corporale	528.123	20.19%	1 - 8 ani
TOTAL	70.880.221		

INVENTARIEREA ANUALĂ A PATRIMONIULUI

Ținând cont de prevederile Legii contabilității, de Standardele Internaționale de Raportare Financiară, ale Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, inventarierea s-a desfășurat în anul 2021 în baza Deciziilor nr. 451/15.10.2021, pentru inventarierea anuală a mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar, a materiilor prime, materialelor, producției neterminate, produse finite, rebuturi, ambalaje, mărfuri și Deciziei nr. 452/15.10.2021, pentru inventarierea anuală a activelor, furnizorilor și creditorilor.

Rezultatele inventarierii anuale au fost consemnate în Procesul verbal de Inventariere anuală a TURBOMECANICA SA, înregistrat sub nr. 97/31.01.2022.

Disponibilitățile aflate în conturi la bănci la 31.12.2021 au fost reconciliate cu documentele de evidență contabilă, iar disponibilitățile în valute au fost evaluate la cursul BNR la acea dată.

REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE

REZUMATUL POZIȚIEI FINANCIARE	2021	2020
Active Imobilizate	64.527.951	73.038.285
Active Circulante	112.957.572	71.013.498
TOTAL ACTIVE	177.485.524	156.179.840
Capitaluri proprii	120.598.947	108.315.279
Provizioane	6.284.800	6.740.542
Venituri în avans	-	2.178
Datorii	56.886.574	47.864.560
TOTAL CAPITALURI PROPRII & DATORII	177.485.524	156.179.840

REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL

REZUMATUL REZULTATULUI GLOBAL	2021	2020
Venituri din exploatare, din care:	134.933.049	128.801.771
- Venituri din vânzări	128.533.049	116.649.429
- Venituri din aplicarea IFRS 15	2.798.116	8.339.607
Cheltuieli de Exploatare	118.895.888	110.247.696
Profit din Exploatare	16.042.131	18.554.075
Venituri Financiare	391.071	260.415
Cheltuieli Financiare	2.229.494	2.310.470
Profit / (Pierdere) Financiară	- 1.838.423	- 2.050.055
Profit înainte de impozitare	14.203.708	16.504.022
Impozit pe profit	2.454.481	3.161.296
PROFITUL NET LA 31.12.2021	11.749.227	13.342.726

Rezultatele anului 2021 sunt prezentate detaliat în situațiile financiare auditate ale anului, întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS).

ANEXĂ - DECLARAȚIA PRIVIND CONFORMITATEA CU CODUL DE GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
Secțiunea A - Responsabilități ale Consiliului de Administrație			
A.1 Societatea deține un regulament intern al CA care să includă termenii de referință cu privire la CA și la funcțiile de conducere ale societății?	✓		Societatea a adoptat un regulament de funcționare pentru CA. Responsabilitățile CA, funcțiile cheie și modul de funcționare sunt cele prevăzute de actul constitutiv și prevederile legale.
A.2 Prevederi pentru gestionarea conflictelor de interese sunt incluse în regulamentul CA?	✓		Societatea a adoptat un regulament de funcționare pentru CA, care să conțină prevederi privind gestionarea conflictelor de interese. Consiliul de administrație va supraveghea implementarea și respectarea prevederilor legale aplicabile cât și a politicilor aprobate la nivelul CA privind neconcurența și conflictele de interese.
A.3 Consiliul de Administrație sau Consiliul de Supraveghere trebuie să fie format din cel puțin cinci membri.	✓		Consiliul de Administrație este format din 5 membri.
A.4 Majoritatea membrilor Consiliului de Administrație trebuie să nu aibă funcție executivă. Cel puțin un membru al Consiliului de Administrație sau al Consiliului de Supraveghere trebuie să fie independent în cazul societăților din Categoria Standard. Fiecare membru independent al Consiliului de Administrație sau al Consiliului de Supraveghere, după caz, trebuie să depună o declarație la momentul nominalizării sale în vederea alegerii sau realegerii, precum și atunci când survine orice schimbare a statutului său, indicând elementele în baza cărora se consideră că este independent din punct de vedere al caracterului și judecății sale.	✓		Componența Consiliul de Administrație este următoarea: Radu Viehmann - Președinte, Director General Dana Maria Ciorapciu - Administrator neexecutiv Radu Ovidiu Sârbu - Administrator neexecutiv independent Niculae Havrilet - Administrator neexecutiv Henriette Spinka - Administrator neexecutiv Dintre cei 5 membri ai Consiliului de Administrație unul este și administrator executiv – președintele Director General – iar restul sunt neexecutivi. Dl Radu Ovidiu Sârbu s-a declarat administrator independent îndeplinind criteriile precizate de CGC al BVB la punctele A41-A49.
A.5 Alte angajamente și obligații profesionale relativ permanente ale unui membru al Consiliului, inclusiv poziții executive și neexecutive în Consiliul unor societăți și instituții non-profit, trebuie dezvăluite acționarilor și investitorilor potențiali înainte de nominalizare și în cursul mandatului său.	✓		Membrii CA au depus declarațiile aferente angajamentelor și obligațiilor profesionale relativ permanente ale acestora.
A.6 Orice membru al CA trebuie să prezinte CA informații privind orice raport cu un acționar care deține direct sau indirect acțiuni	✓		Membrii CA au depus declarațiile aferente raporturilor cu acționarii care dețin direct sau indirect peste 5% din toate drepturile de vot în

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
reprezentând peste 5% din toate drepturile de vot. Această obligație se referă la orice fel de raport care poate afecta poziția membrului cu privire la chestiuni decise de CA.			plus față de prevederile din actele constitutive și prevederile legale aplicabile obligatia membrilor CA de a își exercita mandatul cu loialitate, care îi obligă pe aceștia să se abțină de la orice atitudine care poate afecta poziția membrului cu privire la chestiuni decise de Consiliu.
A.7 Societatea trebuie să desemneze un secretar al Consiliului responsabil de sprijinirea activității Consiliului.	✓		Consiliul de administrație a confirmat în funcția de secretar al CA pe d-na Claudia Anghel.
A.8 Raportul anual informează dacă a avut loc o evaluare a Consiliului sub conducerea.		✓	Anual, Consiliul de Administrație prezintă raportul de activitate în prima Adunare Generală Ordinară a Acționarilor. Societatea este în curs de implementare a politicilor de evaluare a Consiliului de Administrație, activitatea Consiliului de Administrație analizându-se în principal de către AGA.
A.9 Declarația privind guvernanta corporativă trebuie să conțină informații privind numărul de întâlniri ale Consiliului și comitetelor în cursul ultimului an, participarea administratorilor (în persoană și în absență) și un raport al Consiliului și comitetelor cu privire la activitățile acestora.	✓		În cursul anului 2021 Consiliul s-a întrunit de 5 ori, toți membrii săi fiind prezenți în persoană. Comitetul de Audit își desfășoară activitatea conform regulamentului de funcționare adoptat.
A.10 Raportul anual trebuie să cuprindă informații referitoare la numărul exact de membri independenți din CA .	✓		Dintre membrii numiți ai CA, Dl Radu Ovidiu Sârbu a declarat că îndeplinește condițiile prevăzute de reglementările aplicabile pentru a fi membru independent al Consiliului.
A.11 Societatea deține un comitet de nominalizare format din persoane fără funcții executive, care va conduce procedura nominalizărilor de noi membri în Consiliu și va face recomandări Consiliului.	✓		Conform prevederilor regulamentului de funcționare al CA, în cazul numirii unui nou membru al CA/reînnoirea mandateelor, CA va constitui un comitet de nominalizare.
Secțiunea B - Sistemul de gestiune a riscului și control intern			
B.1 CA trebuie să înființeze un comitet de audit în care cel puțin un membru trebuie să fie administrator neexecutiv independent. Majoritatea membrilor, incluzând președintele, trebuie să fi dovedit că au calificare adecvată relevantă pentru funcțiile și responsabilitățile comitetului. Cel puțin un membru al comitetului de audit trebuie să aibă experiența de audit sau contabilitate dovedită și corespunzătoare.	✓		Comitetul de Audit este compus din administratori cu experiență de audit sau contabilitate corespunzătoare.
B.2 Președintele comitetului de audit trebuie să fie un membru neexecutiv independent.	✓		Dl. Radu Ovidiu Sârbu este administrator independent și a fost numit ca președinte al Comitetului de Audit din cadrul CA.

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
B.3 În cadrul responsabilităților sale, comitetul de audit trebuie să efectueze o evaluare anuală a sistemului de control intern.	✓		Comitetul de Audit își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea sistemului de control intern.
B.4 Evaluarea trebuie să aibă în vedere eficacitatea și cuprinderea funcției de audit intern, gradul de adecvare al rapoartelor de gestiune a riscului și de control intern prezentate către comitetul de audit al Consiliului, promptitudinea și eficacitatea cu care conducerea executivă soluționează deficiențele sau slăbiciunile identificate în urma controlului intern și prezentarea de rapoarte relevante în atenția CA.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea sistemului de control intern și mecanismele de control intern.
B.5 Comitetul de audit trebuie să evalueze conflictele de interese în legătură cu tranzacțiile societății și ale filialelor acesteia cu părțile afiliate.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea conflictelor de interese în legătură cu tranzacțiile societății și ale filialelor cu părțile afiliate.
B.6 Comitetul de audit trebuie să evalueze eficiența sistemului de control intern și a sistemului de gestiune a riscului.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește analiza eficienței sistemului de control intern și a sistemului de gestiune a riscului.
B.7 Comitetul de audit trebuie să monitorizeze aplicarea standardelor legale și a standardelor de audit intern general acceptate. Comitetul de audit trebuie să primească și să evalueze rapoartele echipei de audit intern.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește evaluarea aplicării și respectării standardelor general acceptate funcție caracteristică comitetului de audit.
B.8 Ori de câte ori Codul menționează rapoarte sau analize inițiate de Comitetul de Audit, acestea trebuie urmate de raportări periodice (cel puțin anual) sau ad-hoc care trebuie înaintate ulterior Consiliului.	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește raportarea către CA în conformitate cu prevederile Codului de Guvernare Corporativă al BVB.
B.9 Niciunui acționar nu i se poate acorda tratament preferențial fata de alți acționari în legătură cu tranzacții și acorduri încheiate de societate cu acționari și afiliații acestora.	✓		Societatea aplică reglementările în vigoare stabilite atât prin Actele constitutive, cât și prin alte reglementări corporative derivate.

Prevederile codului privind GVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
B.10 Consiliul trebuie să adopte o politică prin care să se asigure că orice tranzacție a societății cu oricare dintre societățile cu care are relații strânse a carei valoare este egală cu sau mai mare de 5% din activele nete ale societății (conform ultimului raport financiar) este aprobată de CA în urma unei opinii obligatorii a comitetului de audit al Consiliului și dezvăluită în mod corect acționarilor și potențialilor investitori, în măsura în care aceste tranzacții se încadrează în categoria evenimentelor care fac obiectul cerințelor de raportare	✓		Comitetul de Audit a fost constituit și își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentul adoptat inclusiv în ceea ce privește emiterea de opinii privind tranzacțiile societății cu societățile aflate în relații strânse, tranzacții cu valoare mai mare de 5% din activele nete ale societății. Prevederile legale de raportare a tranzacțiilor de peste 50.000 Euro încheiate cu persoanele aflate în relații strânse cu societatea sunt considerate suficiente, fiind acoperitoare criteriului de 5% din activele nete ale societății.
B.11. Auditul intern trebuie efectuat de către o divizie separată structural (departamentul de audit intern) din cadrul societății sau prin angajarea unei entități terțe independente.	✓		Societatea are o structură internă de audit intern.
B.12 În scopul asigurării îndeplinirii funcțiilor principale ale departamentului de audit intern, acesta trebuie să raporteze din punct de vedere funcțional către CA prin intermediul comitetului de audit. În scopuri administrative și în cadrul obligațiilor conducerii de a monitoriza și reduce riscurile, acesta trebuie să raporteze direct directorului general.	✓		Divizia de audit intern are obligația de raportare către comitetul de audit și CA.
Secțiunea C - Justă recompensă și motivare			
C.1 Societatea trebuie să publice pe pagina sa de internet politica de remunerare și să includă în raportul anual o declarație privind implementarea politicii de remunerare în cursul perioadei anuale care face obiectul analizei.	✓		Remunerarea membrilor CA se stabilește la numirea membrilor de către AGA, iar hotărârile aferente sunt publicate atât pe site-ul web al Societății, pe BVB cât și în Monitorul Oficial.
Secțiunea D - Adăugând valoare prin relațiile cu investitorii			
D.1 Societatea trebuie să organizeze un serviciu de Relații cu Investitorii – făcut cunoscut publicului larg prin persoana responsabilă sau ca unitate organizatorică. În afară de informațiile impuse de prevederile legale, societatea trebuie să includă pe pagina sa de internet o secțiune dedicată Relațiilor cu Investitorii, în limbile română și engleză, cu toate informațiile relevante de interes pentru investitori, inclusiv:	✓		Societatea are organizat serviciul de relații cu investitorii coordonat de Consilierul specializat care gestionează relația cu investitorii. Exista pe site-ul societății www.turbomecanica.ro o secțiune dedicată în care sunt incluse diferite informații referitoare la investitori, structurate în funcție de natura informațiilor respective.
D.1.1 Principalele reglementări corporative: actul constitutiv, procedurile privind adunările generale ale acționarilor;	✓		
D.1.2 CV-urile profesionale ale membrilor organelor de conducere ale societății, alte angajamente profesionale ale membrilor	✓		În prezent, există pe site-ul societății CV-ul actualizat pentru fiecare membru al CA și al conducerii executive.

Prevederile codului privind GVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
Consiliului, inclusiv poziții executive și neexecutive în consilii de administrație din societăți sau din instituții non-profit;			
D.1.3 Rapoartele curente și rapoartele periodice (trimestriale, semestriale și anuale) – cel puțin cele prevăzute la punctul D.8 – inclusiv rapoartele curente cu informații detaliate referitoare la neconformitatea cu prezentul Cod;	✓		
D.1.4 Informații referitoare la adunările generale ale acționarilor: ordinea de zi și materialele informative; procedura de alegere a membrilor Consiliului inclusiv hotărârile adoptate;	✓		Informațiile prevăzute de lege sunt publicate pe pagina de internet a Societății. Urmează să fie implementați pașii necesari conform Regulamentului CA cu privire la aspectele referitoare la: procedura de alegere a membrilor Consiliului; argumentele care susțin propunerile de candidați pentru alegerea în Consiliu, împreună cu CV-urile profesionale ale acestora.
D.1.5 Informații privind evenimentele corporative, cum ar fi plata dividendelor și a altor distribuiri către acționari, sau alte evenimente care conduc la dobândirea sau limitarea drepturilor unui acționar, inclusiv termenele limită și principiile aplicate acestor operațiuni. Informațiile respective vor fi publicate într-un termen care să le permită investitorilor să adopte decizii de investiții;	✓		Toate informațiile legate de plata dividendelor sunt publicate pe pagina de internet a societății ca și în cadrul raportărilor curente.
D.1.6 Numele și datele de contact ale unei persoane care va putea să furnizeze, la cerere, informații relevante;	✓		
D.1.7 Prezentările societății (de ex., prezentările pentru investitori, prezentările privind rezultatele trimestriale, etc.), situațiile financiare (trimestriale, semestriale, anuale), rapoartele de audit și rapoartele anuale.	✓		Societatea publică toate informațiile prevăzute de lege inclusiv raportările în secțiunea dedicată de pe site-ul BVB și pe site-ul propriu.
D.2 Societatea va avea o politică privind distribuția anuală de dividende sau alte beneficii către acționari, propusă de Directorul General sau de Directorat și adoptată de Consiliu, sub forma unui set de linii directoare pe care societatea intenționează să le urmeze cu privire la distribuirea profitului net. Principiile politicii anuale de distribuție către acționari vor fi publicate pe pagina de internet a societății.	✓		Societatea a adoptat pentru fiecare distribuție de dividende politica și procedurile de distribuție a dividendelor, dar datorită situației economice fluctuante și mai ales a incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic este dificil de stabilit o politică pe termen lung cu privire la distribuția anuală a dividendelor. În măsura în care s-a înregistrat profit net distribuibil sub forma de dividend și în măsura în care s-au acoperit pierderile din exercițiile financiare precedente, societatea a dat dovadă de consecvență și predictibilitate în alocarea de dividende atunci când profitul societății a permis acest lucru.

Prevederile codului privind GUVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
D.3 Societatea va adopta o politică în legătură cu previziunile, fie că acestea sunt făcute publice sau nu. Politica privind previziunile va stabili frecvența, perioada avută în vedere și conținutul previziunilor. Dacă sunt publicate, previziunile pot fi incluse numai în rapoartele anuale, semestriale sau trimestriale.		✓	Societatea nu a putut în mod obiectiv să adopte o politică privind previziunile care să stabilească frecvența, perioada și conținutul acestora, dacă să fie făcute publice sau nu, datorită situației economice fluctuante și mai ales a incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic. Rapoartele anuale ale administratorilor și publicate anual în cadrul bugetului de venituri și cheltuieli conțin previziunile și estimările organelor de conducere ale societății în acest sens.
D.4 Regulile adunărilor generale ale acționarilor nu trebuie să limiteze participarea acționarilor la adunările generale și exercitarea drepturilor acestora. Modificările regulilor vor intra în vigoare, cel mai devreme, începând cu următoarea adunare a acționarilor.	✓		
D.5 Auditorii externi vor fi prezenți la adunarea generală a acționarilor atunci când rapoartele lor sunt prezentate în cadrul acestor adunări.	✓		
D.6 Consiliul va prezenta adunării generale anuale a acționarilor o scurtă apreciere asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative, precum și opinii asupra unor chestiuni supuse deciziei adunării generale.	✓		Conform regulamentului CA raportul anual conține o scurtă apreciere a sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative.
D.7 Orice specialist, consultant, expert sau analist financiar poate participa la adunarea acționarilor în baza unei invitații prealabile din partea Consiliului. Jurnaliștii acreditați pot, de asemenea, să participe la adunarea generală a acționarilor, cu excepția cazului în care Președintele Consiliului hotărăște în alt sens.	✓		
D.8 Rapoartele financiare trimestriale și semestriale vor include informații atât în limba română cât și în limba engleză referitoare la factorii cheie care influențează modificări în nivelul vânzărilor, al profitului operațional, profitului net și al altor indicatori financiari relevanți, atât de la un trimestru la altul cât și de la un an la altul.	✓		Toate raportările financiare sunt publicate atât în limba română, cât și în limba engleză.
D.9 O societate va organiza cel puțin două ședințe/teleconferințe cu analiștii și investitorii în fiecare an. Informațiile prezentate cu aceste ocazii vor fi publicate în secțiunea relații cu investitorii a paginii de internet a societății la data ședințelor/teleconferințelor.	✓		Calendarul financiar prevede organizarea de întâlniri cu analiștii și investitorii în mod special cu ocazia publicării situațiilor financiare anuale (ca material pentru AGOA) și a situațiilor financiare semestriale.

Prevederile codului privind GVERNANȚA CORPORATIVĂ	DA	NU	Motivul pentru neconformitate/Detalii
D.10 În cazul în care o societate susține diferite forme de expresie artistică și culturală, activități sportive, activități educative sau științifice și consideră că impactul acestora asupra caracterului inovator și competitivității societății fac parte din misiunea și strategia sa de dezvoltare, va publica politica cu privire la activitatea sa în acest domeniu.		✓	Societatea nu a putut adopta și publica o politică de sprijinire a formelor de expresie artistică și culturală, a activităților sportive, educaționale și științifice, datorită situației economice fluctuante și mai ales a incertitudinilor legate de domeniul de apărare și/sau aeronautic. Cu toate acestea Societatea dezvoltă un program constant de implicare în activitățile educaționale prin sprijinirea unui ciclu complet (clasele 9-12) liceal de învățământ dual în cadrul Colegiu Tehnic Carol I, specializarea: Strungar; Liceul Tehnologic I.C. Bratianu, specializările: Frezor-Rabotor-Mortezor și Mecanic de Mecanica Fină; Liceul Tehnologic Dinicu Golescu, specializarea: Operator la mașini comandă numerică; Colegiul Tehnic Aeronautică Henri Coandă, specializarea: Mecanic aeronavesi prin colaborarea în activități de cercetare dezvoltare Facultatea de Știința și Ingineria Materialelor din cadrul universității politehnice București.

SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE PENTRU ANUL 2021

Situația individuală a poziției financiare

În anul 2021, valoarea activelor imobilizate s-a diminuat cu valoarea deprecierii activelor.

Diferența semnificativă între perioadele de raportare 2021 vs 2020 pe liniile "Active contractuale" și "Stocuri", provine din ajustarea aferentă standardului IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții, înregistrată la 31.12.2020. La această dată, producția în curs de execuție a fost recunoscută ca un activ contractat pe termen lung respectiv termen scurt.

În analiza comparativă a celor 2 ani, este important de avut în vedere faptul că la data de 31.12.2020 s-a înregistrat reclassificarea integrală a sumei aferente producției în curs de execuție ca active contractuale pe termen lung și pe termen scurt de unde provine și diferența semnificativă pe linia stocurilor.

În anul 2021, IFRS15 a impactat într-o măsură mai mică producția în curs de execuție și activele contractuale.

Referitor la creanțele comerciale, acestea au înregistrat o creștere față de aceeași perioadă a anului 2020 în principal datorită situației contractelor în execuție și implicite a livrarilor efectuate în a doua jumătate a lunii decembrie 2021 și încasate ulterior sfârșitului de an fiscal 2021.

Imprumuturile pe termen lung reflectă contractele de leasing pe care Societatea le are încheiate în vederea asigurării planului de investiții.

Modificarea semnificativa pe linia datoriilor curente este legata in principal de implementarea politicii de plati a furnizorilor cu respectarea scadentelor contractuale agreate.

Imprumuturile pe termen scurt cuprind sumele aferente capitalului de lucru in proportie de 78% din valoare, iar diferenta reprezinta partea recunoscuta pe termen lung a contractelor de leasing.

In luna iunie 2021 TBM a pus in functiune utilajul Centru de Prelucrare prin frezare in 5 axe OKK VP-9000, achizitionat prin leasing valoarea acestuia fiind de 2.294.494 Lei.

Evolutia provizioanelor pe termen scurt si pe termen lung s-a mentinut aproximativ la aceleasi valori datorita schimbarilor efectuate in componenta acestora.

In anul 2021 s-a recunoscut integral ca provizion valoarea rezultata din raportul de inspectie fiscala nr 7/2022 in baza caruia organul de inspectie fiscala a emis decizia de impunere cu privire la sume aferente taxelor si contributiilor aferente tichetelor cadou distribuite angajatilor pe care Societatea le-a tratat initial in baza definitiilor stabilite in CCM cu privire la cheluielile sociale.

Raportul de inspectie fiscala impreuna cu decizia de impunere au fost emise de catre organul de inspectie fiscala in luna ianuarie 2022, iar Societatea a demarat deja formalitatile legale pentru a beneficia de amnistie fiscala in ceea ce priveste dobanzile si accesoriile. Totodata Societatea se pregateste pentru documentarea contestarii deciziei de impunere.

Situatia individuală a profitului și a pierderii

Legat de situatia rezultatului financiar, in urma inventarierii patrimoniului, Societatea a analizat situatia comenzilor din productia in curs de executie si a hotarat transferul unor comenzi catre stocurile de semifabricate din productie proprie in baza informatiilor cunoscute cu privire la necesitatea utilizarii acestora.

Aceste transferuri urmeaza a fi reintroduse in fazele de executie pe masura nevoilor comunicate de catre Departamentul Productie in vederea utilizarii acestora pe produsele de intretinere viitoare.

Ca urmare a actiunilor mentionate mai sus, s-a inregistrat o diminuare a variatiei productiei in curs cu impact in rezultatele financiare ale Societatii.

Totodata impact semnificativ s-a inregistrat si in urma identificarii comenzilor aferente activitatii de intretinere a motoarelor proprietate TBM, folosite atat ca motoare de calibrare a bancului cat si ca motoare de omologare. In acest sens Societatea a reclasificat in Imobilizari Corporale valoarea aferenta acestora.

Cu toate ca cheltuielile salariale au crescut cu 7,28%, acest procent este in scadere comparativ cu perioada de raportare 2019-2020, unde cresterea a fost de aproximativ 20%. In acest sens, in anul 2021 s-a emis decizia interna nr. 376 / 01.09.2021 pentru limitarea cresterii cheltuielilor cu personalul prin sistarea angajarilor pentru posturile vacante. Totusi rulajul de personal pe posturile ocupate a fost adresat prin angajari.

Cheltuielile cu amortizarea au crescut, ca urmare a reevaluarii imobilizarilor corporale de la 31.12.2020.

Alte elemente ale rezultatului global

Variatia pe acest element este data de castigul actuarial aferent planului de beneficii determinate, in valoare de 534.442 RON.

Situația individuală a modificărilor capitalului propriu

În ceea ce privește capitalurile proprii ale Societății, în baza Hotărârii AGEA nr.3/26.08.2021 s-a înregistrat ajustarea aferentă adoptării pentru prima dată a IAS 29 – *“Raportarea financiară în economiile hiperinflaționiste”*, fără a influența totalul capitaluri proprii. Această modificare clarifică valoarea netă a capitalului subscris și versat al Societății și asigură transparența informațiilor către investitori și părțile interesate.

Capitalul propriu la 31.12.2021 a crescut cu 11.2%, față de aceeași perioadă a anului trecut.

Situația individuală a fluxurilor de trezorerie

În anul 2021, Societatea a depus la BRD – Groupe Societe Generale, cu titlu de depozit, sume în valoare de 15.000.000 lei. Aceasta sumă are ca destinație probabilă asigurarea fondurilor proprii în vederea demarării proiectului de dezvoltare în întreținerea motoarelor civile. În anul 2022 se dorește continuarea asigurării acestor fonduri până la echivalentul a 6.000.000 Eur.

Mediul economic și informațiile din piață sunt monitorizate și analizate continuu pentru a documenta deciziile Societății cu privire la determinarea celei mai favorabile destinații a depozitelor, având în vedere și evoluția dobanzilor de referință dar și a previziunilor referitoare la inflație.

SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL LA 31 DECEMBRIE 2021

	<u>Nota</u>	<u>31 decembrie 2021</u>	<u>31 decembrie 2020</u>
		<i>RON</i>	<i>RON</i>
Venituri din contracte cu clientii	4	131.331.165	124.989.037
Variația stocurilor de produse finite și în curs de execuție		2.242.607	3.135.957
Materii prime, materiale și utilități	5	(41.843.823)	(40.424.698)
Beneficiile și salariile angajaților	6	(53.408.568)	(49.784.876)
Cheltuieli cu amortizarea activelor	11, 12	(10.977.081)	(8.954.392)
Alte cheltuieli operaționale	7	(9.491.455)	(8.443.802)
Alte venituri operaționale	7	1.349.869	-
Costuri financiare	8	(2.036.616)	(2.110.913)
Venituri financiare	8	108.129	161
Alte câștiguri și pierderi, net	9	(3.070.518)	(1.902.451)
Profit înainte de impozitare		14.203.709	16.504.022
Impozitul pe profit	10	(2.454.482)	(3.161.296)
Profitul anului		11.749.227	13.342.726
Alte venituri globale, nete de impozit:			
<i>Elemente care vor fi reclasificate în contul de profit și pierdere</i>		-	-
<i>Elemente care nu vor fi reclasificate în contul de profit și pierdere:</i>			
<i>(Pierdere) / Castig actuarial aferent planului de beneficii determinate, net de impozit</i>		21	(464.404)
<i>Câștiguri din reevaluarea terenurilor, cladirilor și echipamentelor, net de impozit</i>		-	12.995.206
Alte venituri globale totale		534.442	12.530.802
Rezultatul global al anului		12.283.669	25.873.528
Rezultat pe acțiune:	26		
(RON / acțiune)		0,032	0,037

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administrație și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,
Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,
Director General

SITUAȚIA POZITIE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2021

	Nota	31 decembrie 2021 RON	31 decembrie 2020 RON
ACTIVE			
Active pe termen lung:			
Imobilizari corporale	11	63.583.402	71.703.273
Imobilizari necorporale	12	938.549	1.329.012
Active contractuale	14	-	12.128.057
Alte active		6.000	6.000
Total active pe termen lung		64.527.951	85.166.342
Active circulante:			
Stocuri	13	59.341.922	31.173.171
Creante comerciale	15	20.270.368	12.372.365
Active contractuale	14	11.952.778	19.601.829
Alte creante	16	2.431.143	2.717.342
Numerar si echivalente de numerar	17	18.961.360	5.148.791
Total active circulante		112.957.571	71.013.498
Total active		177.485.522	156.179.840
CAPITALURI PROPRII SI DATORII			
Capital si rezerve:			
Capital emis	18	36.944.248	1.024.571.055
Rezerve	19	82.454.086	103.560.022
Rezultat reportat		1.800.021	(1.019.216.389)
Actiuni proprii		(599.408)	(599.408)
Total capitaluri proprii		120.598.947	108.315.279
Datorii pe termen lung:			
Datorii de leasing	20	2.055.578	4.242.854
Datorii cu impozitul amanat	10	3.989.086	4.634.038
Provizioane	21	1.485.978	3.032.342
Total datorii pe termen lung		7.530.642	11.909.234
Datorii curente:			
Datorii comerciale si alte datorii	22	5.551.518	1.861.529
Imprumuturi si datorii de leasing	20	27.895.049	20.424.538
Impozit profit curent	10	1.927.794	1.631.433
Provizioane	21	4.798.822	3.708.200
Venituri inregistrate in avans	23	-	2.178
Alte datorii curente	23	9.182.750	8.327.448
Total datorii curente		49.355.933	35.955.326
Total datorii		56.886.575	47.864.560
Total capitaluri proprii si datorii		177.485.522	156.179.840

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administrație și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,

Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,

Director General

SITUAȚIA FLUXURILOR DE NUMERAR LA 31 DECEMBRIE 2021

		31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Fluxuri de numerar din activități operaționale:			
Profitul net al anului		11.749.227	13.342.726
<i>Ajustari pentru:</i>			
Impozit pe profit	10	2.454.482	3.161.296
Cheltuieli cu amortizarea activelor	11, 12	10.977.081	8.810.688
Constituire /(Reversare) Provizion pentru creante	15	101.480	(251.065)
Provizion pentru stocuri si active contractuale	13	2.727.590	2.270.360
Alte provizioane	21	180.498	(358.010)
Pierdere neta din vanzarea de mijloace fixe	11, 12	102.305	54.396
Costuri financiare	8	2.036.616	2.168.475
Alte venituri financiare	8	(108.129)	(141)
Castiguri/Pierdere nete(a) din diferente de curs		(26.976)	(9.557)
Mișcări în capitalul circulant:		30.194.174	29.189.167
(Creștere) creanțe comerciale și alte creanțe		(7.686.309)	(8.278.984)
(Creștere) / descreștere în active contractuale		21.843.262	(8.339.607)
(Creștere) stocuri		(34.682.189)	(1.223.177)
Creștere/(descreștere) datorii comerciale și alte datorii		5.014.270	(3.728.802)
Numerar generat din/ (utilizat in) din activități operaționale		14.683.208	7.618.597
Impozit pe profit platit		(2.904.870)	(2.418.963)
Dobanzi primite		108.129	-
Dobanzi platite		(1.821.691)	(2.167.877)
Numerar net generat din activități operaționale		10.064.776	3.031.757
Fluxuri de numerar din activități de investiții			
Plăți aferente imobilizărilor corporale *		(2.039.759)	(5.667.515)
Plăți aferente imobilizărilor necorporale		(666.174)	(680.130)
Încasări din vanzarea imobilizari		-	20.437
Numerar net generat din/(utilizat) în activități de investiții		(2.705.933)	(6.327.208)
Fluxuri de numerar din activități de finanțare:			
Încasari de împrumuturi	25	8.069.666	5.887.987
Plati aferente obligatiilor din leasing *	25	(929.858)	(1.210.234)
Dividende platite	25	(686.082)	(338.729)
Numerar net generat din activități de finanțare		6.453.726	4.339.024
Creștere/(Descreștere) neta a numerarului si a echivalentelor de numerar		13.812.569	1.043.573
Numerar si echivalente de numerar la inceputul anului financiar		5.148.791	4.105.218
Numerar si echivalente de numerar la sfarsitul anului		18.961.360	5.148.791

* La 2020, platile aferente obligatiilor de leasing in suma de 1.210.234 RO, respectiv intrarile de imobilizari corporale achizitionate prin leasing in suma de 2.294.399 RON au fost prezentate net pe linia de incasari imprumuturi.

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administrație și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,
Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,
Director General

**SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII
PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021**

	Capital social	Rezerve	Rezerve din reevaluare	Rezultat reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2021	1.024.571.055	55.980.030	47.579.992	(1.019.815.798)	108.315.279
Profitul anului	-	-		11.749.227	11.749.227
Alte venituri globale:					
Castig actuarial aferent planului de beneficii determinate, net de impozit amanat	=	=	=	<u>534.442</u>	<u>534.442</u>
Total venituri globale	-	-	-	12.283.669	12.283.669
Realizarea rezervelor de reevaluare	-	-	(389.107)	389.107	-
Acoperirea rezultatului reportat provenit din adoptarea IAS 29 (Nota 18)	<u>(987.626.807)</u>	<u>(20.716.829)</u>	-	<u>1.008.343.636</u>	<u>-</u>
Sold la 31 decembrie 2021	36.944.248	35.263.201	47.190.885	1.200.613	120.598.947

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administrație și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,
Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,
Director General

	Capital social	Rezerve	Rezerve din reevaluare	Rezultat reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2020	1.024.571.055	54.799.281	35.182.370	(1.032.575.359)	81.977.346
Profitul anului	-	-		13.342.726	13.342.726
Alte venituri globale					
Creșterea rezervelor de reevaluare, net de impozitul amnat aferent	-	-	12.995.206	-	12.995.206
Total venituri globale	-	-	12.995.206	13.342.726	26.337.932
Realizarea rezervelor de reevaluare	-	-	(597.584)	597.584	-
Creșteri în alte rezerve	-	1.180.749	-	(1.180.749)	-
Sold la 31 decembrie 2020	1.024.571.055	55.980.030	47.579.992	(1.019.815.798)	108.315.279

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administrație și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,
Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,
Director General

NOTE EXPLICATIVE LA SITUAȚIILE FINANCIARE PENTRU ANUL ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2021 POZITIE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 2021

INFORMAȚII GENERALE

TURBOMECANICA S.A. („Turbomecanica” sau „Societatea”) este o societate comerciala pe actiuni, infiintata in 1975, cu scopul de a produce motoare, ansamble mecanice si echipamente pentru aeronave. Capitalul societatii este privat si actiunile sunt tranzactionate in cadrul Bursei de Valori Bucuresti.

Principalii acționari sunt:

Viehmann Radu - deține 25.91%

Ciorapciu Dana Maria – deține 15.15%

Statul Român prin Autoritatea pentru valorificarea activelor statului - 150 de acțiuni, reprezentând 0,00004%

Alți actionari - dețin 58.94%.

Fazele evolutiei Societatii au fost urmatoarele: 1975-1977 – Fabrica de motoare Bucuresti; 1978-1990 – Intreprinderea Turbomecanica Bucuresti; din 20.11.1990, prin HG 1213, s-a constituit Societatea Comerciala Turbomecanica SA. Dupa 1991, din Turbomecanica SA s-au desprins doua societati comerciale: Aeroteh SA si Micron-Turboteh SA.

Societatea are următoarele fluxuri de venituri:

a. **Intretinerea motoarelor si ansamble mecanice pentru avioane si elicoptere.** Principalele produse intretinute de Societate sunt: motoare Turmo, motoare Viper, modernizare elicoptere Puma, piese schimb pentru motoare Turmo si Viper, piese si motoare pentru Rolls-Royce. Turbomecanica este unicul producator de motoare si furnizor de servicii autorizat MRO cu turbina de gaze si ansamble mecanice pentru aeronave din cadrul industriei romanesti.

b. **Venituri din fabricatia de de componente pentru motoare (aviatie civila/militara)** – entitatea produce sub licentele mentionate mai sus componente pentru vanzare sau pentru utilizare in activitatea de intretinere. De asemenea produce in baza documentatiei tehnice primite de la clienti componente pentru diverse motoare/ansamble mecanice sau pentru domeniul energetic.

c. **Venituri din vânzarea de materiale** –vânzarea de materiale pe care societatea le are pe stoc.

Pentru mai multe detalii privind politicile de recunoaștere a veniturilor, consultați **nota 3**.

Principalii clienti ai Societatii sunt pe piata interna – Ministerul Apararii si IAR Barsov, dar societatea are totodata tranzactii si cu clienti aflati in Europa.

Evolutia numarului mediu de angajati a fost dupa cum urmeaza:

	2021	2020
Număr mediu angajați	501	495

IMPACTUL PANDEMIEI COVID

In anul 2021, managementul Societatii a analizat eventualele efecte ale COVID 19. In baza analizei s-au constatat urmatoarele:

- Societatea încheiat contracte și comenzi, fără întârzieri semnificative;
- Livrările și executarea contractelor s-au desfasurat, fără întârzieri semnificative;
- Nu au existat întârzieri pe lantul de aprovizionare;
- Au existat întârzieri la colectarea creanțelor, de la clienti din Italia si Germania, dar acestea s-au incasat in decembrie 2021 si in primele doua luni ale anului 2022 ;
- Nu au existat probleme în ceea ce privește plățile furnizorilor, salariile și alte datorii curente;
- Rentabilitatea companiei s-a mentinut.

Conducerea Societății, in cursul anului 2021, a fost angajata în implementarea deplină și fără excepții a celor mai bune practici și politici de management astfel încât să se asigure continuitatea activității economice în anul 2021 atât în interesul investitorilor dar și în strictă conformitate cu orice măsuri dispuse de autoritățile competente.

Toate masurile luate de companie pentru atenuarea efectelor legate de COVID19, au fost mentionate in Rapoartele Curente publicate la BVB, pe tot parcursul anului 2021.

2. APLICAREA STANDARDELOR INTERNATIONALE NOI SI REVIZUITE DE RAPORTARE FINANCIARĂ

2.1 Modificări ale politicilor contabile și adoptarea IFRS-urilor revizuite/modificate

Politicile contabile adoptate sunt în concordanță cu cele ale exercițiului financiar precedent, cu excepția următoarelor IFRS-uri modificate care au fost adoptate de Societate la 1 ianuarie 2021:

- Reforma de referință a ratei dobânzii – Faza 2 – IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 și IFRS 16 (Amendamente)

În august 2020, IASB a publicat Reforma de referință a ratei dobânzii – Faza 2, Amendamente la IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 și IFRS 16, finalizându-și activitatea ca răspuns la reforma IBOR. Amendamentele oferă scutiri temporare care abordează efectele raportării financiare atunci când o rată interbancară oferită (IBOR) este înlocuită cu o rată a dobânzii alternativă aproape fără risc (RFR). În special, modificările prevăd un procedeu practic atunci când se contabilizează modificările în baza de determinare a fluxurilor de numerar contractuale ale activelor și datoriilor financiare, pentru a solicita ajustarea ratei efective a dobânzii, echivalent cu o mișcare a ratei dobânzii de pe piață. De asemenea, modificările introduc scutiri de la întreruperea relațiilor de acoperire, inclusiv o scutire temporară de a îndeplini cerințele identificabile separat atunci când un instrument RFR este desemnat ca acoperire a unei componente de risc. Există, de asemenea, amendamente la IFRS 7 Instrumente financiare: informații pentru a permite utilizatorilor situațiilor financiare să înțeleagă efectul reformei ratei dobânzii de referință asupra instrumentelor financiare și a strategiei de gestionare a riscurilor unei entități. Deși aplicarea este retroactivă, o entitate nu este obligată să retrăteze perioadele anterioare. Modificările nu au avut un impact semnificativ asupra situațiilor financiare ale Societății.

- Contracte de leasing – Concesii privind chiria legate de COVID-19 (Amendament)

Amendamentul se aplica retrospectiv pentru perioade de raportare anuala incepand la sau dupa 1 iunie 2020. Este permisa aplicarea timpurie, inclusiv in cadrul situatiilor financiare care nu au fost inca autorizate pentru a fi emise pana la 28 mai 2020. IASB a modificat standardul acordand locatarilor scutiri de la aplicarea cerintelor din IFRS 16 referitoare la tratamentul modificarii contractelor de leasing pentru concesiile privind chiria care apar ca o consecinta directa a pandemiei COVID-19. Amendamentul ofera o solutie practica pentru ca locatarii sa contabilizeze orice modificare a platilor de leasing care rezulta din concesiile privind chiria legate de COVID-19 in acelasi mod in care ar inregistra modificarea, conform IFRS 16, daca aceasta nu ar reprezenta o modificare a contractului de leasing, numai daca sunt indeplinite toate conditiile urmatoare:

- Modificarea platilor de leasing are ca rezultat o contraprestatie revizuita pentru contractul de leasing care este, in mod substantial, similara sau inferioara contraprestatiei pentru contractul de leasing imediat anteriora modificarii.
- Orice reducere a platilor de leasing afecteaza doar platile datorate initial la sau inainte de 30 iunie 2021.
- Nu s-a produs nicio modificare substantiala a celorlalti termeni si conditii ale contractului de leasing.

Amendamentul nu a avut niciun impact asupra situatiilor financiare ale Societatii la 31 decembrie 2021.

2.2 Noi standarde și modificări la standardele existente care au fost emise, dar care nu sunt încă în vigoare și nu au fost adoptate mai devreme

- **Modificarea IFRS 10 Situații financiare consolidate și IAS 28 Investiții în asociații și asocieri în participație: vânzarea sau contribuția de active între un investitor și asociatul sau asociația sa în participație**

Modificările abordează o inconsecvență recunoscută între cerințele din IFRS 10 și cele din IAS 28, în tratarea vânzării sau aportului de active între un investitor și asociatul sau asociere în participație. Principala consecință a modificărilor este că un câștig sau o pierdere completă este recunoscută atunci când o tranzacție implică o afacere (fie că este găzduită sau nu într-o filială). Un câștig sau o pierdere parțială este recunoscut atunci când o tranzacție implică active care nu constituie o afacere, chiar dacă aceste active sunt găzduite într-o filială. În decembrie 2015, IASB a amânat data intrării în vigoare a acestei modificări pe termen nelimitat, în așteptarea rezultatului proiectului său de cercetare privind metoda punerii în echivalență a contabilității. Amendamentele nu au fost încă aprobate de UE.

- **IAS 1 Prezentarea situațiilor financiare: Clasificarea datoriilor ca curente sau necurente (amendamente)**

Modificările au fost inițial în vigoare pentru perioadele anuale de raportare care încep la sau după 1 ianuarie 2022, cu aplicarea anterioară permisă. Cu toate acestea, ca răspuns la pandemia de Covid-19, Consiliul a amânat data intrării în vigoare cu un an, adică 1 ianuarie 2023, pentru a oferi companiilor mai mult timp pentru a implementa orice modificări de clasificare rezultate din modificări. Amendamentele urmăresc promovarea consecvenței în aplicarea cerințelor, ajutând companiile să stabilească dacă, în situația poziției financiare, datoria și alte datorii cu o dată de decontare incertă ar trebui clasificate ca curente sau necurente. Modificările afectează prezentarea datoriilor în situația poziției financiare și nu modifică cerințele existente cu privire la măsurarea sau momentul recunoașterii oricărui activ, datorie, venit sau cheltuiești, nici informațiile pe care entitățile le dezvăluie despre acele elemente. De asemenea, modificările clarifică cerințele de clasificare a datoriilor care pot fi decontate de societatea emitentă de instrumente proprii de capitaluri proprii.

În noiembrie 2021, Consiliul a emis un proiect de expunere (ED), care clarifică modul de tratare a datoriilor care fac obiectul unor obligații care trebuie respectate, la o dată ulterioară perioadei de raportare. În special, Consiliul propune amendamente cu domeniu de aplicare restrâns la IAS 1 care inversează efectiv amendamentele din 2020 care cer entităților să clasifice drept curente, datorii supuse unor obligații care trebuie respectate doar în următoarele douăsprezece luni după perioada de raportare,

2. APLICAREA STANDARDELOR INTERNATIONALE NOI SI REVIZUITE DE RAPORTARE FINANCIARĂ (continuare)

dacă acele obligații nu sunt îndeplinite la sfârșitul perioadei de raportare. În schimb, propunerile ar impune entităților să prezinte separat toate datoriile imobilizate care fac obiectul unor obligații care să fie respectate numai în termen de douăsprezece luni de la perioada de raportare. În plus, dacă entitățile nu respectă astfel de acorduri viitoare la sfârșitul perioadei de raportare, vor fi necesare informații suplimentare. Propunerile vor intra în vigoare pentru perioadele anuale de raportare care încep la sau după 1 ianuarie 2024 și vor trebui aplicate retroactiv, în conformitate cu IAS 8, în timp ce adoptarea anticipată este permisă. Consiliul a propus, de asemenea, să amâne data intrării în vigoare a modificărilor din 2020 în consecință, astfel încât entitățile să nu fie obligate să schimbe practica curentă înainte de intrarea în vigoare a modificărilor propuse. Aceste amendamente, inclusiv propunerile ED, nu au fost încă aprobate de UE.

- IFRS 3 Combinări de întreprinderi; IAS 16 Imobilizări corporale; IAS 37 Provizioane, datorii contingente și active contingente, precum și îmbunătățiri anuale 2018-2020 (amendamente)

Modificările intră în vigoare pentru perioadele anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2022, fiind permisă aplicarea anterioară. IASB a emis amendamente cu domeniu de aplicare restrâns la Standardele IFRS, după cum urmează:

- IFRS 3 Combinări de întreprinderi (amendamente) actualizează o referință din IFRS 3 la Cadrul conceptual de raportare financiară fără a modifica cerințele contabile pentru combinările de întreprinderi.
- IAS 16 Imobilizări corporale (Amendamente) interzic unei companii să deducă din costul imobilizărilor corporale sumele primite din vânzarea articolelor produse în timp ce societatea pregătește activul pentru utilizarea prevăzută. În schimb, o companie va recunoaște astfel de venituri din vânzări și costurile aferente în profit sau pierdere.
- IAS 37 Provizioane, Datorii Contingente și Active Contingente (Amendamente) specifică ce costuri include o companie în determinarea costului îndeplinirii unui contract în scopul evaluării dacă un contract este oneros.
- Îmbunătățirile anuale 2018-2020 fac modificări minore la IFRS 1 Adoptarea pentru prima dată a standardelor internaționale de raportare financiară, IFRS 9 Instrumente financiare, IAS 41 Agricultură și exemplele ilustrative care însoțesc IFRS 16 Contracte de leasing.

-IAS 1 Prezentarea situațiilor financiare și Declarația de practică 2 IFRS: Prezentarea politicilor contabile (amendamente)

Modificările intră în vigoare pentru perioadele anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2023, fiind permisă aplicarea anterioară. Amendamentele oferă îndrumări cu privire la aplicarea raționamentelor de semnificație la dezvoltările privind politicile contabile. În special, modificările la IAS 1 înlocuiesc cerința de a prezenta politici contabile „semnificative” cu o cerință de a prezenta politici contabile „semnificative”. De asemenea, în Declarația de practică sunt adăugate îndrumări și exemple ilustrative pentru a ajuta la aplicarea conceptului de semnificație atunci când se face raționamente cu privire la dezvoltările de politici contabile. Amendamentele nu au fost încă aprobate de UE.

- IAS 8 Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori: definiția estimărilor contabile (amendamente)

Modificările intră în vigoare pentru perioadele anuale de raportare care încep la sau după 1 ianuarie 2023, cu aplicarea anterioară permisă și se aplică modificărilor politicilor contabile și modificărilor estimărilor contabile care au loc la sau după începutul acelei perioade. Amendamentele introduc o nouă definiție a estimărilor contabile, definite ca sume monetare din situațiile financiare care sunt supuse incertitudinii de măsurare. De asemenea, amendamentele clarifică ce sunt modificările estimărilor contabile și cum diferă acestea de modificările politicilor contabile și corecțiile erorilor. Amendamentele nu au fost încă aprobate de UE.

- IAS 12 Impozite pe profit: Impozit amânat aferent activelor și pasivelor care decurg dintr-o singură tranzacție (amendamente)

Modificările intră în vigoare pentru perioadele anuale care încep la sau după 1 ianuarie 2023, fiind permisă aplicarea anterioară. În mai 2021, Consiliul a emis amendamente la IAS 12, care restrâng domeniul de aplicare a excepției de recunoaștere inițială conform IAS 12 și specifică modul în care companiile ar trebui să contabilizeze impozitul amânat pe tranzacții, cum ar fi contractele de leasing și obligațiile de dezafectare. Conform modificărilor, excepția de recunoaștere inițială nu se aplică tranzacțiilor care, la recunoașterea inițială, dau naștere la diferențe temporare egale impozabile și deductibile. Se aplică numai în cazul în care recunoașterea unui activ de leasing și a unei datorii de leasing (sau a unei componente de dezafectare și a unei componente a activului de dezafectare) dau naștere la diferențe temporare impozabile și deductibile care nu sunt egale. Amendamentele nu au fost încă aprobate de UE.

- IFRS 16 Contracte de leasing - Concesii privind chiria legate de COVID-19 după data de 30 iunie 2021 (Amendment)

Amendamentul se aplica pentru perioade de raportare anuale începând la sau după 1 aprilie 2021 și aplicarea timpurie este permisă, inclusiv în cadrul situațiilor financiare care nu au fost încă autorizate pentru a fi emise până la data emiterii amendamentului. În martie 2021, Consiliul a modificat condițiile soluției practice prevăzută în IFRS 16, care acorda locatarilor scutiri de la aplicarea cerințelor din IFRS 16 referitoare la modificarea contractelor de leasing pentru concesiile privind chiria care apar ca o consecință directă a pandemiei de COVID-19. Ca urmare a amendamentului, soluția practică se aplică în prezent pentru concesiile privind chiria pentru care orice reducere a platilor de leasing afectează doar platile datorate inițial la 30 iunie 2022 sau înainte de această dată, dacă sunt îndeplinite celelalte condiții pentru aplicarea soluției practice.

Societatea anticipează că adoptarea acestor noi standarde și modificări la standardele existente nu vor avea un impact semnificativ asupra situațiilor financiare ale Societății în perioada de aplicare inițială.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE

Principalele politici contabile aplicate la întocmirea acestor situații financiare sunt prezentate mai jos. Aceste politici au fost aplicate consecvent în toți anii prezentați, dacă nu se specifică altfel.

Declaratia de conformitate

Situațiile financiare individuale au fost întocmite în conformitate cu Ordinul Ministrului Finantelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, cu modificările și clarificarile ulterioare.

Ordinul Ministrului Finantelor Publice nr. 2844/2016, cu modificările ulterioare, este în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) adoptate de Uniunea Europeană, cu excepția IAS 21 Efectele variației cursurilor de schimb valutare cu privire la moneda funcțională, a prevederilor IAS 20 Contabilitatea subvențiilor guvernamentale cu privire la recunoașterea veniturilor din certificate verzi, cu excepția IFRS 15 Venituri din contractele cu clienții cu privire la veniturile din taxe de conectare la rețeaua de distribuție.

Bazele întocmirii

Situațiile financiare individuale au fost întocmite pe baza costului istoric, cu excepția imobilizărilor corporale care sunt evaluate la valoarea reevaluată, după cum este descris în politicile contabile de mai jos. Costul istoric este în general bazat pe valoarea justă a contraprestății efectuate în schimbul activelor.

Situațiile financiare sunt prezentate în lei românești („RON”) și toate valorile sunt rotunjite la cel mai apropiat RON, cu excepția cazului în care este indicat altfel.

Principiul continuității activității

Situațiile financiare ale Societății au fost întocmite pe baza principiului continuității activității care presupune ca Societatea să își desfășoare activitatea curentă în perioada viitoare. Pentru a evalua aplicabilitatea acestei ipoteze, Conducerea Societății a analizat previziunile privind fluxurile de numerar ce rezultă din translatarea relațiilor comerciale existente și viitoare. Pe baza acestei analize, ce au avut în vedere și evenimentele ulterioare menționate la Nota 29, Conducerea consideră ca Societatea va continua să își desfășoare activitatea în perioada viitoare și, prin urmare, aplicarea principiului continuității activității în întocmirea situațiilor financiare este justificat.

În 2021, Societatea a înregistrat profit în valoare de 11.749.227 RON. Societatea este în prezent dependentă de activitatea cu doi clienți locali principali. Cifra de afaceri cu acești clienți pentru 2021 reprezintă 90.4% din cifra de afaceri totală a societății.

Cu toate acestea, conducerea Societății consideră ca acest aspect nu constituie un impediment, având comenzi încheiate cu acești parteneri pentru perioadele următoare, care îi asigură suficiente venituri. De asemenea, Societatea intenționează să înceapă să își dezvolte activitatea în industria civilă, și în acest sens are în vedere o serie de investiții semnificative.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii pe termen scurt și pe termen lung

Societatea prezintă active și datorii în situația poziției financiare pe baza clasificării termen scurt / termen lung. Un activ este curent atunci când:

- se așteaptă să fie realizat sau intenționat să fie vândut sau consumat în ciclul normal de funcționare
- este deținut în principal în scopul tranzacționării
- se așteaptă să fie realizat în termen de douăsprezece luni de la perioada de raportare sau
- constituie numerar și echivalente de numerar, cu excepția cazului în care este restricționată schimbarea sau utilizarea acestuia pentru decontarea unei datorii pe o perioadă de cel puțin douăsprezece luni după perioada de raportare

Toate celelalte active sunt clasificate ca imobilizate.

O datorie este pe termen scurt atunci când:

- se așteaptă să fie achitată în ciclul normal de funcționare
- este deținută în principal în scopul tranzacționării
- urmează să fie decontată în termen de douăsprezece luni de la perioada de raportare sau
- nu există niciun drept necondiționat de a amâna decontarea datoriei pentru cel puțin douăsprezece luni după perioada de raportare

Activele și datoriile cu impozitul amânat sunt clasificate drept active și datorii pe termen lung.

Evaluarea la valoarea justă

Societatea evaluează și recunoaște la valoarea justă anumite active nefinanciare, cum ar fi terenurile, clădirile și echipamentele. De asemenea, valorile juste ale instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat sunt estimate în scopul prezentării informațiilor.

Valoarea justă este prețul care ar fi primit pentru a vinde un activ sau plătit pentru a transfera o datorie într-o tranzacție obișnuită între participanții din piață la data evaluării. Evaluarea la valoarea justă se bazează pe prezumția că tranzacția de vânzare a activului sau transferul datoriei are loc fie:

- pe piața principală pentru activ sau datorie, sau
- în absența unei piețe principale, pe cea mai avantajoasă piață pentru activ sau datorie.

Principala sau cea mai avantajoasă piață trebuie să fie accesibilă Societății.

Valoarea justă a unui activ sau a unei datorii este evaluată utilizând ipotezele pe care participanții la piață le-ar folosi atunci când stabilesc prețul activului sau datoriei, presupunând că participanții la piață acționează în interesul lor economic. O evaluare la valoarea justă a unui activ nefinanciar ia în considerare capacitatea unui participant la piață de a genera beneficii economice prin utilizarea activului în cea mai bună utilizare a acestuia sau prin vânzarea acestuia către un alt participant la piață care ar folosi activul în cea mai bună utilizare.

Toate activele și datoriile pentru care valoarea justă este evaluată sau prezentată în situațiile financiare sunt clasificate în cadrul ierarhiei valorii juste, descrise după cum urmează, pe baza celui mai scăzut nivel de intrare care este semnificativ pentru evaluarea la valoarea justă în ansamblu:

- Nivelul 1: prețuri de piață pe piețe active pentru active sau datorii identice
- Nivelul 2: date de intrare altele decât prețurile de piață cotate incluse în nivelul 1, care sunt observabile pentru activ sau datorie, direct, sau indirect.
- Nivelul 3: datele de intrare sunt neobservabile pentru activ sau datorie.

Pentru activele și datoriile care sunt recunoscute în situațiile financiare pe o bază recurentă, Societatea determină dacă au avut loc transferuri între niveluri din ierarhie, reevaluând categorizarea (pe baza datelor de intrare de la nivelul cel mai scăzut, care este semnificativ pentru evaluarea valorii juste ca întreg) la sfârșitul fiecărei perioade de raportare.

Conducerea Societății determină politicile și procedurile atât pentru evaluarea recurentă a valorii juste, cum ar fi terenurile, clădirile, și echipamentele, cât și pentru evaluarea nerecurentă, cum ar fi activele deținute pentru vânzare din operațiuni întrerupte, dacă este cazul.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Evaluarea la valoarea justă (continuare)

Evaluatorii externi sunt implicați în evaluarea activelor semnificative, cum ar fi terenuri, clădiri și echipamente. Implicarea evaluatorilor externi este decisă anual de către conducere. Criteriile de selecție includ cunoștințe de piață, reputație, independență și dacă sunt menținute standardele profesionale.

La fiecare dată de raportare, conducerea analizează mișcările valorilor activelor și pasivelor care trebuie reevaluate conform politicilor Societății, verificând principalele date de intrare aplicate în cea mai recentă evaluare și evaluând modificările din evaluarea anterioară.

În scopul prezentării de informații cu privire la valoarea justă, Societatea a stabilit clase de active și datorii pe baza naturii, caracteristicilor și riscurilor activului sau datoriei și a nivelului ierarhiei valorii juste, după cum s-a explicat mai sus.

Recunoașterea veniturilor

IFRS 15 "Venituri din contracte cu clienți" a introdus un model cuprinzător pentru recunoașterea și măsurarea veniturilor. Veniturile sunt recunoscute atunci când clientul dobândește controlul asupra bunurilor sau serviciilor prestate, la suma care reflectă prețul pe care se așteaptă compania să îl primească în schimbul acestor bunuri sau servicii.

Informațiile cu privire la raționamentele, estimările și ipotezele contabile semnificative referitoare la veniturile din contractele cu clienți sunt prezentate în secțiunea *Raționamente, estimări și ipoteze contabile semnificative* la finalul acestei note.

Societatea are următoarele fluxuri de venituri:

a. Fabricația motoarelor și ansamblelor mecanice pentru avioane și elicoptere. Principalele produse realizate de Societate sunt: motoare Turmo, motoare Viper, modernizare elicoptere Puma, piese schimb pentru motoare Turmo și Viper, piese și motoare pentru Rolls-Royce. Turbomecanica este unicul producător de motoare cu turbina de gaze și ansamble mecanice pentru aeronave din cadrul industriei românești.

Veniturile sunt înregistrate pe baza unui contract aprobat între părți, părțile fiind angajate să își îndeplinească obligațiile respective. Drepturile și condițiile de plată ale fiecărei părți pot fi ușor identificate. Termenele de plată sunt de la 10 zile după livrarea bunurilor. Contractele au substanță comercială și este probabil că entitatea va colecta contravaloarea la care are dreptul în schimbul bunurilor sau serviciilor transferate clientului.

Obligațiile de execuție se referă la obligații de execuție distincte reprezentate de fabricarea motoarelor și a ansamblelor mecanice pentru aeronave și elicoptere satisfăcute pe măsura ce se presetează serviciile.

Prețul tranzacției este suma contraprestației la care o entitate se așteaptă să aibă dreptul în schimbul transferului de bunuri promise către un client, cu excepția acelor sume colectate în numele unor terțe părți (de exemplu, unele taxe de vânzare). Acestea includ sume fixe, după cum s-a convenit între părți. Atât condițiile contractului, cât și practicile comerciale obișnuite ale entității trebuie luate în considerare pentru a determina prețul tranzacției. Contractele menționează distinct prețul pentru fiecare echipament livrat. Se presupune, de asemenea, că bunurile vor fi transferate către client conform promisiunii în conformitate cu contractul de vânzare.

IFRS 15 presupune ca prețul tranzacției să fie alocat fiecărei obligații de executare identificate în contract pe baza relativă a prețului de vânzare independent. Nu există dificultăți în alocarea prețului, deoarece acestea sunt în mod clar atribuibile și negociate la încheierea contractului.

Pentru contractele cu pret fix, Societatea recunoaște veniturile pe măsura realizării producției, evaluând stadiul de finalizare al proiectelor. Societatea transferă controlul asupra unui bun sau a unui serviciu în timp și, prin urmare, îndeplinește o obligație de execuție și recunoaște veniturile în timp, deoarece execuția Societății creează sau îmbunătățește un activ pe care îl controlează clientul, pe măsura ce activul este creat sau îmbunătățit. Stadiul de finalizare este determinat, utilizând metoda pe baza de input, în funcție de costurile contractuale efectuate până la sfârșitul perioadei de raportare, sub forma de procent din costul total estimat pentru fiecare contract.

În cazul în care rezultatul unui contract nu poate fi estimat în mod fiabil, veniturile contractului sunt recunoscute doar în linie cu costurile contractului care sunt probabil să fie recuperabile. Atunci când rezultatul unui contract de servicii poate fi estimat în mod fiabil și este probabil ca respectivul contract să fie profitabil, profitul prevăzut este înregistrat proporțional cu gradul de execuție pe parcursul duratei contractului. În cazul în care este probabil ca totalul costurilor contractului să depășească veniturile totale ale contractului, pierderea estimată este înregistrată drept cheltuială, în conformitate cu IAS 37 Provizioane, datorii contingente și active contingente

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Recunoașterea veniturilor (continuare)

Societatea prezintă ca active contractuale sumele brute datorate de clienți, aferente contractelor care se afla în curs de desfășurare, pentru care costurile suportate și profiturile recunoscute (minus pierderile recunoscute) depășesc valoarea totală facturată din contractul respectiv. În cazul în care facturile emise depășesc costurile suportate plus profiturile recunoscute (mai puțin pierderile recunoscute), sumele brute datorate clienților sunt prezentate ca datorii aferente contractelor.

b. Venituri din serviciile de reparații la motoarele și ansamblelor mecanice pentru avioane și elicoptere – entitatea oferă servicii de reparații la turbinele vândute Ministerului Apărării

Veniturile sunt înregistrate pe baza unui contract aprobat între părți, părțile fiind angajate să își îndeplinească obligațiile respective. Drepturile și condițiile de plată ale fiecărei părți pot fi ușor identificate. Termenele de plată sunt de la 10 zile după livrarea bunurilor. Contractele au substanță comercială și este probabil că entitatea va colecta contravaloarea contravaloarea la care are dreptul în schimbul bunurilor sau serviciilor transferate clientului.

Obligațiile de execuție se referă la obligații de execuție distincte reprezentate de reparații aferente motoarelor pentru aeronave și elicoptere satisfăcute pe măsura ce se presetează serviciile.

Prețul tranzacției este suma contraprestației la care o entitate se așteaptă să aibă dreptul în schimbul prestării serviciilor de reparații. Acesta include sume fixe, după cum s-a convenit între părți. Atât condițiile contractului, cât și practicile comerciale obișnuite ale entității trebuie luate în considerare pentru a determina prețul tranzacției. Contractele menționează distinct prețul pentru fiecare reparație. Se presupune, de asemenea, că bunurile vor fi transferate către client conform promisiunii în conformitate cu contractul de vânzare.

IFRS 15 presupune ca prețul tranzacției să fie alocat fiecărei obligații de executare identificate în contract pe baza relativă a prețului de vânzare independent. Nu există dificultăți în alocarea prețului, deoarece acestea sunt în mod clar atribuibile și negociate la încheierea contractului.

Pentru contractele cu pret fix, Societatea recunoaște veniturile pe măsura prestării serviciilor, evaluând stadiul de finalizare al proiectelor. Societatea transferă controlul asupra unui bun sau a unui serviciu în timp și, prin urmare, îndeplinește o obligație de execuție și recunoaște veniturile în timp, deoarece execuția Societății creează sau îmbunătățește un activ pe care îl controlează clientul, pe măsura ce activul este creat sau îmbunătățit. Stadiul de finalizare este determinat, utilizând metoda pe baza de intrări, în funcție de costurile contractuale efectuate până la sfârșitul perioadei de raportare, sub forma de procent din costul total estimat pentru fiecare contract.

În cazul în care rezultatul unui contract nu poate fi estimat în mod fiabil, veniturile contractului sunt recunoscute doar în linie cu costurile contractului care sunt probabil să fie recuperabile. Atunci când rezultatul unui contract de servicii poate fi estimat în mod fiabil și este probabil ca respectivul contract să fie profitabil, profitul prevăzut este înregistrat proporțional cu gradul de execuție pe parcursul duratei contractului. În cazul în care este probabil ca totalul costurilor contractului să depășească veniturile totale ale contractului, pierderea estimată este înregistrată drept cheltuielă, în conformitate cu IAS 37 Provizioane, datorii contingente și active contingente

Societatea prezintă ca active contractuale sumele brute datorate de clienți, aferente contractelor care se afla în curs de desfășurare, pentru care costurile suportate și profiturile recunoscute (minus pierderile recunoscute) depășesc valoarea totală facturată din contractul respectiv. În cazul în care facturile emise depășesc costurile suportate plus profiturile recunoscute (mai puțin pierderile recunoscute), sumele brute datorate clienților sunt prezentate ca datorii aferente contractelor.

c. Venituri din vânzarea de materiale, marfuri, produse reziduale și alte servicii prestate

Veniturile sunt înregistrate pe baza unui contract aprobat între părți, părțile fiind angajate să își îndeplinească obligațiile respective. Drepturile și condițiile de plată ale fiecărei părți pot fi ușor identificate. Termenele de plată sunt de la 10 zile după livrarea bunurilor. Contractele au substanță comercială și este probabil că entitatea va colecta contravaloarea contravaloarea la care are dreptul în schimbul bunurilor sau serviciilor transferate clientului.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Recunoașterea veniturilor (continuare)

Obligațiile de execuție se referă la obligații de execuție distincte reprezentate de vânzare de material satisfăcute la momentul livrării.

Prețul tranzacției este suma contraprestației la care o entitate se așteaptă să aibă dreptul în schimbul transferului de bunuri promise către un client, cu excepția acelor sume colectate în numele unor terțe părți (de exemplu, unele taxe de vânzare). Acestea includ sume fixe, după cum sa convenit între părți. Atât condițiile contractului, cât și practicile comerciale obișnuite ale entității trebuie luate în considerare pentru a determina prețul tranzacției. Contractele menționează distinct prețul pentru fiecare material vândut. Se presupune, de asemenea, că bunurile vor fi transferate către client conform promisiunii în conformitate cu contractul de vânzare.

IFRS 15 presupune ca prețul tranzacției să fie alocat fiecărei obligații de executare identificate în contract pe baza relativă a prețului de vânzare independent. Nu există dificultăți în alocarea prețului, deoarece acestea sunt în mod clar atribuibile și negociate la încheierea contractului. Entitatea recunoaște veniturile în conformitate cu acordurile stabilite la momentul livrării.

Pentru activitățile prestate, mai sus menționate la punctele a și b, Societatea acorda clienților săi garanții de bună execuție pentru o perioadă ce variază între 12 și 18 luni. Acestea intră în aria de aplicabilitate a IAS 37 întrucât:

- a. garanțiile conform contractului oferă clientului asigurarea că produsul va funcționa;
- b. garanțiile nu oferă servicii suplimentare decât asigurarea că bunul va funcționa conform specificațiilor convenite;
- c. clienții nu au opțiunea de a cumpăra garanția separat.

Prin urmare, aceste garanții nu reprezintă obligații de executare distincte, ci trebuie recunoscute ca și provizioane în conformitate cu IAS 37.

Creanțe comerciale

Creanțele comerciale sunt recunoscute la prețul de tranzacționare determinat în conformitate cu IFRS 15. Ulterior, acestea sunt evaluate la cost amortizat folosind metoda dobânzii efective, mai puțin provizioanele pentru pierderi. Societatea evaluează, la fiecare dată a bilanțului, cerința unor provizioane pentru deprecierea creanțelor comerciale. Atunci când se evaluează pierderea de credit preconizată (denumită în continuare „ECL”), societatea folosește informații anticipate rezonabile și acceptabile, care se bazează pe ipoteze pentru viitoarele variații ale diverștilor factori economici și modul în care acești factori se vor afecta reciproc. Probabilitatea de nerambursare constituie o dată de intrare cheie în evaluarea ECL. Probabilitatea de nerambursare este o estimare a probabilității de neplată pe un orizont de timp dat, al cărui calcul include date istorice, ipoteze și așteptări privind condițiile viitoare.

Contracte de leasing

Societatea evaluează la începutul contractului dacă un contract este sau conține o componentă de leasing. Adică, dacă contractul conferă dreptul de a controla utilizarea unui activ identificat pentru o perioadă de timp în schimbul unei contraprestații.

Societatea ca locatar

- i) Active cu drept de utilizare

Societatea recunoaște activele cu drept de utilizare la data începerii contractului de leasing (adică data la care activul suport este disponibil pentru utilizare). Activele cu drept de utilizare sunt prezentate în situația poziției financiare la valoarea justă la data reevaluării, mai puțin orice depreciere cumulată și pierderi din depreciere și ajustate pentru orice reevaluare a datoriilor de leasing. Costul inițial al activelor cu drept de utilizare include suma datoriilor de leasing recunoscute, costurile inițiale directe suportate și plățile de leasing efectuate la sau înainte de data de începere minus orice stimulente de leasing primite.

Activele cu drept de utilizare sunt amortizate liniar pe perioadă mai scurtă dintre durata contractului și durata de viață utilă estimată a activelor.

Dreptul de utilizare a activelor se referă la mașinile închiriate care sunt amortizate pe o perioadă de 3 ani, precum și echipamentelor în leasing care sunt amortizate pe o perioadă între 3-20 ani.

Activele cu drept de utilizare sunt, de asemenea, supuse deprecierei. A se consulta politicile contabile din nota 3 Deprecierea activelor nefinanciare.

PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Contracte de leasing (continuare)

ii) Datoriile de leasing

La data începerii contractului de leasing, Societatea recunoaște datoriile de leasing evaluate la valoarea actualizată a plăților de leasing care urmează să fie efectuate pe durata contractului de leasing. Plățile de leasing includ plăți fixe minus orice stimulente de leasing de primit, plăți variabile de leasing care depind de un indice sau o rată și sume care se așteaptă să fie plătite în baza garanțiilor de valoare reziduală. Plățile de leasing includ, de asemenea, prețul de exercitare a unei opțiuni de cumpărare, în mod rezonabil sigur de exercitat de către Societate și plăți de penalități pentru rezilierea contractului de leasing, dacă perioada de leasing reflectă exercitarea de către Societate a opțiunii de reziliere.

Plățile variabile de leasing care nu depind de un indice sau o rată sunt recunoscute drept cheltuieli în perioada în care are loc evenimentul sau condiția care declanșează plata.

La calcularea valorii actuale a plăților de leasing, Societatea folosește rata de împrumut incrementală la data de începere a leasingului, deoarece rata dobânzii implicite în leasing nu este ușor de determinat. După data începerii contractului, valoarea datoriilor de leasing este mărită pentru a reflecta acumularea dobânzilor și redusă cu plățile de leasing efectuate. În plus, valoarea contabilă a datoriilor de leasing este reevaluată dacă există o modificare, o modificare a perioadei de leasing, o modificare a plăților de leasing (de exemplu, modificări ale plăților viitoare rezultate dintr-o modificare a unui indice sau a ratei utilizate pentru a determina astfel de plăți de leasing) sau o modificare a evaluării unei opțiuni de cumpărare a activului suport.

iii) Contractele de leasing pe termen scurt și leasingurile de active cu valoare redusă

Societatea aplică scutirea de la recunoașterea leasingului pe termen scurt la contractele sale de leasing pe termen scurt (de exemplu, acele leasinguri care au un termen de leasing de 12 luni sau mai puțin de la data începerii și nu conțin o opțiune de cumpărare). Se aplică, de asemenea, scutirea de la recunoașterea activelor cu valoare redusă pentru leasingul de echipamente care sunt considerate a fi de valoare mică. Plățile de leasing la contractele de leasing pe termen scurt și leasingul de active cu valoare redusă sunt recunoscute drept cheltuieli pe bază liniară pe durata contractului de leasing.

Tranzacții în valută

Moneda funcțională și de prezentare

Elementele incluse în situațiile financiare sunt evaluate utilizând moneda mediului economic primar în care operează entitatea („moneda funcțională”). Situațiile financiare sunt prezentate în LEI, care este moneda funcțională a Turbomecanica SA și, de asemenea, moneda de prezentare.

Tranzacții și solduri

Tranzacțiile în valută sunt convertite în moneda funcțională utilizând cursurile de schimb la data tranzacțiilor. Câștigurile și pierderile din cursul de schimb valutar rezultate din decontarea acestor tranzacții și din conversia activelor și datoriilor monetare exprimate în valută la cursul de schimb de la sfârșitul anului sunt recunoscute în general în contul de profit și pierdere.

Câștigurile și pierderile valutare sunt prezentate în situația rezultatului global pe o bază netă în cadrul altor pierderi / (câștiguri) valutare nete.

Elementele nemonetare care sunt evaluate la valoarea justă într-o monedă străină sunt convertite utilizând cursurile de schimb la data la care a fost determinată valoarea justă. Diferențele de conversie asupra activelor și pasivelor contabilizate la valoarea justă sunt raportate ca parte a câștigului sau pierderii valorii juste.

Cursurile de schimb utilizate sunt 1 EUR = 4,9481 RON și 1 USD = 4,3707 RON, curs mediu 2021 1 EUR = 4,9204 RON.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Costurile cu împrumuturile

Împrumuturile sunt recunoscute inițial la valoarea justă, net de costurile de tranzacție suportate. Împrumuturile sunt ulterior evaluate la cost amortizat. Orice diferență între încasări (net de costurile de tranzacționare) și valoarea răscumpărării este recunoscută în contul de profit și pierdere pe perioada împrumuturilor utilizând metoda dobânzii efective. Comisiunile plătite cu crearea facilităților de împrumut sunt recunoscute drept costuri de tranzacționare aferente împrumutului, în măsura în care este probabil ca o parte sau întreaga facilitate să fie trasă. În acest caz, comisionul este amânat până când tragerea are loc. În măsura în care nu există dovezi că este probabil ca o parte din sau întreaga facilitate să fie trasă, comisionul este capitalizat ca plată în avans pentru serviciile de lichiditate și amortizat pe perioada facilității la care se referă.

Împrumuturile sunt scoase din bilanț atunci când obligația specificată în contract este îndeplinită, anulată sau expiră. Diferența dintre valoarea contabilă a unei datorii financiare care a fost stinsă sau transferată către o altă parte și contraprestația plătită, inclusiv orice active nemonetare transferate sau datorii asumate, este recunoscută în contul de profit și pierdere ca alte venituri sau costuri financiare. Împrumuturile sunt clasificate ca datorii curente, cu excepția cazului în care societatea are dreptul necondiționat de a amâna decontarea datoriei pentru cel puțin 12 luni după perioada de raportare.

Beneficiile angajaților

Pe parcursul desfășurării normale a activității, Societatea plătește statului român, în numele angajaților săi, contribuțiile pentru pensii, sanătate și somaj. Cheltuielile cu aceste plăți se înregistrează în profit sau pierdere în aceeași perioadă cu cheltuielile salariale aferente.

Totii angajații Societății sunt contribuabili ai planului de pensii al statului român.

Societatea își rasplatește angajații cu beneficii de pensionare conform contractului colectiv de muncă. Pentru acest plan de pensii determinat, costul beneficiilor este stabilit folosind metoda unitatilor de credit proiectate, iar evaluările actuariale sunt realizate la fiecare dată a bilanțului. Compania recunoaște toate câștigurile și pierderile aferente planurilor de beneficii imediat în alte venituri globale și toate cheltuielile legate de planul de beneficii în cheltuieli cu personalul în contul de profit și pierdere.

Valoarea curentă a obligațiilor de pensionare depinde de un număr de factori care sunt stabiliți actuarial folosind un număr de ipoteze. Ipotezele folosite pentru stabilirea costului net (a venitului) pentru pensii include rata de actualizare, nivelul anticipat al inflației și rata estimată de creștere a salariului. Orice schimbare a acestor ipoteze va afecta valoarea contabilă a obligațiilor de pensionare.

Societatea stabilește rata de actualizare corespunzătoare la sfârșitul fiecărui an. Aceasta este rata dobânzii care ar trebui folosită pentru a stabili valoarea prezenta a viitoarelor ieșiri de numerar estimate a fi necesare pentru decontarea obligațiilor de pensionare. La stabilirea ratei de actualizare corespunzătoare, Societatea ia în considerare ratele de dobândă dobânzii aferente obligațiilor guvernamentale de înaltă calitate care sunt exprimate în moneda în care beneficiile vor fi plătite, și care au termeni de scadență aproape egali cu termenii obligației de pensii aferente. Alta ipoteza importantă avută în vedere se bazează pe condițiile actuale ale pieței.

Beneficii pentru terminarea contractului de muncă

Beneficiile pentru terminarea contractului de muncă se pot plăti atunci când contractul de angajare este încetat de către Societate înainte de data normală de pensionare sau ori de câte ori un angajat accepta plecarea voluntară în schimbul acestor beneficii. Societatea recunoaște beneficiile pentru terminarea contractului de muncă atunci când aceasta se angajează evident fie să rezilieze contractele de muncă ale angajaților actuali conform unui plan oficial detaliat fără posibilitatea realistă de abandonare a acestuia; sau să ofere beneficii pentru terminarea contractului de muncă drept rezultat al unei oferte făcute pentru a încuraja plecarea voluntară. Beneficiile datorate la mai mult de 12 luni după perioada de raportare sunt actualizate la data de raportare.

Impozitarea

Cheltuielile cu impozitul pe profit reprezintă suma impozitelor de plată în mod curent, precum și a impozitelor pe profit amânate.

Impozitul curent

Impozitul plătibil în mod curent se bazează pe profitul impozabil realizat în decursul anului. Profitul impozabil diferă față de profitul raportat în declarația rezultatului global din cauza elementelor de venituri sau cheltuieli ce sunt impozabile sau deductibile în alți ani, precum și datorită elementelor care nu sunt niciodată impozabile sau deductibile. Datoria Societății privind impozitul pe profit curent este determinată folosind ratele de impozitare care au fost promulgate sau în mare măsură adoptate până la sfârșitul perioadei de raportare.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Impozitarea (continuare)

Impozitul amanat

Impozitul amanat se recunoaste pe baza diferentelor temporare dintre valoarea contabila a activelor si a datoriilor din situatiile financiare si baza fiscala corespunzatoare folosita in calculul profitului impozabil, datoriile privind impozitul amanat sunt in general recunoscute pentru toate diferentele temporare impozabile.

Creantele privind impozitul amanat sunt in general recunoscute pentru toate diferentele temporare deductibile in masura in care este probabil ca profiturile impozabile, fata de care creanta privind impozitul amanat se poate utiliza, vor fi disponibile. Nu se recunosc creante sau datorii privind impozitul amanat in cazul in care diferenta temporara este generata de recunoasterea initiala a fondului comercial sau de recunoasterea initiala a unui activ sau a unei datorii intr-o tranzactie care nu reprezinta o combinatie de intreprinderi si la momentul tranzactiei nu afecteaza nici profitul contabil, nici profitul impozabil (pierderea fiscala).

Valoarea contabila a activelor la care se aplica impozitul amanat este revizuita la finalul fiecărei perioade de raportare si redusa pana la limita la care nu mai este probabil ca vor fi suficiente profituri impozabile incat sa permita recuperarea integrala sau partiala a activelor.

Activele si datoriile privind impozitul amanat sunt masurate la nivelul impozitelor ce sunt presupuse a fi aplicate in perioada la care este stabilita recuperarea datoriei sau realizarea activului, bazandu-ne pe nivelul impozitelor (si al legilor fiscale) ce au intrat in vigoare sau urmeaza a intra in vigoare pana la sfarsitul perioadei de raportare. Masurarea activelor si datoriilor privind impozitul amanat reflecta consecintele in materie de impozite ce ar urma sa decurga din felul in care Societatea preconizeaza, la sfarsitul perioadei de raportare, sa recupereze sau sa deconteze valoarea contabila a activelor si datoriilor sale.

Impozitul anual curent si amanat

Impozitul curent si cel amanat sunt recunoscute in contul de profit sau pierdere cu exceptia cazului in care ele se refera la elemente ce sunt recunoscute in alte rezultate globale sau direct in capitalul propriu, caz in care impozitul curent si cel amanat sunt de asemenea recunoscute in alte venituri rezultate globale, respectiv, capitalul propriu.

Impozitul pe profit pentru anul incheiat la 31 decembrie 2021 a fost 16% (31 decembrie 2020: 16%).

Numerar și echivalente de numerar

Numerarul și echivalentele de numerar includ numerar disponibil, depozite deținute la cerere la instituții financiare, alte investiții pe termen scurt, extrem de lichide, cu scadențe inițiale de trei luni sau mai puțin, care sunt ușor convertibile în sume cunoscute de numerar și care sunt supuse unui risc nesemnificativ a modificării valorii, precum și descoperit de cont bancar. Descoperitul de cont este prezentat în cadrul împrumuturilor drept datorii pe termen scurt în situația poziției financiare.

Imobilizari corporale

Imobilizarile corporale utilizate in activitatea de productie sau pentru furnizarea de bunuri sau servicii, sau in scopuri administrative sunt prezentate in situatia pozitiei financiare la valoarea justa la data reevaluării mai puțin amortizarea si orice pierderi cumulate din depreciere acumulate ulterior. Reevalorile sunt realizate suficient de frecvent pentru a asigura ca valoarea justa a activului reevaluat nu se deosebeste semnificativ de valoarea contabila. Deprecierea acumulata la data reevaluării este eliminata cu valoarea contabila bruta a activului, iar valoarea neta a activului este inlocuita de la valoarea reevaluată acestuia.

Orice surplus din reevaluare este inregistrat la alte elemente ale rezultatului global si, astfel, creditat in rezerva din reevaluarea activelor de la capitalurile proprii, cu exceptia masurii in care acesta reia o reducere din reevaluarea aceluasi activ recunoscuta anterior in contul de profit si pierdere si, in acest caz, cresterea este recunoscuta in contul de profit si pierdere. Un deficit din reevaluare este recunoscut in contul de profit si pierdere, cu exceptia cazului in care compenseaza un surplus existent pentru acelasi activ, recunoscut in rezerva din reevaluarea activelor.

Excedentul de reevaluare este transferat in rezultatul reportat, pe masura ce activele sunt cedate / casate.

Imobilizarile corporale in curs de executie ce urmeaza a fi utilizate in productie sau administrativ sunt evaluate la cost minus orice pierderi cumulate din depreciere. Costurile includ onorariile profesionale si, pentru activele eligibile, costurile indatorarii capitalizate in conformitate cu politicile contabile ale Societatii. Astfel de active sunt clasificate la categoriile respective de imobilizari corporale atunci cand sunt terminate sau gata de utilizare pentru scopul in care au fost prevazute. Deprecierea acestor active, pe aceeasi baza ca si alte active aflate in proprietate, incepe atunci cand activele sunt disponibile pentru utilizare in maniera dorita de conducere.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Imobilizari corporale (continuare)

Duratele de amortizare utilizate pentru imobilizarile corporale sunt:

Cladiri	10-50 ani
Instalatii si echipamente tehnologice	3-20 ani
Mobilier si aparatura birotica	3-15 ani
Terenurile nu se amortizeaza.	

Amortizarea este recunoscuta pentru a aloca sistematic costul activului minus valoarea reziduala pe intreaga sa durata de viata, folosindu-se metoda liniara. Duratale de viata utila estimate, valorile reziduale si metoda de amortizare sunt revizuite la finalul fiecarei perioade de raportare, orice modificare a acestora fiind contabilizata prospectiv.

Actiunile detinute in baza unui contract de leasing sunt amortizate pe durata lor de viata utila pe aceeasi baza ca si actiunile detinute in proprietate sau pe perioada contractului de leasing daca aceasta din urma este mai scurta.

Un element de imobilizare corporala nu mai este recunoscut ca urmare a cedarii sau atunci cand nu mai sunt asteptate beneficii economice viitoare din utilizarea in continuare a activului. Orice castig sau pierdere rezultand din cedarea sau casarea unui element de imobilizare corporala este determinat ca diferenta dintre incasarile din vanzari si valoarea contabila a activului si este recunoscut in profitul sau pierderea Societatii.

Imobilizari necorporale

Imobilizari necorporale achizitionate separat

Imobilizarile necorporale cu durate de viata utila finita care sunt achizitionate separat, sunt contabilizate la cost minus orice amortizare cumulata si orice pierderi cumulate din depreciere. Amortizarea este recunoscuta liniar de-a lungul duratelor de viata utila a acestora. Durata de viata utila estimata si metoda de amortizare sunt revizuite la finalul fiecarei perioade de raportare, avand ca efect faptul ca orice modificari ale estimarilor sunt contabilizate pe baza prospectiva. Imobilizarile necorporale cu durate de viata utila nedefinite, care sunt achizitionate separat, sunt contabilizate la cost minus pierderi cumulate din depreciere.

Duratele de amortizare utilizate pentru imobilizarile necorporale sunt:

Alte imobilizări necorporale	1-10 ani
------------------------------	----------

Derecunoasterea imobilizarilor necorporale

O imobilizare necorporala este derecunoscuta la cedare sau atunci cand nu se mai preconizeaza nici un fel de beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea sa. Castigurile sau pierderile rezultate din derecunoasterea unei imobilizari necorporale, evaluate ca diferenta dintre incasarile nete din vanzare si valoarea contabila a activului, sunt recunoscute in contul de profit si pierdere atunci cand activul este derecunoscut.

Deprecierea imobilizarilor corporale si necorporale, altele decat fondul comercial

La finalul fiecarei perioade de raportare Societatea revizuieste valorile contabile ale imobilizarilor corporale si necorporale ale sale pentru a stabili daca exista vreun indiciu ca acele active s-au depreciat. Daca exista un astfel de indiciu, se estimeaza valoarea recuperabila a activului pentru a stabili marimea deprecierei (daca exista). Acolo unde nu este posibila estimarea valorii recuperabile a unui activ individual, Societatea estimeaza valoarea recuperabila a unitatii generatoare de numerar careia ii apartine activul. Acolo unde poate fi identificata o baza rezonabila si consistenta de alocare, actiunile corporative sunt, de asemenea, alocate unitatilor individuale care genereaza numerar, sau, daca nu, acestea sunt alocate celui mai mic grup de unitati generatoare de numerar pentru care poate fi identificata o baza rezonabila si consistenta de alocare.

Imobilizarile necorporale cu durate de viata utila nedefinite si imobilizarile necorporale care nu sunt inca disponibile pentru utilizare sunt testate cel putin anual pentru depreciere si ori de cate ori exista un indiciu ca activul ar putea fi depreciat.

Valoarea recuperabila reprezinta cea mai mare valoare dintre valoarea justa minus costurile generate de vanzare si valoarea sa de utilizare. La evaluarea valorii de utilizare, viitoarele fluxuri de numerar estimate sunt actualizate la valoarea lor curenta folosind o rata de actualizare determinata inaintea impozitarii care reflecta evaluarile de piata curente a valorii-timp a banilor si riscurile specifice activului pentru care estimarile aferente fluxurilor de numerar viitoare nu au fost ajustate.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Daca valoarea recuperabila a unui activ (sau unitati generatoare de numerar) este estimata a fi mai mica decat valoarea sa contabila, valoarea contabila a activului (sau a unitatii generatoare de numerar) este redusa la nivelul valorii recuperabile. Deprecierea este recunoscuta imediat in profit sau pierdere, daca activul relevant nu este contabilizat la o valoare reevaluată, caz in care depreciera este tratata ca reducere a reevaluării.

Acolo unde depreciera se reverseaza, valoarea contabila a activului (sau a unitatii generatoare de numerar) este majorata la nivelul noii estimari a valorii sale recuperabile, dar astfel incat valoare contabila crescuta sa nu depaseasca valoarea contabila care ar fi fost stabilita daca nu ar fi fost recunoscuta depreciera pentru activ (unitatea generatoare de numerar) in anii precedenti. O reversare a unei deprecieri este recunoscuta imediat in profit sau pierdere, exceptand situatia in care activul este contabilizat la valoarea reevaluată, caz in care reversarea deprecierii este tratata ca majorare a reevaluării.

Stocuri

Stocurile, care includ materii prime, produse finite, semifabricate, productia in curs de executie, sunt evaluate la valoarea cea mai mica dintre cost si valoarea realizabila neta.

Costul stocurilor cuprinde toate costurile aferente achizitiei si prelucrării, precum si alte costuri suportate pentru a aduce stocurile in forma si in locul in care se gasesc. Costul produselor finite si a productiei in curs de executie cuprinde cheltuielile directe aferente productiei, si anume: materiale directe, energie consumata, manopera directa si alte cheltuieli directe de productie, precum si cota cheltuielilor indirecte de productie alocata in mod rational ca fiind legata de fabricatia acestora.

Costurile stocurilor de materii prime sunt stabilite prin metoda costului mediu ponderat. Valoarea realizabila neta reprezinta pretul de vanzare estimat pe parcursul desfasurării normale a activitatii, minus costurile estimate pentru finalizare si costurile estimate necesare efectuării vânzării.

Provizioane

Provizioanele sunt recunoscute atunci cand Societatea are o obligatie actuala (legala sau implicita) ca rezultat al unui eveniment trecut, este probabil ca pentru decontarea obligatiei sa fie necesara o iesie de resurse incorporand beneficii economice si se poate face o estimare fiabila a valorii obligatiei.

Valoarea recunoscuta ca provizion este cea mai buna estimare a contravalorii necesare pentru decontarea obligatiei actuale la finalul perioadei de raportare, luand in considerare riscurile si incertitudinile din jurul obligatiei. Atunci cand un provizion este masurat folosind fluxurile de numerar estimate pentru a deconta obligatia actuala, valoarea contabila a acestuia este valoarea actuala a acelor fluxuri de numerar (daca efectul valorii-timp a banilor este semnificativ).

Atunci cand se asteapta ca unele sau toate beneficiile economice necesare pentru a deconta un provizion sa fie recuperate de la terti, creanta este recunoscuta ca activ daca este aproape sigur ca rambursarea va fi primita si ca valoarea creantei poate fi evaluata in mod fiabil.

Contracte cu titlu oneros

Obligatiile actuale generate conform contractelor cu titlu oneros sunt recunoscute si evaluate ca provizioane. Se considera ca un contract oneros exista acolo unde Societatea are un contract conform caruia costurile inevitabile pentru indeplinirea obligatiilor contractuale depasesc beneficiile economice estimate a fi generate de contract.

Restructurari

Un provizion de restructurare este recunoscut atunci cand Societatea a dezvoltat un plan oficial detaliat pentru restructurare si a generat o asteptare justificata celor afectati ca restructurarea va fi realizata prin demararea implementării respectivului plan de restructurare sau prin comunicarea principalelor caracteristici ale acestuia celor care vor fi afectati de procesul de restructurare. Masurarea unui provizion de restructurare include doar cheltuielile directe generate de restructurare, care sunt acele valori care sunt obligatoriu generate de restructurare si nu sunt asociate cu activitatile in curs de desfasurare ale Societatii.

Garantii

Provizioanele pentru costurile estimate ale obligatiilor de garantie conform legislatiei locale a vânzării bunurilor sunt recunoscute la data vânzării produselor relevante, la cea mai buna estimare facuta de directori in ceea ce priveste cheltuielile necesare pentru a deconta obligatia Societatii.

PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Datorii comerciale și de altă natură

Aceste sume reprezintă datorii pentru bunuri și servicii furnizate Societății înainte de sfârșitul exercițiului financiar care sunt neachitate. Sumele nu sunt garantate și sunt de obicei plătite în termen de 30 de zile de la recunoaștere. Datoriile comerciale și de altă natură sunt prezentate ca datorii pe termen scurt, cu excepția cazului în care plata nu este datorată în termen de 12 luni de la perioada de raportare. Ele sunt recunoscute inițial la valoarea justă și ulterior evaluate la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective. În această categorie sunt incluse și datoriile necomerciale precum TVA și contribuțiile sociale recunoscute la cea mai bună estimare a cheltuielilor necesare pentru decontarea obligației actuale la sfârșitul perioadei de raportare.

Active și datorii financiare

Activele financiare și creanțele financiare sunt recunoscute atunci când Societatea devine parte în prevederile contractuale ale instrumentului.

Active financiare

Recunoașterea și evaluarea inițială

Activele financiare sunt clasificate, la recunoașterea inițială, ca fiind evaluate ulterior la costul amortizat, valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (OCI) și la valoarea justă prin contul de profit și pierdere.

Clasificarea activelor financiare la recunoașterea inițială depinde de caracteristicile contractuale ale fluxului de numerar al activului financiar și de modelul de afaceri al entității pentru gestionarea acestora. Cu excepția creanțelor comerciale care nu conțin o componentă de finanțare semnificativă sau pentru care societatea a aplicat avantajul practic, societatea evaluează inițial un activ financiar la valoarea sa justă plus, în cazul unui activ financiar care nu este la valoarea justă prin contul de profit și pierdere, costurile de tranzacționare. Creanțele comerciale care nu conțin o componentă de finanțare semnificativă sau pentru care societatea a aplicat avantajul practic sunt evaluate la prețul de tranzacționare.

Pentru ca un activ financiar să fie clasificat și evaluat la costul amortizat sau la valoarea justă prin OCI, acesta trebuie să dea naștere la fluxuri de numerar care sunt „exclusiv plăți de principal și dobânzi (SPPI)” din suma principală restantă. Această evaluare este denumită testul SPPI și se efectuează la nivel de instrument. Activele financiare cu fluxuri de numerar care nu sunt SPPI sunt clasificate și evaluate la valoarea justă prin contul de profit și pierdere, indiferent de modelul de afaceri.

Modelul de afaceri al societății pentru gestionarea activelor financiare se referă la modul în care își gestionează activele financiare pentru a genera fluxuri de numerar. Modelul de afaceri stabilește dacă vor rezulta fluxuri de numerar din colectarea fluxurilor de numerar contractuale, vânzarea activelor financiare sau ambele. Activele financiare clasificate și evaluate la cost amortizat sunt deținute în cadrul unui model de afaceri cu scopul de a deține active financiare pentru a încasa fluxuri de numerar contractuale, în timp ce activele financiare clasificate și evaluate la valoarea justă prin OCI sunt deținute în cadrul unui model de afaceri cu obiectivul de a deține pentru colectarea fluxurilor de numerar contractuale și de a vinde.

Evaluarea ulterioară

În scopul evaluării ulterioare, activele financiare sunt clasificate în patru categorii:

1. Active financiare la cost amortizat
2. Active financiare la valoarea justă prin OCI cu reciclarea câștigurilor și pierderilor acumulate (instrumente de datorie)
3. Active financiare desemnate la valoarea justă prin OCI fără reciclarea câștigurilor și pierderilor acumulate la derecunoaștere (instrumente de capitaluri proprii)
4. Active financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere

Active financiare la cost amortizat (instrumente de datorie)

Activele financiare la cost amortizat sunt ulterior evaluate utilizând metoda dobânzii efective (EIR) și sunt supuse deprecierii. Câștigurile și pierderile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când activul este derecunoscut, modificat sau depreciat. Metoda dobânzii efective este o metodă de calcul al costului amortizat al unui instrument financiar și de alocare a dobânzii pe perioada relevantă.

Activele financiare ale Societății la cost amortizat includ creanțele comerciale, alte creanțe și active contractuale.

Societatea nu deține active financiare la valoarea justă prin OCI sau contul de profit și pierdere.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii financiare (continuare)

Active financiare (continuare)

Derecunoaștere

Activele financiare sunt derecunoscute atunci când drepturile de a primi fluxuri de numerar din activele financiare au expirat sau au fost transferate și Societatea a transferat în mod substanțial toate riscurile și beneficiile asupra proprietății.

Depreciere

Societatea recunoaște un provizion pentru pierderile de credit preconizate (ECL) pentru toate instrumentele de datorie care nu sunt deținute la valoarea justă prin contul de profit și pierdere. ECL se bazează pe diferența dintre fluxurile de numerar contractuale datorate în conformitate cu contractul și toate fluxurile de numerar pe care Societatea se așteaptă să le primească, actualizate la o aproximare a ratei dobânzii efective inițiale.

Pentru creanțele comerciale și activele contractuale, Societatea aplică o abordare simplificată în calcularea ECL. Prin urmare, Societatea nu urmărește modificările riscului de credit, ci recunoaște un provizion de pierdere bazat pe ECL pe întreaga durată de viață la fiecare dată de raportare.

Societatea a efectuat o evaluare la sfârșitul anului și nu există nicio diferență semnificativă în aplicarea modelului ECL și a politicii contabile actuale prin permiterea creanțelor mai vechi de 270 de zile. Clienții societății activează în companii de stat din sectorul public, astfel că există un risc de nerambursare scăzut și, de asemenea, încasarea medie este de 22 de zile.

Creșterea semnificativă a riscului de credit

În evaluarea dacă riscul de credit al unui instrument financiar a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială, Societatea compară riscul de apariție a unui caz de nerambursare a instrumentului financiar la data raportării cu riscul apariției unui caz de nerambursare a instrumentului financiar la data recunoașterii inițiale. În efectuarea acestei evaluări, Societatea ia în considerare atât informațiile cantitative, cât și calitative, care sunt rezonabile și acceptabile, inclusiv experiența istorică și informațiile anticipative care sunt disponibile fără costuri sau eforturi nejustificate. Informațiile anticipative luate în considerare includ perspectivele viitoare ale industriilor în care își desfășoară activitatea debitorii societății, obținute din rapoarte ale experților economici, de la analiști financiari, organisme guvernamentale, grupuri de reflecție relevante și alte organizații similare, precum și luarea în considerare a diverselor surse externe de informații economice prezente și previzionate care se referă la operațiunile de bază ale societății.

Creșterea semnificativă a riscului de credit

În special, se iau în considerare următoarele informații atunci când se evaluează dacă riscul de credit a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială:

- o deteriorare semnificativă reală sau preconizată a ratingului de credit extern (dacă este disponibil) sau intern al instrumentului financiar;
- deteriorarea semnificativă a indicatorilor pieței externe ai riscului de credit pentru un anumit instrument financiar
- modificări negative existente sau prognozate în condițiile comerciale, financiare sau economice care se așteaptă să provoace o scădere semnificativă a capacității debitorului de a-și îndeplini obligațiile;
- o deteriorare semnificativă reală sau preconizată a rezultatelor operaționale ale debitorului;
- creșteri semnificative ale riscului de credit aferent altor instrumente financiare ale aceluiași debitor; și
- o schimbare negativă reală sau preconizată în mediul de reglementare, economic sau tehnologic al debitorului care are ca rezultat o scădere semnificativă a capacității debitorului de a-și îndeplini obligațiile.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii financiare (continuare)

Active financiare (continuare)

Indiferent de rezultatul evaluării de mai sus, Societatea considera că riscul de credit este redus deoarece cea mai mare parte a soldului de creanțe al societății constă din doi clienți principali care sunt deținuți de stat, perioada medie de încasare este de 20 de zile, deci este limitat riscul pierderilor semnificative din credite.

În ciuda celor de mai sus, Societatea presupune că riscul de credit al unui instrument financiar nu a crescut semnificativ de la recunoașterea inițială dacă se stabilește că instrumentul financiar are un risc de credit scăzut la data raportării. Se constată că un instrument financiar are un risc de credit redus dacă:

1. instrumentul financiar are un risc redus de nerambursare;
2. debitorul are o capacitate puternică de a-și îndeplini obligațiile contractuale privind fluxul de numerar pe termen scurt; și
3. modificările nefavorabile ale condițiilor economice și de afaceri pe termen mai lung pot, dar nu neapărat, reduce capacitatea debitorului de a-și îndeplini obligațiile contractuale privind fluxurile de numerar.

Societatea consideră că un activ financiar are un risc de credit scăzut atunci când activul are un rating de credit extern de grad de investiție în conformitate cu definiția înțeleasă la nivel global, sau dacă un rating extern nu este disponibil, activul are un rating intern de „performanță”. Performanța înseamnă că contrapartida are o poziție financiară puternică și nu există sume scadente.

Pentru contractele de garanție financiară, data la care Societatea devine parte la angajamentul irevocabil este considerată a fi data recunoașterii inițiale în scopul evaluării instrumentului financiar pentru depreciere. Atunci când evaluează dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit de la recunoașterea inițială a unui contract de garanție financiară, Societatea ia în considerare modificările riscului ca debitorul specificat să nu mai respecte contractul.

Societatea nu are contracte de garanție financiară.

Societatea monitorizează în mod regulat eficiența criteriilor utilizate pentru a identifica dacă a existat o creștere semnificativă a riscului de credit și le revizuieste, după caz, pentru a se asigura că criteriile pot identifica o creștere semnificativă a riscului de credit înainte ca suma să devină scadentă.

Definiția nerambursării

Societatea consideră următoarele ca fiind un eveniment de nerambursare în scopuri de gestionare internă a riscului de credit, deoarece experiența istorică indică faptul că activele financiare care îndeplinesc oricare dintre următoarele criterii nu sunt, în general, recuperabile:

- atunci când există o încălcare a legilor financiare de către debitor; sau
- informațiile dezvoltate intern sau obținute din surse externe indică faptul că este puțin probabil ca debitorul să își plătească în totalitate creditorii, inclusiv Societatea (fără a lua în considerare garanțiile deținute de Societate).

Indiferent de analiza de mai sus, Societatea consideră că există o probabilitate limitată de nerambursare pentru clienții existenți, întrucât, după cum s-a menționat mai sus, există o concentrație ridicată de doi clienți de stat, numărul mediu de zile de încasare este de 22 de zile, nu au existat cazuri de nerambursare în ultimii ani și sunt puține șanse să apară, deoarece clienții sunt deținuți de stat și acționează în industria de apărare.

PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii financiare (continuare)

Active financiare (continuare)

Active financiare depreciate ca urmare a riscului de credit

Un activ financiar este depreciat ca urmare a riscului de credit atunci când au avut loc unul sau mai multe evenimente care au un impact negativ asupra fluxurilor de numerar viitoare estimate ale acelui activ financiar. Dovezi că un activ financiar este depreciat ca urmare a riscului de credit includ date observabile despre următoarele evenimente:

- a. dificultăți financiare semnificative ale emitentului sau ale împrumutatului;
- b. o încălcare a contractului, cum ar fi o nerambursare sau un eveniment restant;
- c. creditorul împrumutatului, din motive economice sau contractuale legate de dificultatea financiară a împrumutatului, a acordat împrumutatului o concesiune pe care creditorul nu ar lua-o altfel în considerare;
- d. devine probabil ca împrumutatul să intre în faliment sau într-o altă formă de reorganizare financiară; sau
- e. dispariția unei piețe active pentru acel activ financiar din cauza dificultăților financiare.

Politica de derecunoaștere

Societatea anulează un activ financiar atunci când există informații care indică faptul că debitorul se află într-o dificultate financiară severă și nu există o perspectivă realistă de recuperare, de exemplu, atunci când debitorul a fost pus în lichidare sau a intrat în procedura falimentului sau în cazul creanțelor comerciale, atunci când sumele sunt scadente de peste trei ani, oricare dintre acestea apare mai devreme. Activele financiare anulate pot fi supuse în continuare activităților de executare în conformitate cu procedurile de recuperare ale Societății, în funcție de opinia consultanților juridici, dacă este cazul. Orice recuperări efectuate sunt recunoscute în contul de profit și pierdere în cadrul liniei Alte câștiguri sau pierderi.

Evaluarea și recunoașterea pierderilor de credit preconizate

Evaluarea pierderilor de credit preconizate este o funcție a probabilității de nerambursare, a pierderii în caz de nerambursare (adică a mărimii pierderii dacă există o nerambursare) și a expunerii la riscul de nerambursare. Evaluarea probabilității de nerambursare și a pierderii în caz de nerambursare se bazează pe date istorice ajustate prin informații anticipative, așa cum este descris mai sus. În ceea ce privește expunerea la riscul de nerambursare, pentru activele financiare, aceasta este reprezentată de valoarea contabilă brută a activelor la data raportării; pentru contractele de garanție financiară, expunerea include suma trasă la data raportării, împreună cu orice alte sume suplimentare așteptate a fi trasate în viitor până la data implicită determinată pe baza tendinței istorice, înțelegerea societății cu privire la nevoile specifice de finanțare viitoare ale debitorilor și alte informații relevante anticipative.

Pentru activele financiare, pierderea de credit preconizată este estimată ca diferența dintre toate fluxurile de numerar contractuale care sunt datorate Societății în conformitate cu contractul și toate fluxurile de numerar pe care Societatea se așteaptă să le primească, actualizate la rata efectivă inițială a dobânzii. Pentru o creanță de leasing, fluxurile de numerar utilizate pentru determinarea pierderilor de credit preconizate sunt în concordanță cu fluxurile de numerar utilizate la evaluarea creanței de leasing în conformitate cu IFRS 16.

Pentru un contract de garanție financiară, deoarece Societatea este obligată să efectueze plăți numai în caz de nerambursare a debitorului în conformitate cu condițiile instrumentului garantat, provizionul pentru pierderea preconizată reprezintă plățile așteptate da rambursat titularului pentru o pierdere de credit pe care o suportă minus sumele pe care Societatea se așteaptă să le primească de la titular, debitor sau orice altă parte.

Dacă Societatea a evaluat provizionul pentru pierderi pentru un instrument financiar la o valoare egală cu ECL pe întreaga durată de viață în perioada de raportare anterioară, dar determină la data curentă de raportare că nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru ECL pe întreaga durată de viață, Societatea evaluează provizionul pentru pierderi la o sumă egală cu ECL pe o perioadă de 12 luni la data de raportare curentă, cu excepția activelor pentru care a fost utilizată abordarea simplificată.

PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii financiare (continuare)

Active financiare (continuare)

Evaluarea și recunoașterea pierderilor de credit preconizate (continuare)

Societatea recunoaște un câștig sau o pierdere din depreciere în contul de profit și pierdere pentru toate instrumentele financiare cu o ajustare corespunzătoare a valorii contabile a acestora printr-un cont de provizioane pentru pierderi, cu excepția investițiilor în instrumente de datorie care sunt evaluate la FVTOCI, pentru care provizioanele pentru pierderi sunt recunoscute în alte elemente ale rezultatului global și acumulate în rezerva de reevaluare a investiției, și nu reduce valoarea contabilă a activului financiar în situația poziției financiare.

Derecunoașterea activelor financiare

Societatea derecunoaște un activ financiar numai atunci când expiră drepturile contractuale asupra fluxurilor de numerar din activ sau când transferă activul financiar și, în mod substanțial, toate riscurile și beneficiile asupra proprietății activului către o altă entitate. În cazul în care Societatea nu transferă și nu reține în mod substanțial toate riscurile și beneficiile proprietății și continuă să controleze activul transferat, Societatea recunoaște interesul reținut în activ și o datorie asociată pentru sumele pe care ar trebui să le achite. Dacă Societatea reține în mod substanțial toate riscurile și beneficiile aferente dreptului de proprietate asupra unui activ financiar transferat, Societatea continuă să recunoască activul financiar și, de asemenea, recunoaște un împrumut garantat pentru încasările primite.

La derecunoașterea unui activ financiar evaluat la costul amortizat, diferența dintre valoarea contabilă a activului și suma contraprestației primite și a creanței este recunoscută în contul de profit și pierdere. În plus, la derecunoașterea unei investiții într-un instrument de datorie clasificat la FVTOCI, câștigul sau pierderea acumulată anterior în rezerva de reevaluare a investițiilor este reclasificată în contul de profit și pierdere. În schimb, la derecunoașterea unei investiții într-un instrument de capitaluri proprii pe care Societatea a ales-o la recunoașterea inițială pentru evaluarea la FVTOCI, câștigul sau pierderea acumulată anterior în rezerva de reevaluare a investițiilor nu este reclasificată în contul de profit și pierdere, ci este transferată în venituri reportate.

Datorii financiare

Recunoașterea și evaluarea inițială

Datoriile financiare sunt clasificate, la recunoașterea inițială, drept datorii financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere, credite și împrumuturi, datorii sau instrumente derivate desemnate ca instrumente de acoperire într-un mecanism de acoperire împotriva riscurilor eficient, după caz.

Toate datoriile financiare sunt recunoscute inițial la valoarea justă și, în cazul creditelor și împrumuturilor și datoriilor, net de costurile de tranzacționare direct atribuibile.

Datoriile financiare ale Societății includ plăți comerciale și alte datorii și credite și împrumuturi, inclusiv împrumuturi bancare pe termen scurt și împrumuturi de la acționari, și datorii aferente contractelor de leasing.

Evaluarea ulterioară

În scopul evaluării ulterioare, datoriile financiare sunt clasificate în două categorii:

- datorii financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere
- datorii financiare la cost amortizat (credite și împrumuturi)

Datorii financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere

Datoriile financiare la valoarea justă prin contul de profit și pierdere includ datoriile financiare deținute pentru tranzacționare și datoriile financiare desemnate la recunoașterea inițială la valoarea justă prin contul de profit și pierdere. Datoriile financiare sunt clasificate drept deținute pentru tranzacționare dacă sunt realizate în scopul răscumpărării pe termen scurt. Această categorie include, de asemenea, instrumentele financiare derivate încheiate de societatea, care nu sunt desemnate ca instrumente de acoperire în relații de acoperire, astfel cum sunt definite în IFRS 9, Instrumente financiare. Instrumentele derivate încorporate separate sunt, de asemenea, clasificate ca deținute pentru tranzacționare, cu excepția cazului în care sunt

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii financiare (continuare)

Active financiare (continuare)

desemnate ca instrumente de acoperire eficiente. Câștigurile sau pierderile din datoriile deținute pentru tranzacționare sunt recunoscute în situația veniturilor și cheltuielilor. Datoriile financiare desemnate la recunoașterea inițială la valoarea justă prin contul de profit și pierdere sunt desemnate la data inițială a recunoașterii și numai dacă sunt îndeplinite criteriile din IFRS 9, Instrumente financiare.

Societatea nu a desemnat nicio datorie financiară la valoarea justă prin contul de profit și pierdere.

Datorii financiare la cost amortizat (credite și împrumuturi)

Aceasta este categoria cea mai relevantă pentru societate. După recunoașterea inițială, creditele și împrumuturile cu dobândă sunt ulterior evaluate la cost amortizat utilizând metoda ratei dobânzii efective (EIR). Câștigurile și pierderile sunt recunoscute în contul de profit și pierdere atunci când datoriile sunt derecunoscute, precum și prin procesul de amortizare EIR. Costul amortizat se calculează luând în considerare orice reducere sau primă la achiziție, și comisioane sau costuri care fac parte integrantă din EIR. Amortizarea EIR este inclusă drept costuri financiare în situația rezultatului global. Această categorie se aplică, în general, creditelor și împrumuturilor cu dobândă.

Derecunoaștere

O datorie financiară este derecunoscută atunci când obligația aferentă este achitată sau anulată sau expiră. Atunci când o datorie financiară existentă este înlocuită de una de la același creditor în condiții substanțial diferite sau condițiile unei datorii existente sunt modificate în mod substanțial, un astfel de schimb sau modificare este tratat ca derecunoașterea datoriei inițiale și recunoașterea unei noi datorii. Diferența dintre valorile contabile respective este recunoscută în situația veniturilor și cheltuielilor.

Raportarea pe segmente

Un segment este o parte a Societății care se implica în segmente de activitate din care poate obține venituri și înregistra cheltuieli (inclusiv venituri și cheltuieli corespunzătoare tranzacțiilor cu alte părți ale aceleiași entități), ale cărei rezultate operationale sunt urmărite în mod regulat de către conducerea Societății pentru a lua decizii referitoare la resursele ce urmează să fie alocate segmentului și a evalua performanțele acestuia și pentru care sunt disponibile informații financiare distinctive. Informațiile despre segment sunt prezentate cu privire la segmentele de activitate ale companiei și sunt stabilite pe baza structurii de conducere și raportare internă a Societății.

Stabilirea preturilor de decontare între segmente se face pe baze obiective.

Rezultatele, activele și datoriile aferente unui segment includ elemente ce pot fi alocate direct unui segment, precum și elemente ce pot fi alocate pe o bază rezonabilă.

Cheltuielile de capital aferente unui segment reprezintă totalul costurilor înregistrate pe parcursul perioadei pentru achiziția imobilizărilor corporale și necorporale.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Active și datorii contingente

O datorie contingentă este:

- o posibilă obligație care decurge din evenimente anterioare și a cărei existență va fi confirmată doar de apariția sau neapariția unui sau mai multor evenimente viitoare incerte care nu intră în totalitate sub controlul Societății; sau
- o obligație prezentă care rezultă din evenimente trecute care nu este recunoscută deoarece:
 - a. nu este probabil ca o ieșire de resurse care încorporează beneficii economice să fie necesară pentru decontarea obligației; sau
 - b. valoarea obligației nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare ale societății, dar sunt prezentate cu excepția cazului în care posibilitatea unei ieșiri de resurse care înglobează beneficii economice este redusă.

Un activ contingent este un activ posibil care rezultă din evenimente anterioare și a cărei existență va fi confirmată numai de apariția sau neapariția unui sau mai multor evenimente viitoare incerte care nu se află în totalitate sub controlul Societății.

Un activ contingent nu este recunoscut în situațiile financiare ale societății, dar este prezentat atunci când este probabilă o intrare de beneficii economice.

Evenimente ulterioare

Evenimentele care au loc după data de raportare, respectiv 31 decembrie 2021, care oferă informații suplimentare despre condițiile predominante la data raportării (evenimente care necesită ajustări) sunt reflectate în situațiile financiare. Evenimentele care au loc după data raportării care oferă informații despre evenimentele care au avut loc după data raportării (evenimente care nu necesită ajustări), atunci când sunt semnificative, sunt prezentate în notele la situațiile financiare.

Rationamente, estimări și ipoteze contabile semnificative

În vederea întocmirii situațiilor financiare ale Societății conducerea acestora trebuie să utilizeze rationamente, estimări și care influențează valoarea raportată ale veniturilor, cheltuielilor, activelor și datoriilor precum și valoarea sumelor raportate în notele la situațiile financiare și prezentarea datoriilor contingente. Incertitudinea aferentă acestor ipoteze și estimări poate duce la ajustări semnificative ale valorii contabile a activelor și datoriilor în perioadele viitoare.

Alte informații privind expunerea Grupului la riscuri și incertitudini sunt incluse în:

- Politicile de gestionare a riscurilor (Nota 25);
- Informații privind analizele de sensibilitate (Nota 25).

Următoarele sunt rationamentele critice pe care conducerea le-a făcut în procesul de aplicare a politicilor contabile ale Societății și care au un efect semnificativ asupra valorilor contabile recunoscute din situațiile financiare.

i) Recunoașterea veniturilor aferente contractelor

După cum este prezentat mai sus, la secțiunea *Recunoașterea veniturilor* IFRS 15 a introdus un model cuprinzător pentru recunoașterea și măsurarea veniturilor, care necesită efectuarea de rationamente critice, precum și estimări semnificative. Rationamentele critice efectuate de către conducerea Societății sunt

- pe de o parte, legate de determinarea modalității de recunoaștere a veniturilor pentru activitățile desfășurate.

În urma unor analize cuprinzătoare Societatea a determinat că veniturile aferente principalelor activități constând în fabricarea și serviciile de reparații ale motoarelor și ansamblor mecanice se recunosc pe măsura prestării obligațiilor asumate, pentru celelalte activități recunoașterea fiind efectuată la momentul livrării obligației. Rationamentul aplicat este prezentat la secțiunea *Recunoașterea veniturilor* IFRS 15. De asemenea, ca parte a acestei analize, conducerea Societății a determinat că utilizarea metodei pe baza de intrări în determinarea gradului de satisfacere a obligațiilor asumate este adecvată, având în vedere specificul activităților desfășurate.

- pe de altă parte, legate de identificarea contractelor care îndeplinesc criteriile de recunoaștere ale standardului IFRS 15.

Atfel, în baza analizei efectuate, s-a stabilit ca protocoale de colaborare și contractele cadru încheiate cu principalii clienți, nu îndeplinesc, ele însele, privite individual, criteriile și definițiile unui contract conform IFRS 15, ci numai împreună cu alte înțelegeri subsecvente. Societatea a analizat de asemenea, tratamentul contabil aplicat activităților desfășurate în anticiparea unor contracte viitoare și a costurilor efectuate cu fabricarea sau reparația ansamblor mecanice până la

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Rationamente, estimari si ipoteze contabile semnificative (continuare)

momentul cand intelegerea contractuale intrunesc criteriile stabilite de IFRS 15. In baza acestei analize, s-a determinat ca, aceste costuri intra in sfera de aplicare a standardului IAS 2 *Stocuri*, si prin urmare costurile eligibile mentionate la sectiunea Stocuri sunt capitalizate in productia in curs pana la momentul inceperii contractului. La momentul inceperii contractului, aceste costuri sunt recunoscute la venituri pe o baza cumulativa, reflectand astfel munca deja efectuata.

In cele ce urmeaza sunt descrise estimarile si ipotezele semnificative privind evenimente viitoare si alte surse de incertitudine existente la data raportarii, care prezinta un risc major de a conduce la ajustari semnificative ale valorii contabile a activelor sau datoriilor in cursul anului financiar viitor. Societatea isi fondeaza estimarile si ipotezele pe parametrii disponibili la data intocmirii situatiilor financiare. Cu toate acestea circumstantele si ipotezele existente in legatura cu perioadele viitoare pot suferi modificari in contextul schimbarilor conditiilor de piata sau al altor factori care nu sunt in controlul Societatii. Astfel de modificari sunt reflectate in ipoteze pe masura ce acestea apar. Estimările si ipotezele de baza sunt revizuite permanent. Revizuirile estimarilor contabile sunt recunoscute prospectiv.

In procesul de aplicare a politicilor contabile ale Societatii, conducerea a folosit urmatoarele estimari si ipoteze semnificative:

- i) Recunoastrea veniturilor - gradul de indeplinire a obligatiilor asumate in contractele cu clientii

Societatea recunoaste veniturile din fabricatie si servicii de reparatii in functie de gradul de indeplinire a obligatiilor asumate prin contractele individuale. Gradul de indeplinire a obligatiilor asumate este determinat prin raportarea costului realizate pana la finalul perioadei de raportare pe fiecare obligatie de executie individuala la costul total estimat al proiectului. Estimarea conducerii in ceea ce priveste costurile totale bugetate se bazeaza, in principal, pe ante-calculule efectuate de departamentul tehnic la inceputul proiectului si revizuite ulterior, dupa caz, la aparitia unor modificari semnificative indicate de managerii de proiect. Avand in vedere natura activitatilor desfasurate, data la care incepe activitatea contractuala si data la care activitatea este finalizata se incadreaza, de regula, in perioade contabile diferite.

Incepand cu 2021, Societatea analizeaza si revizuieste in mod periodic estimarea veniturilor si a costurilor contractuale, deopotriwa, in calculul intocmit pentru fiecare contract individual, pe masura ce progreseaza contractul. In 2021, Societatea a recunoscut la venituri 3.644.565 RON in corespondenta cu activele contractuale, reprezentand marja neta aferenta contractelor in curs la 31 decembrie 2021, calculate pe baza gradului de indeplinire a obligatiilor asumate determinat, precum si provizioane pentru contracte oneroase in suma de 676.153 RON. In anii anteriori, activele contractuale au fost recunoscute doar a nivelul costurilor realizate.

- ii) Durata de viata a activelor imobilizate corporale si necorporale

Societatea revizuieste durata de viata estimata a activelor imobilizate corporale si necorporale la sfarsitul fiecarei perioade anuale de raportare. Duratele de viata sunt prezentate mai jos. In 2021 nu a au fost inregistrate modificari ale duratelor de viata ale activelor corporale si necorporale.

- iii) Valoarea justa a imobilizarilor corporale

Societatea reflecta terenurile, constructiile si echipamentele detinute la valoarea justa. Aceasta este revizuita cu suficienta regularitate pentru a se asigura ca valoarea contabila neta nu difera semnificativ de valoarea justa a activelor respective. Evaluarea imobilizarilor corporale este efectuata de regula cu ajutorul unor experti independenti, ultima evaluare avand loc la 31 decembrie 2020.

Valoarea justa este determinata utilizand metoda valorii de piata pentru bunurile imobiliare si cele mobiliare pentru care exista o piata pe care acestea pot fi tranzactionate, si metoda costului net de inlocuire, pentru activele specializate pentru care nu exista o piata pe care pot fi valorificate.

Pentru bunurile imobiliare specializate, s-au avut in vedere doua metode, determinarea costului de nou, ajustat cu uzura aferenta, precum si abordarea prin venit. La aplicarea abordarii prin venit, valoarea activului in cauza este determinata prin actualizarea fluxurilor de numerar care ar putea fi obtinute in mod rezonabil din exploatare. Principalele ipoteze pentru realizarea evaluarii, utilizand metoda valorii actualizate, sunt reprezentate de fluxurile de numerar estimate si rata de actualizare a acestora. In 2021, in baza evolutiei pietei imobiliare si mobiliare, nu s-a considerat necesara actualizarea evaluarii pentru imobilizarile corporale.

3. PRINCIPALELE POLITICI CONTABILE (continuare)

Rationamente, estimari si ipoteze contabile semnificative (continuare)

i) Provizioane pentru stocuri

La sfârșitul fiecărei perioade de raportare, Societatea analizează dacă provizioanele pentru stocurile cu mișcare lentă sunt suficiente. Politica pentru provizionarea stocurilor cu mișcare lentă, este detaliată la Nota 13. Ipotezele și procentele de depreciere aplicate, au fost determinate de către conducerea societății în baza unor analize efectuate de tehnicienii și inginerii Societății. În nota 13 sunt prezentate mișcările în valoarea provizioanelor pentru stocuri în cursul anului.

ii) Obligatii legate de pensii

Valoarea prezenta a obligatiilor legate de pensii depinde de un numar de factori stabiliti pe baza actuariala folosind un numar de ipoteze. Orice modificare a acestor ipoteze, prezentate detaliat în Nota 21, va influența valoarea contabilă a obligatiilor de pensii. Obligatiile legate de pensii la 31 decembrie 2021 sunt în suma de 1.150.356 RON (31 decembrie 2020: 1.800.095 RON). Valoarea a fost determinată de firma Gelid Actuarial Company S.R.L. în baza contractului de consultanță și prestări servicii actuariale încheiat în anul 2021.

iii) Impozitul pe profit și impozitul amanat

Societatea este supusă impozitului pe profit într-o singură jurisdicție (România). Există multe tranzacții și calcule pentru care determinarea finală a impozitului este incertă. Societatea înregistrează provizioane, dacă este cazul, pentru viitoare consecințe posibile ale unor inspecții fiscale. În cazul în care rezultatul fiscal definitiv al acestor aspecte este diferit de sumele înregistrate inițial, diferențele respective vor avea impact asupra creanțelor și datoriilor privind impozitul pe profit curent și amanat în perioada în care apare diferența respectivă.

Societatea calculează de asemenea impozit amanat, după cum se prezintă în Nota 10. Societatea nu a înregistrat impozit amanat în legătură cu ajustările de valoare supra stocurilor, considerând, în baza analizei efectuate, că acestea nu generează o diferență temporară, în conformitate cu standardul. Societatea are stocuri vechi de componente, specifice pentru elicoptere și avioane. Acestea includ materiale speciale, a căror casare/ vânzare necesită respectarea unor proceduri foarte stricte; acestea sunt greu de achiziționat din piață, și având în vedere specificul activității Societății, conducerea nu intenționează să le valorifice prin vânzare/ casare putând avea nevoie de ele în lucrările viitoare.

4. VENITURI DIN CONTRACTE CU CLIENTII

Mai jos este prezentată o analiză a veniturilor Societății pentru anul financiar:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	RON	RON
<i>Recunoscute pe măsura îndeplinirii obligației de executie</i>		
Venituri din vânzarea produselor finite	39.417.810	36.827.898
Venituri din reparații	90.120.845	85.931.742
<i>Recunoscute la momentul livrării</i>		
Venituri din vânzarea mărfurilor	124.718	780.468
Venituri din servicii prestate	1.365.210	1.307.855
Venituri din alte activități	1.513	1.513
Venituri din vânzarea produselor reziduale	301.069	139.561
Total	131.331.165	124.989.037

În cursul anului 2020, veniturile aferente obligațiilor de executie parțial satisfăcute au fost recunoscute la cost. Începând cu 2021, Societatea a efectuat o analiză a obligațiilor contractate, ce i-a permis recunoașterea acestor venituri la cost plus marja asociată.

Prețul alocat obligațiilor de execuție nefinalizate (nesatisfăcute sau nesatisfăcute parțial) aferente veniturilor din contractele de fabricație și reparații la sfârșitul perioadei de raportare este de 47.250.144 RON. Obligația de execuție rămasă cu privire la prestarea serviciilor se așteaptă a fi recunoscută în cel mult un an de la sfârșitul perioadei de raportare.

5. MATERII PRIME, MATERIALE SI UTILITATI

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cheltuieli cu materiile prime	32.497.885	31.265.637
Cheltuieli cu utilitatile	3.361.973	2.795.452
Cheltuieli cu materiale auxiliare	3.585.858	3.340.622
Alte cheltuieli cu materiale	2.235.245	2.337.043
Cheltuieli cu ambalajele	59.112	57.466
Costul bunurilor vandute	103.750	628.478
Total	41.843.823	40.424.698

6. BENEFICIILE ANGAJAȚILOR

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cheltuieli cu salariile	51.126.046	47.757.668
Cheltuieli cu contributiile sociale	2.282.522	2.027.208
Total	53.408.568	49.784.876

7. ALTE CHELTUIELI SI VENITURI OPERAȚIONALE, NET

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	RON	RON
Servicii executate de terti	3.462.342	3.931.136
Alte cheltuieli operationale	2.010.271	748.795
Alte venituri operationale	(1.349.869)	-
Taxe si impozite	926.064	984.995
Cheltuieli cu reparatiile	1.401.585	1.042.411
Cheltuieli de publicitate si protocol	496.017	378.484
Prime de asigurare	155.671	350.156
Cheltuieli cu detasari	91.180	66.920
Cheltuieli cu chiriile	89.152	53.686
Cheltuieli cu pregatirea personalului	85.189	672.070
Cheltuieli de transport	773.984	215.149
Total, net	8.141.586	8.443.802

8. COSTURI FINANCIARE, NETE

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Cheltuieli cu dobanzile	1.657.579	1.736.687
Comisioane bancare	63.089	70.255
Alte cheltuieli financiare	315.948	294.614
Alte venituri financiare	-	9.357
Venituri din dobanzi	(108.129)	(161)
Total	1.928.487	2.110.752

9. ALTE CASTIGURI SI PIERDERI, NET

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	RON	RON
Pierdere din diferente de curs, net	26.975	(9.557)
Variatia provizioanelor pentru active circulante, beneficiile angajatilor, si alte provizioane	(3.009.568)	(1.661.284)
Alte cistiguri si pierderi, net	14.380	(197.628)
Alte castiguri si pierderi din vanzarea activelor	(102.305)	(33.982)
Total	(3.070.518)	(1.902.451)

Variatia provizioanelor este influentata in principal de variatia provizionului de stocuri (2,7 milioane RON).

10. IMPOZIT PE PROFIT

In anul 2021 si 2020, cota impozitului pe profit a fost de 16%.

Impozitul pe profit recunoscut in contul de profit si pierdere:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Impozit pe profit	3.201.232	3.161.296
Impozit pe profit amanat	(746.750)	-
Total	2.454.482	3.161.296

Reconcilierea impozitului pe profit curent:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Profit contabil inainte de impozitare	14.203.708	16.504.022
Impozit pe profit (16%)	2.272.593	2.640.644
Cheltuieli nedeductibile/ venituri netaxabile aferente	657.167	973.704
Deduceri	(475.278)	(453.052)
Cheltuiala cu impozitul pe profit	2.454.482	3.161.296
Cota de impozitare efectivă	17,28%	19,15%

Cheltuielile nedeductibile contin in principal amortizarea nedeductibila si cheltuieli cu provizionele. Veniturile nedeductibile constau in principal in reversari ale provizioanelor.

10. IMPOZIT PE PROFIT (continuare)

Tabelul de miscare privind datoria cu impozitele amanate in 2021 si 2020 se prezinta dupa cum urmeaza:

	Sold la 1 ianuarie 2020	Recunoscut prin contul de profit si pierdere	Recunoscut prin alte elemente ale rezultatului global	Sold la 31 decembrie 2020	Recunoscut prin contul de profit si pierdere	Recunoscut prin alte elemente ale rezultatului global	Sold la 31 decembrie 2021
Imobilizari corporale	(2.158.761)	-	(2.475.277)	(4.634.038)	-		(4.634.038)
Obligatii privind beneficiile angajatilor						(101.798)	(101.798)
Provizioane	-	-	-	-	746.750	-	746.750
Impozit net (activ)/datorie	(2.158.761)	-	(2.475.277)	(4.634.038)	746.750	(101.798)	(3.989.086)

În 2021, Societatea a înregistrat un impozit amânat aferent castigurilor din provizioane de pensii înregistrate prin rezultatul global si un venit din impozit amânat aferent provizioanelor pentru bonusuri, concedii neefectuate, garantii si ajutari de valoare ale clientilor. În 2020, Societatea a înregistrat un impozit amânat aferent rezervelor din reevaluare în sumă de 2.475.277 RON. Nu s-a recunoscut impozit amânat pentru provizioanele de stocuri, în baza rationamentului prezentat în nota 3.

Impozitul amânat consta din:

	Active		Datorii		Net	
	31-Dec-21	31-Dec-20	31-Dec-21	31-Dec-20	31-Dec-21	31-Dec-20
Imobilizari corporale	-	-	(4.634.038)	(4.634.038)	(4.634.038)	(4.634.038)
Obligatii privind beneficiile angajatilor	-	-	(101.798)	-	(101.798)	-
Provizioane	746.750	-	-	-	746.750	-
Impozit net (activ)/datorie	746.750	-	(4.735.836)	(4.634.038)	(3.989.086)	(4.634.038)

Deferred tax liabilities and assets are expected to be recovered over a period longer than 12 months

11. IMOBILIZĂRI CORPORALE

	Terenuri	Cladiri si alte construcții	Instalatii tehnice, echipamente, mijloace de transport	Mobilier, aparatura,birotic a, echipament protectie	Imobilizari corporale in curs	Total
COST						
1 ianuarie 2020	18.794.996	12.008.084	35.390.687	219.967	344.779	66.758.513
Intrări	-	-	2.294.495	-	4.956.754	7.251.49
Transferuri	-	1.220.454	2.011.812	39.518	(3.271.784)	-
leșiri	-	-	(241.717)	(383)	-	(242.100)
Intrări în curs de aprovizionare	-	-	-	-	-	-
Creșteri/(reduceri) din reevaluare, în corespondența cu rezerva din evaluare, respectiv prin situația globală a veniturilor	(2.152.085)	2.050.228	15.311.491	63.357	-	15.272.991
Eliminarea amortizării la reevaluare	-	(1.635.235)	(15.606.956)	(95.188)	-	(17.337.379)
31 decembrie 2020	16.642.911	13.643.530	39.159.811	227.271	2.029.751	71.703.273
Intrări	-	96.181	125.817	-	3.763.062	3.985.061
Transferuri	-	-	2.911.443	304.461	(3.215.904)	-
leșiri	-	-	(2.227.594)*	(3.610)	-	(2.231.204)
Intrări în curs de aprovizionare	-	-	-	-	-	-
31 decembrie 2021	16.642.911	13.739.711	39.969.477	528.122	2.576.909	73.457.130
AMORTIZARE ACUMULATĂ						
1 ianuarie 2020	-	912.851	10.319.739	60.503	-	11.293.093
Amortizarea anului	-	722.384	5.454.133	35.035	-	6.211.551
Amortizare acumulată aferentă ieșirilor	-	-	(166.915)	(351)	-	(167.266)
Eliminări din reevaluare	-	(1.635.235)	(15.606.956)	(95.188)	-	(17.337.378)
31 decembrie 2020	-	-	-	-	-	-
Amortizarea anului	-	583.280	9.230.538	106.626	-	9.920.444
Amortizare acumulată aferentă ieșirilor	-	-	(46.716)	-	-	(46.716)
31 decembrie 2021	-	583.280	9.183.822	106.626	-	9.873.728
VALOARE CONTABILĂ NETĂ	-	-	-	-	-	-
31 decembrie 2020	16.642.911	13.643.531	39.159.811	227.272	2.029.751	71.703.273
31 decembrie 2021	16.642.911	13.156.431	30.785.655	421.496	2.576.909	63.583.402

* Ieșirile din instalații tehnice, includ un echipament în suma de 1.856.572 RON, ce a fost returnat furnizorului, deoarece nu funcționa corespunzător. Aceasta reprezintă o mișcare fără ieșire de numerar pentru situația fluxurilor de numerar. De asemenea, în cursul anului, au fost transferate din stocuri două echipamente în suma de 1,719,692 RON.

11. IMOBILIZĂRI CORPORALE (continuare)

Evaluarea la valoarea justă a terenurilor și clădirilor Societății

Terenurile, clădirile, echipamentele și mobilierul deținute de Societate sunt evaluate la valorile reevaluate, fiind valoarea justă la data reevaluării, minus orice depreciere acumulată ulterioară și pierderile din depreciere acumulate ulterior. Evaluarea la valoarea justă la 31 decembrie 2020 a fost efectuată de Neoconsult Valuation, evaluatori independenți care nu au legătură cu Societatea. Neoconsult Valuation sunt membri ai Institutului de Evaluatori din România și au calificări adecvate și experiență recentă în evaluarea la valoarea justă a proprietăților în locațiile relevante. Evaluarea este conformă cu Standardele Internaționale de Evaluare și s-a bazat pe tranzacții recente pe piață în condiții de concurență pentru proprietăți similare.

Raportul de evaluare a fost întocmit pentru terenul, clădirile, instalațiile, utilajele, mijloacele de transport, mobilierul și echipamentele de protecție umană și materială situate în același loc. Tehnicile de evaluare utilizate au fost abordarea de piață și pentru proprietățile specializate în care informațiile de piață disponibile au fost insuficiente, Societatea a folosit metoda costului de înlocuire net. Pentru a determina valoarea finală, evaluatorul a folosit, de asemenea, abordarea costurilor și a veniturilor.

Clasificarea pe nivel de valoare justă conform IFRS 13 este după cum urmează:

- Nivelul 1 - niciun activ nu poate fi inclus în această categorie, deoarece nu există o piață activă (tranzacții) pentru active identice unde prețurile neajustate pot fi utilizate și accesate de entitate și evaluator la data evaluării
- Nivelul 2 - neutilizat, deoarece s-ar putea determina orice intrări, altele decât prețurile de piață cotate incluse în nivelul 1, care sunt observabile pentru activ sau pasiv, fie direct, fie indirect.
- Nivelul 3 - terenurile, clădirile și echipamentele au fost evaluate folosind abordarea veniturilor și a costurilor.

Pentru terenuri și clădiri, s-a folosit abordarea costurilor și veniturilor. În ceea ce privește abordarea costurilor, s-a estimat un cost brut de înlocuire. Costul de înlocuire a fost determinat folosind ghidul stabilit de Cornel Schiopu în ghidul de evaluare „Costuri de reconstrucție - costuri de înlocuire, clădiri industriale, comerciale și agricole”, Iorval, 2010 ajustat cu indicii actualizați pentru august 2020- iulie 2021. Costul de înlocuire brut a fost diminuat cu amortizarea acumulată estimată.

Abordarea venitului presupunea estimarea rezultatului operațional brut, estimarea ratei de capitalizare aferente venitului operațional net, conversia rezultatului operațional brut în valoarea clădirilor folosind următoarele formule: Rezultatul operațional brut / rata de capitalizare aferentă venitului operațional net. Estimarea venitului brut din exploatare a fost făcută după cum urmează:

- s-a estimat o chirie lunară de 6 euro / mp pentru Depozite Centrale și depozite generale renovate (spații de birouri)
- a fost estimată o chirie lunară de 4 euro / mp pentru sala de tratament termic, o chirie lunară de 3,5 euro / mp pentru standul de testare a motorului turbo, chirie lunară de 3 euro / mp pentru spații de depozitare și 2 euro / mp pentru alte spații
- venitul brut potențial a fost estimat drept chiria obținută timp de 12 luni;
- s-a estimat o rată de ocupare de 90% și s-a estimat venitul brut real.

Pentru echipamente a fost utilizată abordarea costurilor.

La baza abordării costurilor se află principiul substituției: un cumpărător prudent nu va plăti mai mult pentru o proprietate, o mașină decât costul achiziționării unei alte proprietăți sau al unei mașini echivalente.

Principiul poate fi aplicat fie unui activ individual, fie unei mașini, fie unei întregi instalații complexe.

Principiul metodei constă în corectarea valorii de înlocuire (din nou) cu gradul real de amortizare, etapele care trebuie parcurse fiind:

- Determinarea valorii de înlocuire (conform definiției: Valoarea de înlocuire este valoarea în stare nediminuită a unui mijloc fix, la locul de utilizare, gata de punere în funcțiune. Include toate cheltuielile care ar trebui suportate la data evaluării pentru înlocuirea echipamentului considerat într-o stare nouă, cu caracteristici tehnico-economice similare cu cel care urmează să fie evaluat) prin una dintre metodele recomandate (estimare, cost-capacitate, index).

Valoarea de înlocuire a fost obținută printr-o asimilare a costurilor de capacitate plecând din nou de la cotație și prin metoda indexului. Pentru unele dintre echipamente (cele cu o piață mai activă) cotațiile au fost preluate din ofertele anexate raportului.

11. IMOBILIZĂRI CORPORALE (continuare)

Evaluarea la valoarea justă a terenurilor și clădirilor Societății (continuare)

Detaliile terenurilor și clădirilor proprietate a Societății și informații despre ierarhia valorii juste la sfârșitul perioadei de raportare sunt după cum urmează:

	<u>Nivel 3</u> <i>RON</i>	<u>Valoare justă la</u> <u>31/12/2021</u> <i>RON</i>
• Terenuri	16.642.911	16.642.911
• Clădiri	13.156.431	13.156.431
• Instalații tehnice și echipamente, mijloace de transport	30.785.655	30.785.655
• Mobilier, aparatura, birotica, echipamente protecție	421.496	421.496

Imobilizari gajate sau ipotecate

La 31 decembrie 2021, Societatea are gajate sau ipotecate imobilizari corporale amortizabile in valoare neta contabila de 21.646.953 RON (31 decembrie 2020 : 12.719.882 RON) și terenuri în valoare de 16.020.708 RON (31 decembrie 2020 : 16.020.708 RON).

Dreptul de utilizare al unor active

Incluse in imobilarile corporale prezentate mai sunt sunt active reprezentand dreptul de utilizare al unor masini si echipamente in suma de 5.208.283 RON la 31 decembrie 2021 (31 decembrie 2020 : 7.459.540 RON); cheltuiala cu amortizarea pentru anul 2021 a fost de 443.716 RON (31 decembrie 2020: 248.153 RON). A se vedea in Nota 25, miscarile aferente datoriilor de leasing.

12. IMOBILIZĂRI NECORPORALE

	Alte immobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs	Total
COST			
La 31 decembrie 2019	20.600.192	67.109	20.667.301
Intrari	1.522.211	25.688	1.547.899
Iesiri	(842.082)	-	(842.082)
La 31 decembrie 2020	21.280.321	92.796	21.373.118
Intrari	-	666.173	666.173
Transferuri	758.971	(758.971)	-
La 31 decembrie 2021	22.039.291	-	22.039.291
AMORTIZARE ACUMULATĂ			
La 31 decembrie 2019	17.301.265	-	17.301.266
Amortizarea anului	2.742.841	-	2.742.841
Amortizarea aferenta iesirilor	-	-	-
As at 31 decembrie 2020	20.044.106	-	20.044.106
Amortizarea anului	1.056.637	-	1.056.637
Amortizarea aferenta iesirilor	-	-	-
La 31 decembrie 2021	21.100.743	-	21.100.743
VALOARE CONTABILĂ NETĂ			
La 31 decembrie 2020	1.236.215	92.796	1.329.012
La 31 decembrie 2021	938.549	-	938.549

Imobilizarile necorporale sunt reprezentate:

1. Program informatic SAP- ERP. Durata de amortizare pentru aceste programe informatice este de 3 ani. Valoarea neta contabila ERP la 31 decembrie 2021 este de 415.282 RON (31 decembrie 2020: 446.405 RON).
2. Activele aferente drepturilor de utilizare leasing in conformitate cu IFRS16, valoare ramasa la 31.12.2021: 47.901 RON (31 decembrie 2020: 191.606 RON), durata de viata ramasa 4 luni.
3. Licente IT, valoare ramasa la 31.12.2021: 420.411 RON (31 decembrie 2020: 465.928 RON)cu durate de viata utile de 12 – 36 luni.
4. Licente comerciale, valoarea ramasa la 31.12.2021: 54.953 RON (31 decembrie 2020: 92.797 RON)cu durata de viata de 12 luni.

13. STOCURI

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	<u>RON</u>	<u>RON</u>
Materii prime	40.169.839	30.741.426
Consumabile	2.529.041	2.223.863
Ambalaje	30.324	33.611
Produse finite	5.296.567	1.583.010
Productia in curs de executie	15.424.099	-
Produse semifabricate *	13.551.886	9.467.657
Produse reziduale	151.132	141.275
Marfuri	449	-
Ajustari de valoare pentru stocuri	(17.811.415)	(13.017.671)
Total	<u>59.341.922</u>	<u>31.173.171</u>

* In situatiilor financiare pentru exercitiul incheiat la 31 decembrie 2020, valoarea produselor semifabricate a fost inclusa pe linia de materii prime.

In 2020, Societatea a prezentat productia in curs de executie integral pe linia de active contractate, inclusiv provizionul aferent. In urma unei analize comprehensive efectuate in anul 2021, s-a stabilit ca aceasta clasificare nu era aplicabila intregii productii in curs de executie. Modificarea a fost facuta doar prospectiv, o retratare a soldurilor anterioare necesitand o analiza in detaliu a componentei productiei in stoc, ce nu a putut fi realizata pana la data acestor situatii financiare.

Stocurile fara miscare au fost ajustate: cu 100% cele fara miscare in ultimii 5 ani (sau mai mult), cu 70% cele fara miscare in ultimii 4 ani si cu 50% cele fara miscare in ultimii 3 ani. Stocurile fara miscare in ultimii 2 ani nu au fost ajustate fiindca majoritatea produselor fabricate au ciclul lung de folosinta. Pentru ajustarile aferente stocurilor cu miscare lenta s-au luat in calcul numai acele materiale care au avut iesiri in anul 2021, si stocurile la 31.12.2021 si 31.12.2020 au fost diferite de zero. A fost calculata o rata ca raport intre media stocurilor (la 31.12.2021 si 31.12.2020) si iesirile din anul 2021. Ajustarile au fost calculate in functie de marimea ratei: 30% pentru o rata egala cu 3, 70% pentru o rata egala cu 4 si 100% pentru o rata egala cu 5 (si mai mare).

Stocurile de materii prime si materiale din gestiunile DPPV – Piese finite VIPER; DPRP – Piese reparate; DPMP – materiale periculoase, destinate exclusiv pentru fabricarea parti de aeronave si reparatia motoarelor VIPER 632-41, au fost provizionate 100%.

Societatea de asemenea a evaluat si inregistrat, daca a fost cazul, eventuale ajustari de determinare a valorii realizabile nete in conformitate cu IAS 2.

Miscarea in cadrul ajustarilor pentru deprecierea stocurilor (exclusiv productia in curs de executie) este urmatoarea:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	<u>RON</u>	<u>RON</u>
Sold la inceputul anului	<u>(13.017.671)</u>	<u>(11.732.851)</u>
Crestere provizion recunoscuta in contul de profit si pierdere	(1.949.587)	(1.284.820)
Sold la sfarsitul anului	<u>(14.967.258)</u>	<u>(13.017.671)</u>

Cresterea provizioanelor pe tipuri de stoc este după cum urmează pentru anul 2021:

Tip de stoc	Variatie provizion 2021	Variatie provizion 2020
Materii prime	1.756.879	1.780.583
Consumabile si chimicale	254.590	143.320
Produse finite si reziduale	52.779	(709.725)
Ambalaje	(114.661)	70.642
Total	<u>1.949.587</u>	<u>1.284.820</u>

13. STOCURI

Miscarea in cadrul ajustarilor pentru deprecierea stocurilor aferente productiei in curs de executie, este urmatoarea:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	RON	RON
Sold la inceputul anului	-	-
Transfer din active contractuale	(2.066.371)	-
Crestere provizion recunoscuta in contul de profit si pierdere	(777.786)	-
Sold la sfarsitul anului	(2.844.157)	-

14. ACTIVE CONTRACTUALE

	31 Decembrie 2021	31 Decembrie 2020
	RON	RON
Contracte de reparatii si de fabricatie	11.952.778	33.796.257
Depreciere	-	(2.066.371)
Total	11.952.778	31.729.886
Non current	-	12.128.057
Current	11.952.778	19.601.829

Sumele aferente activelor contractuale sunt solduri datorate de catre clienti în cadrul contractelor de reparatii sau fabricatie incheiate pentru care obligatia de executie nu este satisfacuta. Orice suma recunoscuta anterior ca activ contractual este reclasificata în creante comerciale în momentul în care este facturata clientului.

Plata pentru obligatiile de executie nesatisfacute nu este datorata de catre client până când serviciile nu sunt complete și, prin urmare, un activ contractual este recunoscut pe perioada în care serviciile sunt efectuate pentru a reprezenta dreptul entitatii la contraprestatie pentru serviciile transferate până în prezent.

Cota de pierdere aferenta activelor contractuale este recunoscuta la o suma egala cu ECL, abordare simplificata, luând în considerare experienta istorica de neplată.

In baza experientei istorice, avand in vedere natura specializata a serviciilor oferite, numarul restrans al clientilor si faptul ca principalii clienti sunt companii de stat, riscul de credit aferent acestora este foarte redus, prin urmare deprecierea aferenta fiind considerata nesemnificativa. Deprecierea prezentata la 2020, reprezinta deprecierea inregistrata pentru productie in curs de executie mai veche de 3 ani. In 2021, acestea au fost reclasificate in stocuri.

15. CREANȚE COMERCIALE

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
	RON	RON
Creante comerciale	20.520.299	12.534.851
Clienti facturi de intocmit	90.382	76.346
Ajustari de valoare pentru creante incerte	(340.313)	(238.832)
Total	20.270.368	12.372.365

15. CREANȚE COMERCIALE (continuare)

Miscarea în cadrul ajustărilor pentru deprecierea creanțelor comerciale este următoarea:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Sold la începutul anului	238.832	489.897
Crestere/(Descrestere) provizion recunoscuta în contul de profit și pierdere	101.481	(251.065)
Sold la sfârșitul anului	340.313	238.832

Societatea a provizionat în proporție de 100% creanțe care depășesc 270 de zile, deoarece experiența istorică a indicat faptul că aceste creanțe nu sunt, în general, recuperabile.

Societatea derecunoaște o creanță comercială atunci când există informații care indică faptul că debitorul se află într-o dificultate financiară severă și nu există o perspectivă realistă de recuperare, de exemplu, atunci când debitorul a fost pus în lichidare sau a intrat în procedura falimentului, sau când creanțele comerciale sunt restante de peste doi ani, oricare dintre aceste evenimente ar avea loc mai devreme. Niciuna dintre creanțele comerciale care au fost provizionate nu face obiectul unor activități de executare silită.

Societatea a efectuat evaluarea privind abordarea ECL și nu a apărut nicio diferență semnificativă deoarece societatea operează în industria de apărare, unde principalii clienți sunt companii de stat care nu au probleme cu plățile. Numărul mediu de zile de încasare este 22. Creșterea soldului creanțelor la sfârșitul anului se datorează finalizării unui număr mare de comenzi către finalul anului ce au fost facturate în ultima luna. Acestea au fost încasate ulterior neexistând un risc în privința soldului majorat la 31 decembrie 2021.

16. ALTE CREANȚE

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Debitori diversi	45.911	154.781
Cheltuieli în avans	272.940	406.997
Avansuri către furnizori	907.417	1.142.156
Alte creanțe	1.204.875	1.013.408
Total	2.431.143	2.717.342

17. NUMERAR ȘI ECHIVALENTE DE NUMERAR

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Numerar în bănci	18.902.135	5.133.632
Numerar în casă	16.220	14.582
Alte disponibilități	42.411	-
Echivalente de numerar	594	577
Total	18.961.360	5.148.791

18. CAPITAL SOCIAL

Capitalul social este vărsat în întregime:

	<u>Nr. de actiuni</u>	<u>Capital social</u> <u>RON</u>
Capital social varsat la 31 decembrie 2020	<u>369.442.475</u>	<u>36.944.248</u>
Efectul inflatiei asupra capitalului social	<u>-</u>	<u>987.626.807</u>
Capital social la 31 decembrie 2020	<u>369.442.475</u>	<u>1.024.571.055</u>
Acoperirea rezultatului reportat provenit din adoptarea IAS 29	<u>-</u>	<u>(987.626.807)</u>
Capital social la 31 decembrie 2021	<u>369.442.475</u>	<u>36.944.248</u>

Capitalul social al Societatii a fost inflatat pana la 31 decembrie 2003, data de la care economia Romaniei nu a mai fost considerata inflationista. In urma Hotararii AGOA 3/26.08.2021, in TRIM III, s-a hotarat inchiderea rezultatului reportat provenit din adoptarea IAS 29 – debitor prin reducerea sumei corespunzatoare din capitaluri si rezerve.

Ca urmare a acestei operatiuni, elementele de mai jos se vor prezenta astfel in situatiile financiare:

- Capitalul propriu al societatii in situatiile financiare va fi de 36.944.248 RON, capitalul subscris varsat, inregistrat la Registrul Comertului.
- Rezerva legala, se va diminua cu 8.302.633 ron
- Alte rezerve vor fi reduse cu 12.414.196 ron
- Rezultatul reportat se va diminua cu 3.280 ron
- De asemenea, se inchid ajustarile de mai sus cu sumele inregistrate anterior in rezultatul reportat in valoare de 1.008.346.916 ron.

Cand s-au inregistrat aceste sume (2012) nu au avut nici un fel de impact asupra patrimoniului societatii, respectiv asupra capitalurilor proprii, acestea ramanand la valoarea de dinaintea efectuării acestor inregistrari, deoarece sumele respective se anuleaza reciproc.

Acum (2021) la anularea acestei inflatare, capitalurile proprii nu vor fi modificate, din aceleasi considerente: sumele respective, se anuleaza reciproc.

19. REZERVE

	<u>31</u> <u>decembrie</u> <u>2021</u>	<u>31</u> <u>decembrie</u> <u>2020</u>
Rezerve legale	7.388.850	15.691.483
Rezerve din reevaluare	47.190.885	47.579.992
Alte rezerve	<u>27.874.351</u>	<u>40.288.547</u>
Total	<u>82.454.086</u>	<u>103.560.022</u>

Miscarile in rezerve in cursul anului 2021 sunt reprezentate in principal de inchiderea rezultatului reportat provenit din adoptarea IAS 29 – debitor (nota 18).

Rezervele din reevaluare sunt aferente reevaluarilor efectuate asupra imobilizarilor corporale si nu pot fi distribuite actionarilor pana cand nu sunt realizate.

In anul 2021 nu s-a constituit rezerva legala, intrucat aceasta a fost constituita inca din anul 2017 in cuantum de 20% din capitalul social.

In anul 2020, s-au constituit rezerve aferente sumei profitului reinvestit in valoare de 1.180.748 RON, reprezentand facilitati fiscale.

In alte rezerve sunt incluse si deducerile fiscale acordate la export in anii 2000-2003 in valoare de 4.957.578 RON (valoarea lor inflata fiind de 6.100.419 RON). In cazul in care managementul va decide schimbarea destinatiei acestora ele vor fi taxate. Managementul a decis ca nu va utiliza aceste rezerve prin urmare nu s-a constituit impozit amanat pentru ele.

20. ÎMPRUMUTURI SI DATORII DE LEASING

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
a) Datorii catre asociati pe termen scurt	4.880.000	4.880.000
Împrumuturi de la asociati (Nota 27)	4.880.000	4.880.000
b) Împrumuturi de la institutii bancare si entități de leasing		
Împrumuturi garantate		
Împrumuturi pe termen scurt	21.909.394	13.839.726
Datorii de leasing pe termen scurt	1.105.655	1.704.812
Datorii de leasing pe termen lung	2.055.578	4.242.854
Total împrumuturi de la institutii bancare si entitati de leasing	25.070.627	19.787.392
Total împrumuturi	29.950.627	24.667.392
Din care:		
Împrumuturi pe termen scurt	27.895.049	20.424.538

a) Sume datorate asociatilor

Societatea a încheiat la sfârșitul lunii martie 2009 contracte de împrumut cu asociații pentru finanțarea activității operaționale după cum urmează:

- Viehmann Radu 4.580.000 lei din care 4.500.000 lei conform Contractului 178/2009 și actelor adiționale ulterioare și 80.000 lei conform contractului pe termen scurt nr 538/2011.
- Ciorapciu Dana Maria 300.000 lei conform Contractului 867/2012 și a actelor adiționale ulterioare.

Acestea se prelungesc anual, prin acte adiționale, în cursul anului plăindu-se dobânda aferentă acestor contracte.

Atfel, în luna ianuarie 2020 s-au prelungit cele 2 contracte până la 31.01.2021 și s-au încheiat acte adiționale, respectiv AA 11 /27.01.2020 și AA 7/27.01.2020. Dobânda aferentă este de 6,35 %.

În 2020, dobânda datorată pentru 2020 domnului Viehmann Radu în suma 258.102 lei și doamnei Ciorapciu Dana Maria în suma de 17.202 lei a fost plătită.

În ianuarie 2021, cele două contracte au fost prelungite și s-au încheiat documente suplimentare după cum urmează : AA 12 / 28.01.2022 și contractul 178/2009 și respectiv, AA 8 / 28.01.2022 la contractul 867/2012.

Ambele documente suplimentare prelungesc valabilitatea celor 2 contracte până la 31.01.2022, iar dobânda brută este de 5,80% / an, care include procentul aferent impozitului pe veniturile din investiții, care în prezent, conform Codului fiscal, este de 10%.

Soldul împrumuturilor la 31.12.2021 este neschimbat. În 2021, dobânda datorată pentru 2021 d-lui Viehmann Radu în valoare de 236.809 lei și d-nei Ciorapciu Dana Maria în valoare de 15.786 lei a fost plătită.

În ianuarie 2022, cele două contracte au fost prelungite și s-au încheiat documente suplimentare după cum urmează: AA 13 /28.01.2022 la contractul 178/2009 și respectiv AA 9 / 28.01.2022 la contractul 867/2012.

Ambele documente suplimentare prelungesc valabilitatea celor 2 contracte până la 31.01.2023, iar dobânda brută este de 5,46% / an, care include procentul aferent impozitului pe veniturile din investiții, care în prezent, conform Codului fiscal, este de 10%.

20. ÎMPRUMUTURI (continuare)

b) Sume datorate instituțiilor de credit

Contract	Sold la 31 decembrie 2021	Sold la 31 decembrie 2020
(A) BRD		
– Facilitate de Credit nr. 103 BIS/28.04.2006	14.572.012	5.982.312
(D) Banca Transilvania		
– Contract de Credit nr. 186/24.06.2009	7.337.382	7.857.414
	21.909.394	13.839.726

(A) BRD – Facilitatea de credit nr. 103 BIS/28.04.2006

Societatea are o linie de credit și o facilitate de emitere SGB și deschiderea de acreditive cu BRD care a fost prelungită de-a lungul timpului prin acte adiționale.

- Prin Actul Adițional nr.60/22.08.2019, pe lângă alte modificări ale termenilor și condițiilor contractuale, banca a renunțat la condițiile financiare ce trebuiau îndeplinite de către Societate.
- Actul adițional nr. 62 / 28.08.2020 a prelungit perioada de valabilitate a plafonului de finanțare globală a facilității A, multiopțiuni, fără caracter obligatoriu, până la 31.08.2021, și pentru facilitatea B până la 31.12.2021.
- Actul adițional nr. 63 / 25.08.2021 a prelungit perioada de valabilitate a plafonului de finanțare globală a facilității A, multiopțiuni, fără caracter obligatoriu, până la 31.08.2022, și pentru facilitatea B până la 31.12.2022.

Toate celelalte prevederi ale Contractului de credit rămân neschimbate, inclusiv cele referitoare la garanții, dobânzi, comisioane.

La data de 31.12.2021 soldul creditului este de 14.572.011,77 lei (31.12.2020: 5.982.311,45 lei)

Valoarea scrisorilor de garanție emise din plafonul de credit și valabile în anul 2020 este de 1.000.014 lei, din care valabile la 01 ianuarie 609.126 lei ; în cursul anului au fost emise SGB în valoare de 390.999 lei. La 31.12.2020 au expirat la scadente 4 SGB în valoare de 910.966 lei, diferența de 89.048,60 lei expira la 30.06.2021.

La data de 31.12.2020 limita aprobată este de 19.365.000 lei din care utilizat prin linia de credit 5.982.311,45 lei și prin Scrisori de Garanție Bancară 89.048.60 lei, limita disponibilă de utilizat la 31.12.2020 este de 13.293.639 lei.

Valoarea scrisorilor de garanție emise din plafonul de credit și valabile la 01.01.2021 este de 89.048,60 lei, cu scadența 30.06.2021. La data de 28.12.2021 a fost emisă Scrisoare de Garanție Bancară de Buna Executie în favoarea clientului UM01836 în valoare de 641.312,49 lei cu scadența 31.08.2022.

La data de 31.12.2021 limita aprobată este de 19.365.000 lei din care utilizat prin linia de credit 14.572.011,77 lei și prin Scrisori de Garanție Bancară 641.312,49 lei, limita disponibilă de utilizat fiind de 4.151.675 lei.

(A1) BRD – Contract de factoring 539/04.05.2006

De asemenea în 2006 Societatea a încheiat un contract de factoring, contractul de factoring nr. 539/04.05.2006, care a fost prelungit succesiv. Prin AA NR.5 la Contractul de factoring nr.539/04.05.2019 s-a stabilit plafonul de finanțare de 500.000 eur, plafon de acoperire a riscului de neplată de 500.000 eur. Comisionul de factoring este de 1,1 %+TVA și 9 EUR /document+TVA
Rata anuală a comisionului de finanțare: EURIBOR/3M+marja de 4% p.a.+TVA.

La 31.08.2020, Actul adițional nr. 6 la Contractul de factoring nr. 539 / 04.05.2006, prin care s-a convenit majorarea plafonului de factoring, deci Condițiile Speciale nr. 1 au fost complet rescrise.

Plafonul de finanțare este de 500.000 euro, fiind eligibil pentru finanțarea și acoperirea riscului de neplată, creanțele cu un termen de plată de maximum 120 de zile de la data emiterii acestora. Valoarea finanțată nu va depăși suma rezultată din aplicarea procentului de finanțare la plafonul de finanțare aprobat. Termenul de valabilitate al plafonului de finanțare este de 31.08.2021.

Procentul de finanțare a creanțelor aprobate este: 90%, iar diferența de 10% a creanțelor aprobate reprezentând rezerva. Nu se aplică niciun termen pentru respingerea creanțelor. Termenul de valabilitate al plafonului de acoperire a riscului de neplată este de 31.08.2021.

20. ÎMPRUMUTURI (continuare)

b) Sume datorate instituțiilor de credit (continuare)

La 31.08.2021 Contractul de factoring nu a fost reinnoit. Societatea a renunțat la cesionarea creanțelor pentru clientul GE Hungary.

La data scadentei soldul creanțelor cesionate era de 11.690 EUR, cu scadența maximă 03.11.2021. La încasarea integrală a facturilor din sold contractul de factoring nr. 539/04.05.2006 încheiat între BRD -Grup Societate General și Turbomecanica se reziliaza automat conform notificare nr. 6187/08.09.2021 transmisă de BRD

(B) Banca Transilvania – Contract de împrumut nr. 186/24.06.2009

La 18.05.2020, a fost încheiat Actul Adițional nr. 26/186, al cărui obiect este modificarea garanțiilor, extinderea limitei de credit în valoare de 9.400.000 lei până la 08.09.2020. Perioada de utilizare este până la 07.09.2020.

S-au stabilit următoarele: rata dobânzii este variabilă de 5,88%, fiind alcătuită din ROBOR 6M, calculată la 31.03.2020, la care se adaugă marja băncii de 3,25% (indicele ROBOR pe 6 luni calculat la 31.03.2020 este de 2,63%), dobânda penalizatoare fiind de 15% / an, comisionul de prelungire de 0,15% aplicabil sumei împrumutului, de plătit la data prelungirii, neutilizarea este de 1% / an, calculată pe suma zilnică rămasă neutilizată din suma împrumutului, comisionul de administrare este de 0,05% / lună din soldul mediu lunar al creditului, de plătit lunar, taxa de rambursare anticipată este de 1% din suma rambursată în avans, de plătit la data rambursării în avans.

La 18.05.2021, a fost încheiat Actul Adițional nr. 29/186, al cărui obiect este modificarea condițiilor următoare : prelungire facilitate de credit până la data de 18.05.2022 ; valoarea creditului 9.400.000 lei ; Trageri multiple.

Perioada utilizare : până la 17.05.2022. Scadența 18.05.2022

Dobanda. Rata anuală a dobânzii este de 4,98% variabilă și se compune din indicele ROBOR la 6 luni, calculat la 31.03.2021, la care se adaugă marja Bancii de 3,25%. Indicele ROBOR este de 1,73%, însă în toate cazurile în care valoarea indicelui de referință scade sub zero, în scopul calculării dobânzii, se folosește valoarea zero.

Rata anuală a dobânzii va fi actualizată Trimestrial în prima zi lucrătoare a trimestrului calendaristic cu nivelul oficial al indicelui ROBOR la 6 luni calculat în ultima zi lucrătoare a trimestrului calendaristic precedent.

La 21.07.2021 a fost semnat Actul Adițional nr. 30/186 prin care s-a diminuat marja de dobândă de la 3,25% la 2,5%, începând cu data de 15.08.2021.

La 12.10.2021 a fost semnat Actul Adițional nr. 31/186 prin care se modifică structura de garanții prin eliminarea imobilelor cu nr cadastral 233974 și 229339 în baza unui raport de evaluare cu condiția ca garanția rămasă să aibă un grad de acoperire de 85%.

Se mențin următoarele garanții:

- ipotecă imobiliară de prim rang pe obiectivele 6,8,11 și 10, teren de 583 mp, teren intravilan gratuit de 684 mp și garanție mobilă reală pe încasări și soldul contului curent și al subconturilor deschise la BT, cu nr. 186 / CES / 02 / 06.06.2012, modificat și completat de AA 01/186 / CES / 02 / 21.05.2019.

- ipotecă mobilă asupra bunurilor existente pentru 18 echipamente, eliminând spre deosebire de contractul anterior, mașina de transmisie Maxicut.

Garanțiile asupra bunurilor existente pentru 18 echipamente sunt menținute, în conformitate cu Contractul de ipotecă mobilă pentru bunurile existente determinate nr. 186 / GAJ / 01.27.02.2014, modificată și completată prin Actul adițional nr. 04/186 / GAJ / 01 / 18.05.2020.

Conform clauzelor contractuale standard, clientul se obligă să prezinte băncii pentru analiză toate documentele necesare extinderii facilității de credit cu cel puțin 45 de zile înainte de scadența facilității.

Turbomecanica are obligația de a realiza un rulaj prin BT de min. 33% din cifra de afaceri realizată . Condiție de rulaj a fost îndeplinită Clauzele speciale ale facilității sunt menținute și rămân neschimbate.

Soldul creditului la 31.12.2021 este de 7.337.381 RON (31.12.2020 : 7.857.414 RON).

20. ÎMPRUMUTURI (continuare)

b) Sume datorate instituțiilor de credit (continuare)

(C) In anul 2017 compania a încheiat Contractele de leasing 4003351 și 4003350 cu UNICREDIT LEASING, în valoare de 174.132 EUR.

În anul 2019 aceste contracte au intrat sub incidența IFRS 16 "Contractele de Leasing". Începând cu 1 ianuarie 2019, standardul contabil IAS 17 "Contracte de leasing", precum și toate interpretările emise în aplicarea acestuia au fost înlocuite de un nou standard emis de organismul internațional, respectiv IFRS 16 "Contracte de leasing". Schimbările majore aduse de noul standard se referă în primul rând la contabilizarea la nivelul locatarilor (utilizatori), în cazul cărora nu va mai avea relevanță diferențierea consacrată în baza vechilor reguli, respectiv leasing financiar - leasing operațional. În baza noilor principii din IFRS 16, dreptul de utilizare devine esențial, iar principiul prevalenței economicului asupra juridicului dobândește o aplicabilitate mai accentuată în cazul locatarilor.

Soldul acestor contracte de leasing la 31.12.2021, este de 52.050 RON (31.12.2020 : 204.895 RON), DAE 8.77%.

Activele aferente acestor contracte au fost prezentate în Nota 12.

Ulterior Societatea a încheiat contracte de leasing pentru echipament cu BT Leasing pe o perioadă de 60 luni și cu Gleason -Pfauder Maschinenfabrik Gmb pe o perioadă de 36 luni, cu o dobândă de 3.9%. Soldul acestora la 31 decembrie 2021 este 3.109.183 RON (31 decembrie 2020: 5.742.771 RON).

Activele aferente acestor contracte de leasing sunt prezentate la nota 11.

Toate datoriile de leasing sunt scadente într-o perioadă de până la 5 ani.

21. PROVIZIOANE

	Provizioane pentru beneficii post- angajare	Alte provizioane în legătură cu personalul	Provizioane pentru garanții	Provizioane pentru contracte oneroase	Total
Sold de deschidere 01.01.2021	1.800.095	3.708.200	1.232.247	-	6.740.542
Aditii	247.859	3.098.207		676.153	4.022.219
Utilizat	(261.358)				(261.358)
Reversare prin contul de profit și pierdere		(2.683.738)	(896.625)		(3.580.363)
Castig actuarial – alte elemente ale rezultatului global	(636.240)				(636.240)
Sold final 31.12.2021	1.150.356	4.122.669	335.622	676.153	6.284.800

Provizioanele pentru garanții și cele pentru beneficii post-angajare au fost clasificate pe termen lung.

În „Alte provizioane legate de personal” sunt incluse următoarele: provizion pentru bonusuri de performanță ale anului 2021 ce vor fi acordate în 2022, provizion pentru concedii de odihnă neefectuate la 31 decembrie 2021, provizion pentru obligații fiscale aferente tichetelor cadou acordate salariaților în perioada 2016 - 2019.

Societatea acordă angajaților săi următoarele beneficii:

- Beneficii la pensionare în quantumul a două salarii de bază avute în luna precedentă pensionării;
- Ajutor în caz de deces al angajatului: 5 salarii minime pe societate plus 25% din această sumă fiecărui copil aflat în întreținere;
- La încetarea activității din inițiativa societății ca urmare a restrângerii activității sale, plăți compensatorii de până la 6 salarii individuale, reprezentând 20% din salariu individual al lunii precedente încetării colaborării.

Cea mai recentă evaluare actuarială a provizionului pentru beneficii post-angajare a fost efectuată la 31 decembrie 2021, de către firma GELID ACTUARIAL COMPANY. Valoarea actualizată a obligației privind beneficiul determinat costurile aferente serviciilor curente și costul serviciului trecut, au fost măsurate utilizând Metoda Factorului de Credit Proiectat (MFCP). Aceste beneficii urmează a fi plătite în mare în următorii 5-15 ani.

21. PROVIZIOANE (continuare)

Principalele ipoteze utilizate în scopul evaluărilor actuariale au fost după cum urmează:

1) Ipoteze demografice despre caracteristicile viitoare ale angajaților eligibili pentru beneficii:

Mortalitatea angajaților și a membrilor familiilor lor.	Tabela Romaneasca de Mortalitate 2018 (bărbați și femei) emisă de Institutul Național de Statistică.
Rata fluctuației angajaților	În 2021, rata de rotație a angajaților a fost de 10.9%. Pentru acest exercițiu s-a considerat media ultimilor trei ani care a fost de 8.9% p.a. Pe baza structurii de vârstă a personalului modelul ratei fluctuației personalului ia în considerare numărul de ani rămași până la pensionare și rezultă un număr de angajați care ar urma să plece și să fie înlocuiți egal cu 8.9% din numărul total de angajați. Rata de fluctuație a angajaților este: - 23.9% pa pentru angajații care mai au peste 35 de ani până la pensionare - Liniar descrescătoare către 0% pentru angajații cu un număr de ani până la pensionare cuprins între 35 și 5 ani; Pentru ultimii 5 ani până la pensionare am considerat că angajații nu mai caută sa-și schimbe locul de muncă și că au acumulat suficientă experiența pentru a nu fi înlocuiți pe motive disciplinare au profesionale
Rata concedierilor	Pentru perioada de după Decembrie 2021 nu a fost comunicat un plan de reducere a personalului.

2) Ipoteze financiare

Rata de actualizare	Pentru rata de actualizare s-au considerat randamentele obligațiunilor de pe piața activă la sfârșitul lunii decembrie 2021. Duratele reziduale până la maturitate disponibile au fost de 1-10 ani și 13-14 ani. Pentru celelalte durate am estimat rata de actualizare folosind metoda de extrapolare Smith-Wilson. Asumpțiile pe termen lung au fost: – Rata estimată a inflației pe termen lung 2% p.a. – Randamentul real pe termen lung estimat al obligațiunilor guvernamentale 1.6% p.a. – Prima de ilichiditate pentru România 0%. Astfel, s-a considerat o rata forward de echilibru de 3.60% pa. Metoda asigură compatibilitatea dintre rata de actualizare și rata inflației. Rata de actualizare medie ponderată este de 5,0% pa.
Rata inflației	Pe baza statisticilor emise de INSSE și a prognozei BNR din luna noiembrie 2021 am estimat rata inflației după cum urmează: – 8.2% în 2021 – 5.9% în 2022 – 3.2% în 2023 – 3.0% în 2024 – 2.8% în 2025 – 2.5% în 2026 - 2031 și urmând o tendință descrescătoare în anii urmatori - Rata de creștere a salariilor Compania a comunicat că estimează creștere medie de 4.02% în 2022. Pentru 2023 și anii următori am considerat ca salariile vor crește în medie cu indicele prețului de consum aferent fiecărui an. Rata medie ponderată a creșterilor salariale este de 2.9% pa.

Componentele costurilor de beneficii determinate recunoscute în profit sau pierdere sunt după cum urmează:

Modificarea valorii prezente a obligației:

	<u>31 decembrie 2021</u>	<u>31 decembrie 2020</u>
Valoarea prezenta a obligatiei	1.800.095	1.609.323
Costul dobanzii	42.729	60.341
Costul serviciului curent	205.130	200.717
Plățile din provizioane în cursul anului	(261.358)	(534.690)
(Câștigul)/pierderea actuarială aferentă perioadei	(636.240)	464.404
Costuri aferente serviciului trecut	-	-
Valoarea prezentă a obligației - 31 decembrie	1.150.356	1.800.095

21. PROVIZIOANE (continuare)

Calculul cheltuielii aferente perioadei

	<u>31 decembrie</u> <u>2021</u>	<u>31 decembrie</u> <u>2020</u>
Costul dobanzii	42.729	60.341
Costul serviciului curent	205.130	200.717
Costuri aferente serviciului trecut	-	-
Cheltuieli aferente perioadei recunoscute în contul de venit și pierderi	247.859	261.058

Alte elemente ale rezultatului global

Soldul (câștigului)/pierderii actuariale în perioada de raportare	(636,240)	464.404
---	-----------	---------

Schimbarea provizionului

	<u>31 decembrie</u> <u>2021</u>	<u>31 decembrie</u> <u>2020</u>
Balanta de deschidere – 1 ianuarie	1.800.095	1.609.323
Cheltuiala / (venitul) aferent/a perioadei	(388.381)	725.462
Plati	(261.358)	(534.690)
Total provizion	<u>1.150.356</u>	<u>1.800.095</u>

Ipozeze actuariale semnificative pentru determinarea obligatiei definite sunt urmatoarele: rata de actualizare, cresterile salariale previzionate si mortalitatea.

Analiza Maturității Plăților de Beneficii 2021

Proiecția plăților beneficiilor (RON)

Maturitatea obligațiilor cu beneficiile definite	Beneficii la pensionare	Ajutoare în caz de deces al angajaților	Total Obligații cu Beneficiile Definite
Pana la 1 an	89.286	43.786	133.072
1 – 2 ani	90.502	45.566	136.067
2 – 5 ani	329.945	127.039	456.984
5 – 10 ani	1.065.073	156.428	1.221.501
Peste 10 ani	1.144.334	129.978	1.274.312

Analiza Senzitivității 2021

Ipozeze	<u>31 decembrie 2021</u>	<u>31 decembrie 2020</u>
PVDBO at 31.12.2021 (RON)	Beneficii post-angajare 1.150.356	Beneficii post-angajare 1.800.095
Rata de actualizare +1%	1.077.350	1.699.573
Rata de actualizare -1%	1.231.281	1.912.386
Rata de creștere a salariilor +1%	1.232.899	1.912.409
Rata de creștere a salariilor -1%	1.074.679	1.697.795
Creșterea longevității cu 1 an	1.143.928	1.792.949

Dupa cum este mentionat in Nota 3, la venituri din contracte, Societatea ofera clientilor sai o garantie intre 12-18 luni. Conducerea Societatii face o analiza a costurilor istorice cu reparatiile in garantie.

In baza acestei analize, Societatea a determinat ca nivelul cheltuielilor pentru lucrari in garantie, aflat pe un trend descrescator, s-a situat la un nivel de 0.26% din cifra de afaceri, procent utilizat in determinarea provizionului pentru garantii.

22. DATORII COMERCIALE ȘI ALTE DATORII

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Datorii comerciale	4.273.032	1.338.180
Datorii privind facturile de primit	1.265.915	523.349
Alti creditori	12.571	-
Total	5.551.518	1.861.529

23. ALTE DATORII CURENTE

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Salarii datorate	1.942.787	1.848.588
Taxe aferente salariilor datorate	2.531.620	2.439.069
TVA de plata	3.249.763	1.800.475
Alti creditori	159.882	192.118
Alte taxe	222.421	77.009
Avansuri de la clienti	12.459	207.830
Dividende	1.076.277	1.762.359
Total	9.182.750	8.327.448

24. RAPORTAREA PE SEGMENTE

Segmentele operationale ale Companiei, dupa cum sunt evidentiata mai jos, reprezinta principalele produse si servicii efectuate: fabricarea partilor de aeronave, reparatii de motoare si altele.

De asemenea, impartire pe zone geografice tine cont de tara de origine a principalilor clienti ai companiei. Conducerea Societatii nu monitorizeaza afacerea la nivelul acestor segmente, ci doar veniturile inregistrate. Activele detinute deservesc toate segmentele prezentate.

Prin urmare, Societatea nu poate prezenta profitabilitatea si CAPEX-ul la nivel de segment individual.

Venituri pe segmente

Segment	31-Dec-2021	31-Dec-2020
Producție piese de aeronave	38.512.607	36.827.898
Reparații motoare	90.120.845	85.931.742
Altele, inclusiv producția de piese pentru sectorul industrial	2.697.713	2.229.397
Total	131.331.165	124.989.037

Informații geografice

Veniturile societății din relația cu clienții externi și informații despre activele sale pe segmente (active imobilizate, cu excepția instrumentelor financiare, a activelor cu impozitul amânat și a altor active financiare în funcție de zona geografică sunt detaliate mai jos:

Regiune	2021	2020
EUROPA	131.228.970	124.821.002
- din care: in Romania	121.530.133	110.722.333
SUA	87.128	152.843
ASIA	15.667	15.192
TOTAL	131.331.765	124.989.037

25. INSTRUMENTE FINANCIARE

a) Gestionarea riscului privind capitalul

Societatea își gestionează capitalul pentru a se asigura că își va putea continua activitatea concomitent cu maximizarea valorii acționarilor, prin optimizarea soldului de datorii și capital propriu.

Structura capitalului Societății constă în datorii, care include împrumuturile prezentate la nota 20, numerarul și echivalentele de numerar și capitalul propriu.

Capitalul propriu cuprinde capitalul social, rezervele și rezultatul reportat, așa cum sunt prezentate în notele 18 și 19.

Societatea monitorizează capitalul pe baza gradului de îndatorare. Această rată este calculată ca raport între datoria netă și capital total. Datoria netă se calculează ca împrumuturi totale (incluzând împrumuturile și datoriile din leasing atât pe termen scurt cât și pe termen lung) mai puțin numerar și echivalente de numerar.

Capitalul total este calculat ca și „capital și rezerve” așa cum este raportat în bilanț.

Gradul de îndatorare la 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020 a fost după cum urmează:

	31 decembrie 2021	31 decembrie 2020
Total împrumuturi	29.950.627	24.667.387
Numerar și echivalente de numerar	(18.961.360)	(5.148.791)
Datorie netă	10.989.267	19.518.596
Total capital și rezerve	120.598.947	108.649.087
Gradul de îndatorare	9%	18%

Modificarea gradului de îndatorare se datorează creșterii numerarului și echivalentelor de numerar la 31 decembrie 2021.

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

b) Gestionarea riscului de credit

Societatea este supusă unui risc de credit datorat creanțelor sale comerciale și a celorlalte tipuri de creanțe. Societatea are politici menite să asigure că vânzările se fac către clienți cu referințe corespunzătoare privind bonitatea acestora.

Data de scadență a datoriilor este atent monitorizată și sumele datorate după depășirea termenului sunt urmărite cu promptitudine. Creanțele comerciale (clienții) sunt prezentate net de ajustările pentru deprecierea creanțelor incerte. Societatea dezvoltă politici care limitează valoarea expunerii la credit față de orice instituție financiară.

Societatea nu solicita depozite colaterale însă în anumite cazuri, limitate, solicita avansuri de la clienți.

Concentrația creanțelor comerciale și a veniturilor din contracte este după cum urmează:

	Creanțe comerciale la 31 decembrie 2021	Active contractuale la 31 decembrie 2021	Venituri din contractele cu clienții în 2021	Creanțe comerciale la 31 decembrie 2020	Venituri din contractele cu clienții în 2020
Primii 3 clienți	15.824.791	10.764.873	123.215.826	11.135.042	113.882.629
Alții	4.445.577	1.187.905	8.115.339	1.237.323	11.106.408
Total	20.270.368	11.952.778	131.331.165	12.372.365	124.989.037

Principalii 3 clienți în funcție de vânzări sunt reprezentați de 2 entități cu participatie majoritară de stat, clienți ce se încadrează la o categorie de risc scăzută și Leonardo S.p.a Helicopters Division, entitate externă cu o bonitate foarte bună. Mai sunt prezentate venituri și oldurile acestora în fiecare perioadă. La 31 decembrie 2020, nu s-a putut furniza împărțire activelor contractuale.

Disponibilitățile bănești sunt ținute în instituții financiare care sunt evaluate cu risc minim de default. Acestea sunt BRD și Banca Transilvania.

Valorile contabile reprezintă expunerea maximă a Societății la riscul de credit aferent creanțelor existente.

Pe această bază, provizionul pentru pierdere la 31 decembrie 2021, 31 decembrie 2020 a fost determinat prin provizionarea creanțelor mai vechi de 270 de zile.

Societatea presupune că riscul de credit este redus, deoarece cea mai mare parte a soldului de creanțe al societății constă din 2 clienți principali care sunt deținuți de stat, cu perioada medie de încasare de 20 de zile, deci există un risc limitat de pierderi semnificative de credit și Leonardo S.p.a Helicopters Division, client cu bonitate bună.

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

c) Gestionarea riscului de valută

Societatea este expusă fluctuațiilor cursului de schimb valutar în tranzacțiile comerciale și de finanțare. Riscul valutar rezultă din activele și datoriile comerciale recunoscute, inclusiv împrumuturile, exprimate în valută. Datorită costurilor mari asociate, politica Societății este să nu utilizeze instrumente financiare derivate pentru diminuarea acestui risc.

Valorile contabile ale monedelor companiei exprimate în active și pasive monetare la data raportării sunt următoarele:

2021	EUR	USD	GBP	CHF	RON	TOTAL
	1 EUR = RON	1 USD = RON	1 GBP = RON	1 CHF = RON		
	4,9481	4,3707	5,8994	4,788	4	2021
	RON	RON	RON		RON	RON
ACTIVE						
Numerar și echivalente de numerar	3.745.707	48.664	7.199	1.854	15.157.936	18.961.360
Creanțe și alte active circulante	3.353.123	12.079	-	-	16.905.166	20.270.368
Active contractuale	-	-	-	-	11.952.778	11.952.778
DATORII						
Datorii comerciale și de altă natură	71.594	143.684	-	-	5.336.240	5.551.518
Împrumuturi pe termen scurt și lung	3.161.235	-	-	-	26.789.393	29.950.628
Expunere netă a soldului (active - datorii)	3,866,001	(82.941)	7.199	1.854	11.890.247	15.682.360
2020	EUR	USD	GBP	CHF	RON	TOTAL
	1 EUR = RON	1 USD = RON	1 GBP = RON	1 CHF = RON	1 RON = RON	31 decembrie
	4,8694	3,9660	5,4201	4,4997		2020
	RON	RON	RON		RON	RON
ACTIVE						
Numerar și echivalente de numerar	4.913.769	25.073	34.728	4.073	155.951	5.133.594
Creanțe și alte active circulante	3.495.143	11.330	-	-	9.028.378	12.534.851
DATORII						
Datorii comerciale și de altă natură	73.970	119.630	3.954	-	1.625.769	1.823.323
Împrumuturi pe termen scurt și lung	5.947.662	-	-	-	18.719.725	24.667.387
Expunere netă a soldului (active - datorii)	2.387.280	(83.227)	(30.774)	4.073	(11.161.165)	(8.822.265)

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

c) Gestionarea riscului de valută (continuare)

Analiza de senzitivitate

Societatea este expusă, în principal, cu privire la cursul de schimb al EUR și USD față de RON. Tabelul următor detaliază sensibilitatea societății la o creștere de 10% a principalelor monede în care societatea deține elemente monetare. 10% este rata de sensibilitate folosită atunci când se face raportarea internă a riscului valutar către conducerea superioară și reprezintă estimarea conducerii cu privire la modificările rezonabil posibilibile ale cursurilor de schimb.

Analiza senzitivității include doar valuta rămasă exprimată în elemente monetare și ajustează conversia la sfârșitul perioadei pentru o modificare de 10% în cursurile de schimb.

În tabelul următor o valoare negativă indică o descreștere a profitului atunci când RON se depreciază cu 10% față de valutele de mai jos. O întărire cu 10% a RON față de monedele în care societatea deține elemente monetare va avea un impact egal și de sens opus asupra profitului și a altor capitaluri proprii iar soldurile de mai jos vor fi pozitive.

	apreciere de 10% a RON față de alte valute - impact asupra rezultatului la:			
	31	decembrie	31	decembrie
	2021		2020	
EUR	386.600		238.728	
USD	(8.294)		(8.322)	
GBP	(720)		(3.077)	
CHF	185		407	

d) Gestionarea riscurilor de lichiditate și de rată a dobânzii

Managementul prudent al riscului de lichiditate implică menținerea de numerar suficient și a unor linii de credit disponibile, prin continua monitorizare a fluxului de trezorerie estimat și real și prin corelarea scadențelor activelor și pasivelor financiare.

Riscul ratei dobânzii reprezintă riscul ca fluxurile viitoare de numerar aferente instrumentelor financiare să fluctueze din cauza modificărilor de dobânzi pe piață. Fluxurile operaționale de numerar sunt impactate în principal de modificările ratelor de dobândă, de împrumuturile în moneda străină de la instituții financiare din România.

Compania are împrumuturi semnificative care o expun la variații semnificative de fluxuri de numerar ca urmare a variației dobânzilor. Compania este în proces continuu de negociere cu bancile privind împrumuturile acordate, ratele de dobândă și perioadele de rambursare.

Analiza de senzitivitate – dobânda

Analizele de sensibilitate de mai jos au fost determinate pe baza expunerii la ratele dobânzii pentru instrumentele nederivate la data raportării. Pentru pasivele cu rată variabilă, analiza este pregătită presupunând că suma datoriei restante la data raportării era restantă pentru întregul an.

O parte din dobândă societatea o plătește companiilor de leasing, în cazul în care dobânda este fixă, deci nu are impact asupra fluctuațiilor ratelor dobânzii.

Pentru împrumutul pe termen scurt, dobânda are o componentă volatilă (ROBOR) și este de aproximativ 5-6% pe lună.

Presupunând o creștere cu 2%, care din punct de vedere istoric este creșterea ratelor ROBOR, impactul în contul de profit și pierdere va fi nesemnificativ.

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

e) Gestionarea riscurilor de lichiditate și de rată a dobânzii (continuare)

2021	Rata dobanda	Mai puțin de 1 luna	Mai puțin de 1 an	1 - 5 ani	Peste 5 ani	Total
Datorii comerciale si alte datorii		5.031.328	520.190	-	-	5.551.518
Imprumut pe termen scurt si lung (din care) :			29.613.560	2.055.579		31.669.139
Credite bancare pe termen scurt in lei BRD	ROBOR 3M +3.50%		14.572.012			14.572.012
Dobanda afereanta imprumutului			988.416			988.416
Limita de creditare in lei la Banca Transilvania	ROBOR 6M+2.25%		7.337.381			7.337.381
Dobanda afereanta imprumutului			448.929			448.929
Leasing BTRL			1.105.656	2.055.579		3.161.235
Imprumuturi de la actionari	5.80%		4.880.000			4.880.000
Dobanda afereanta imprumutului			281.166			281.166
Total Datorii		5.031.328	30.133.750	2.055.579	-	37.220.657

f) Gestionarea riscurilor de lichiditate și de rată a dobânzii (continuare)

2020	Rata dobanda	Mai puțin de 1 luna	Mai puțin de 1 an	1 - 5 ani	Peste 5 ani	Total
Datorii comerciale si alte datorii		1.619.166	204.157			1.823.323
Imprumut pe termen scurt si lung (din care) :			21.654.746	4.242.852		25.897.598
Credite bancare pe termen scurt in lei BRD	ROBOR 3M +3,50%		5.982.311			5.982.311
Dobanda aferenta imprumutului			914.899			914.899
Limita de creditare in lei la Banca Transilvania	ROBOR 6M+3,25%		7.857.414			7.857.414
Dobanda afereanta imprumutului			466.840			466.840
Leasing BTRL			1.704.810	4.242.852		5.947.662
Imprumuturi de la actionari	6,35%		4.880.000			4.880.000
Dobanda afereanta imprumutului			268.628			268.628
Total Datorii		1.619.166	21.858.903	4.242.852		27.720.921

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

Variațiile datoriilor din activitățile de finanțare

	1-Jan-2021	Încasări	Plăți	Alte variații*	Fluctuații valutare	Contract de leasing noi	Dividende acordate	31-Dec-2021
Împrumuturi	18.719.725	8.069.668	-	-	-	-	-	26.789.393
Contract de leasing	5.947.666	-	929.858	1.856.573	-	-	-	3.161.235
Dividende	1.762.359	-	686.000	-	-	-	-	1.076.277
Total datorii financiare	26.429.750	8.069.668	1.615.858	1.856.573	-	-	-	31.026.905

* In cursul anului 2021, după cum este menționat la Nota 11, unul dintre echipamentele in leasing a fost returnat furnizorului.

	1-Jan-2020	Încasări	Plăți	Descoperit de cont	Fluctuații valutare	Contract de leasing noi	Dividende acordate	31-Dec-2020
Împrumuturi	12.831.738	5.887.987	-	-	-	-	-	18.719.725
Contract de leasing	4.863.396	-	1.210.234	-	-	2.294.494	-	5.947.666
Dividende	2.101.088	338.629	-	-	-	-	-	1.762.359
Total datorii financiare	19.796.222	5.887.987	1.210.234	-	-	2.294.494	-	26.429.750

25. INSTRUMENTE FINANCIARE (continuare)

g) Valoarea justă a instrumentelor financiare

1. Active și datorii financiare evaluate la valoarea justă

La 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020 Societatea nu deține instrumente financiare evaluate la valoarea justă.

2. Active nefinanciare evaluate la valoarea justă

Tablelul de mai jos analizează activele și datoriile societății contabilizate la valoarea justă, prin metoda de evaluare. La 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020 nu au existat transferuri între nivelurile de valoare justă.

Diferitele niveluri sunt definite după cum urmează:

- Prețuri cotate (neajustate) pe piețe active pentru active sau datorii identice (Nivelul 1);
- Alte date de intrare decât prețurile cotate incluse în nivelul 1, care sunt observabile pentru activ sau datorie, fie direct (ca preț), fie indirect (derivate din prețuri) (Nivelul 2);
- Date de intrare pentru activ sau datorie care nu se bazează pe date de piață observabile (date de intrare neobservabile) (Nivelul 3).

31-Dec-2021

Active

	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
Terenuri	-	-	16.642.911
Clădiri	-	-	13.156.431
Echipamente	-	-	31.207.151

31-Dec-2020

Active

	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
Terenuri	-	-	16.642.911
Clădiri	-	-	13.643.530
Echipamente	-	-	39.387.082

3. Active și datorii neevaluate la valoarea justă, dar pentru care este prezentată valoarea justă

Activele și datoriile Societății sunt contabilizate la cost amortizat; valorile lor contabile reprezintă o aproximare rezonabilă a valorii juste.

Creaanțele comerciale includ sumele contractuale pentru decontarea tranzacțiilor și alte obligații datorate Societății.

Datorii comerciale și alte datorii și împrumuturi reprezintă sume și obligații contractuale datorate de Societate.

26. REZULTATUL PE ACTIUNE

(a) De bază

Rezultatul de bază pe acțiune este calculat prin împărțirea profitului aferent acționarilor societății la numărul mediu ponderat al acțiunilor ordinare aflate în emisiune în timpul anului, cu excepția acțiunilor ordinare achiziționate de societate și păstrate ca acțiuni de trezorerie.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Rezultat aferent acționarilor societății	11.749.227	13.342.726
Numărul mediu ponderat al acțiunilor ordinare în curs de emisiune, excluzând acțiunile de trezorerie	363.448.395	363.448.395
Rezultat de bază pe acțiune	0,032	0,037

(b) Diluat

Rezultatul diluat pe acțiune este calculat prin ajustarea numărului mediu ponderat al acțiunilor existente pentru a lua în considerare conversia tuturor acțiunilor potențial diluate. Societatea nu are datorii convertibile sau opțiuni de emisie de acțiuni care pot fi transformate în acțiuni comune care ar putea duce la ajustarea numărului mediu ponderat al acțiunilor.

În anul 2020 și 2021, societatea nu a distribuit dividende.

27. PĂRȚI AFILIATE

Societatea are împrumuturi primite de la parti afiliate conform tabelului de mai jos:

	<u>31 decembrie 2021</u>	<u>31 decembrie 2020</u>
Total	4.880.000	4.880.000
Radu Viehmann	4.580.000	4.580.000
Maria Ciorapciu	300.000	300.000

Termenii și condițiile aferente împrumuturilor mai sus prezentate sunt descriși la Nota 20.

Nu au fost furnizate garanții pentru împrumuturile cu entitățile afiliate.

Membrii cheie din conducere

Vă rugăm să consultați mai jos prezentarea beneficiilor acordate membrilor conducerii. În anii încheiați la 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020 nu au existat tranzacții încheiate între societate și membrii cheie din conducere.

În cursul anului 2021, Societatea a plătit beneficii către membrii cheie din conducere constând în membrii Consiliului de administrație („C.A.”) a Turbomecanica SA și directorului general, după cum urmează:

	<u>31 decembrie 2021</u>	<u>31 decembrie 2020</u>
Consiliu de Administrație și Directorul General	2.774.108	2.750.401

La 31 decembrie 2021, societatea nu acordă avansuri pentru decontare administratorilor / membrilor consiliului de administrație

La sfârșitul exercițiilor financiare 2021 și 2020, nu existau garanții sau obligații viitoare asumate de Societate în numele administratorilor.

În cursul anului 2020 au fost plătite dividende acordate în anii anteriori în suma 72.718 RON, din care dividende an :

- 2016 în valoare de 1.237 RON
- 2017 în valoare de 22.076 RON

27. PĂRȚI AFILIATE

- 2018 în valoare de 49.405 RON.

Pentru anul 2016 a fost prescrisă valoarea dividendelor, acesta s-a înregistrat pe venit în anul 2020, valoare de 263.011 RON

În cursul anului 2021 au fost plătite dividende acordate în anii anteriori în suma de 42.323 RON, din care dividende an :

- 2017 în suma de 1.272 RON
- 2018 în valoare de 38.076 RON

Pentru anul 2017 a fost prescrisă valoarea dividendelor, aceasta s-a înregistrată pe venit în anul 2021, valoare de 643.758 RON.

28. ANGAJAMENTE ȘI CONTINGENȚE

Angajamente

Societatea nu are angajamente legate de achiziția de active corporale sau necorporale la 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020.

Societatea a emis scrisori bancare de garanție în favoarea furnizorilor și clienților la 31 decembrie 2021 în valoare de 641.312,49 RON - (31 decembrie 2020: 89.048,46 RON)

Angajamentele aferente datoriilor de leasing sunt prezentate în Nota 20.

Contingente

Impozitare

Sistemul de impozitare din România este într-o fază de consolidare și armonizare cu legislația europeană. În acest sens încă există interpretări diferite ale legislației fiscale.

În anumite situații, autoritățile fiscale pot trata în mod diferit anumite aspecte, procedând la calcularea unor impozite și taxe suplimentare și a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente.

În anul 2021, nivelul dobânzilor a fost de 0,02% pe zi de întârziere la plata; nivelul penalităților este la valoarea de 0,01% pe zi de întârziere la plata.

În România, exercițiul fiscal rămâne deschis pentru verificare fiscală timp de 5 ani. În ultimii 5 ani nu au existat inspecții fiscale pe impozitul pe profit. Conducerea Societății consideră că obligațiile fiscale incluse în aceste situații financiare sunt adecvate.

În conformitate cu prevederile emise de către Ministrul Finanțelor Publice, care reglementează regimul fiscal al elementelor de capital propriu ce nu au fost subiect al calculatelor impozitului pe profit la data înregistrării lor în contabilitate, datorită naturii lor, în cazul în care Societatea va schimba în viitor destinația rezervelor din reevaluare (prin acoperire de pierderi sau distribuire către acționari), aceasta va conduce la datorii suplimentare cu impozitul pe profit.

Mediul înconjurător

Reglementările privind mediul înconjurător sunt în continuă dezvoltare în România, iar Societatea nu a înregistrat niciun fel de obligații la 31 decembrie 2021 sau la 31 decembrie 2020 pentru niciun fel de costuri anticipate, inclusiv onorarii juridice și de consultanță, studii ale locului, designul și implementarea unor planuri de remediere, referitoare la mediul înconjurător.

Conducerea Societății consideră că nu sunt necesare provizioane cu privire la obligațiile de mediu.

Stocuri detinute în custodie

La 31 decembrie 2021 și 31 decembrie 2020, Societatea nu detinea stocuri în custodie.

29. EVENIMENTE ULTERIOARE DATEI BILANȚULUI

In 2022 s-au prelungit contractele de imprumut ale D-lui Viehmann Radu (Act aditional nr. 13 autentificat sub nr. 130/14.02.2022 si al D-nei Ciorapciu Dana Maria (Act aditional 9, autentificat sub nr. 129/14.02.2022) pana la data de 31.01.2023 si s-a stabilit rata dobanzii la 5.46%.

In 28.02.2022 s-a incheiat Actul aditional nr.32/186 intre Banca Transilvania si Turbomecanica, prin care s-a convenit modificarea garantiilor, precum si actualizarea garantiilor cu descrierea acestora urmare a alipirilor si/sau dezlipirilor succesive.

In 03.03.2022, s-a incheiat Actul Aditional nr. 3 la Contractul de Ipoteca nr. 186/IPO/01/24.06.2009, modificat in baza actului aditional nr.1/86/IPO/01/10.06.2010 si prin Actul aditional nr. 2/24.07.2017, intre Banca Transilvania si Turbomecanica. Clauza presupune modificarea structurii de garantii prin eliminarea imobilelor cu nr. cadastral 233974 si 229339 in baza unui raport de evaluare cu conditia ca garantia ramasa sa aiba un grad de acoperire de 85%. Celelalte clauze ale contractului raman neschimbate.

In contextul conflictului dintre Rusia si Ucraina, inceput in 24 februarie 2022, Uniunea Europeana, SUA, UK si alte tari au impus numeroase sanctiuni impotriva Rusiei, inclusiv restrictii financiare asupra unor banci rusesti si companii de stat, precum si sanctiuni impotriva unui numar de indivizi. Considerand tensiunile geopolitice, incepand cu februarie 2022, s-a inregistrat o crestere a volatilitatii pietelor financiare si a presiunii asupra deprecierii cursurilor de schimb.

Este de asteptat ca aceste evenimente sa afecteze activitatile in numeroase sectoare ale economiei, si poate conduce la o continuare a cresterii preturilor la energie in Europa si la un risc ridicat de aparitie a intarzierilor pe lantul de achizitii.

Societatea nu are o expunere directa la partia afiliate si/sau clienti cheie sau furnizori din aceste tari.

Societatea considera aceste evenimente ca fiind evenimente ne-ajustabile ce au avut loc dupa data bilanțului, al caror efect nu poate fi estimat la acest moment. La acest moment conducerea Societatii analizeaza posibilele efecte ale modificarii conditiilor micro si macro-economice asupra pozitiei financiare si rezultatelor Societatii.

Nu au avut loc alte evenimente ulterioare datei bilanțului

Situațiile financiare au fost aprobate de către Consiliul de Administratie și au fost autorizate pentru a fi emise la 24 martie 2022.

CLAUDIA ANGHEL,
Director Economic-Comercial

RADU VIEHMANN,
Director General

DECLARAȚIA CONDUCERII

Ing. Radu Viehmann Presedintele Consiliului de Administratie si Director General imi asum raspunderea pentru intocmirea raportarilor contabile la 31.12.2021.

Declarăm ca toate politicile contabile utilizate de TURBOMECANICA S.A. pentru intocmirea raportarilor contabile la 31.12.2021 sunt in conformitate cu Legea contabilitatii nr. 82/1991 republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, cu O.M.F.P. nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară si Ordinul nr. 85/2022 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice și pentru reglementarea unor aspecte contabile.

Confirmam ca in cursul anului 2021 nu au fost cazuri de incalcarii sau posibile cazuri de neconformitate cu legi sau reglementari care ar putea influenta semnificativ raportarile contabile.

Declarăm ca raportarile contabile la 31 decembrie 2021 ale **TURBOMECANICA S.A.** ofera o imagine fidela a pozitiei financiare, performantei financiare si a celorlate informatii referitoare la activitatea desfasurata in perioada 01.01.2021 – 31.12.2021.

Declarăm ca **TURBOMECANICA SA** isi desfasoara activitatea in conditii de continuitate, nu intentioneaza si nici nu are nevoie sa lichideze sau sa reduca in mod semnificativ volumul activitatii sale ca urmare a:

- pierderii unor clienti importanti,
- aplicarii unui plan de restructurare,
- platilor restante,
- problemelor de lichiditate, litigiilor in calitate de parat si reclamant cu actionarii, debitorii, creditorii semnificativi, organele statului, de revendicare,
- riscului de sector, de piata,
- altor factori.

Declarăm ca membrii conducerii nu au cunostinta de incertitudini semnificative legate de evenimente sau conditii care pot cauza indoieli semnificative asupra capacitatii intreprinderii de a-si continua activitatea.

DIRECTOR GENERAL,
VIEHMANN RADU, Ing.

DIRECTOR ECONOMIC-COMERCIAL,
ANGHEL CLAUDIA, Ec.